

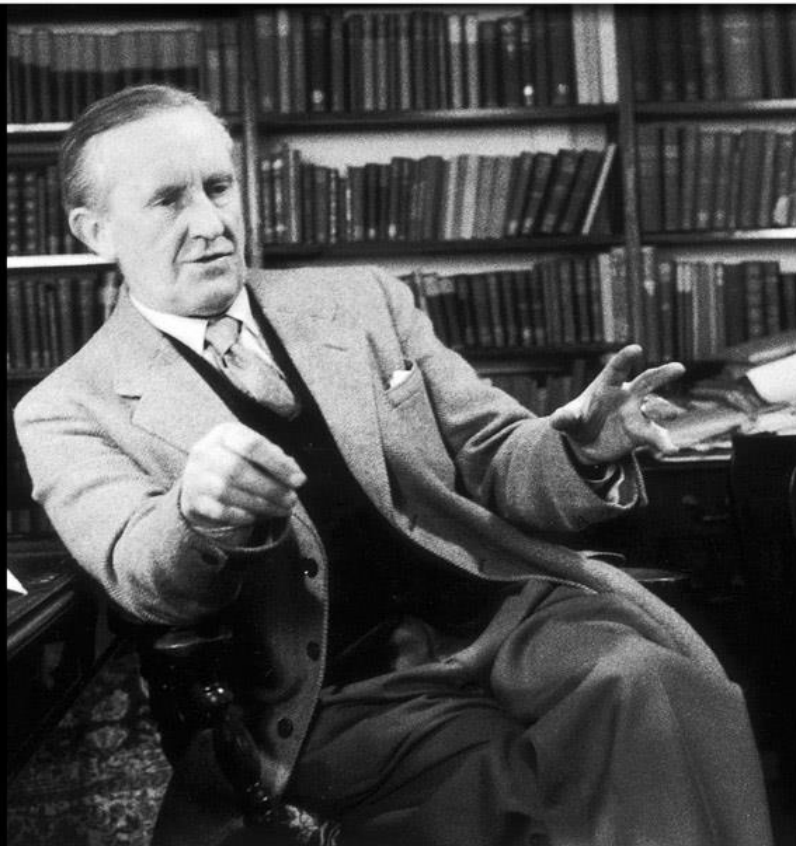
ŠTEVILKA 5 - LETNIK III / 2018

ISSN 2712-4479

SUPERNOVA

REVIJA ZA SPEKULATIVNO FIKCIJO

Znanstvena fantastika - Fantazija - Nadnaravni horor



TEMA ŠTEVILKE:
FANTASTIČNA ANTIČNA CELEIA

LEPOSLOVJE, RAZPISI, INTERVJU

Glavni urednik in odgovorni urednik

Bojan Ekselenski

Pomočnik glavnega urednika

Andrej Ivanuša

Lektoriranje

Sabina Štrubelj

Prelom in oblikovanje naslovnice

Bojan Ekselenski

Človek z naslovnice

John Ronald Reuel Tolkien

Naslov uredništva

Celjsko literarno društvo,
Gledališki trg 4
3000 Celje
celjsko.literarno@outlook.com
<http://cld.si>

Izdajatelj

Celjsko literarno društvo
Transakcijski račun
05100-8010642929

Izdajo so omogočili:



Jskd

JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA KULTURNE DEJAVNOSTI



MESTNA OBČINA CELJE

Uvodnik4 Bojan Ekselenski 4
*Uvodnik***Esej**6 Bojan Ekselenski 6
Temni gospodar Zlobko
*Téménko: Legenda o koncu***Intervju**11 Intervju: 11
*Miha Remec***Tema številke**16 Fantastična antična Celeia 16
*Na kratko o antičnem Celju*Aljoša Toplak 18
*Pajkov pik*Ivan Šokić 26
Večna slava Kasija Decima
*Panthere*Tamara Babić 33
*Zgodovino pišejo zmagovalci*Tihomir Jovanović Tika 38
*Odsev v očeh***Proza**44 Aljoša Toplak 44
*Tovarna sreče*Andrej Ivanuša 51
*Odstiranje*Barbara Jelen 55
*Nebeški planet*Domen Mohorčič 58
*Gošča*Edo Rodošek 61
*Zdrava pamet*Franjo Frančič 70
New age in resničnost
*New Age and Reality*Ivan Šokić 71
Konec sveta

Fanfiction

Poezija

Razpisi

| | | |
|-----------|---|----|
| | Primož Jenko | 74 |
| | <i>Kooperacija</i> | |
| | Tanja Mencin | 77 |
| | <i>Edenski vrt</i> | |
| 85 | Roboti Isaaca Asimova | 85 |
| | <i>Zakoni robotike</i> | |
| | Radovan Petrović | 85 |
| | <i>Jekleni mijav</i> | |
| | Tihomir Jovanović Tika | 88 |
| | <i>Skoraj človeški</i> | |
| 95 | Matej Kranjc | 95 |
| | <i>Zapozneli bralec na literarnem večeru kliče prvo pomoč</i> | |
| 97 | Objave | 97 |
| | <i>Razpisi</i> | |
| | <i>O Celjskem literarnem društvu</i> | |

Bojan Ekselenski

Uvodnik ob vstopu v tretje leto izhajanja

Pred vami je fantastična vsebina fantastične Supernove 5. Začeli smo skromno pred natanko dvema letoma. V tem času je revija odrasla in je v Sloveniji in širše dobila renome kakovostne revije za fantastično literaturo. Celjsko literarno društvo, založnik revije, združuje vedno več slovenskih avtorjev domišljajske lepe besede in se pojavlja na dogodkih, katerih glavna tema so domišljajski svetovi. V Sloveniji ni veliko možnosti tovrstnega združevanja, povezanega z aktivnim delom na sceni. V društvu se zavedamo, da je treba z avtorji aktivno delati, da v okviru društva čutijo podporo svojemu literarnemu ustvarjanju.

Letos so bile na konvenciji ljubiteljev znanstvene fantastike na Jesenicah, Meteoriti, prvič podeljene nagrade Supernova. Gre za skupni projekt KUD Polica Dubova, TD Jesenice in Celjskega literarnega društva. Začeli smo skromno, poseben poudarek smo dali še neveljavljenim avtorjem, izbirali smo med zgodbami slovenskih avtorjev in avtoric, objavljenimi v do zdaj izdanih Supernovah. Naj naštejem veličastnih pet premierne podelitve – Barbara Jelen, Aljoša Toplak, Teja Gale, Tejka Novšak in Primož Jenko.

Supernova tokrat prihaja tik pred 2. Slovenskim festivalom fantazijske književnosti. Tokratni festival bo bolj posvečen domači literaturi, zato smo se, razen v primeru glavnega gosta, odpovedali tujim gostovanjem. Izjemo smo naredili le za zbirko **Regia Fantastica 3**, kjer objavljajo tudi slovenski avtorji. Osrednja nit letošnjega festivala so *Poti in stranpoti fantazije*. O tem bo tudi tekla debata s prof. dr. Zoranom Živkovičem.

Vsebina revije je tokrat razdeljena na vsebinske sklope. Prvič imamo dovolj obširen sklop fanfiction literature, ki je tokrat posvečen robotiki Isaaca Asimova. Drugi takšen sklop je festivalska téma, razpisana na lanskem festivalu – **Fantastična antična Celeia**. V tretjem in četrtem sklopu sta preostanek proze in poezija, kjer tokrat gostimo priznanega slovenskega pesnika, pisatelja, kantavtorja in esejista Mateja Krajnca.

Seveda imamo tudi intervju, ki predstavlja znanega slovenskega avtorja znanstvene fantastike Miho Remca. V času festivala prihaja med nas prvi del Ptujске trilogije, ki je nadaljevanje odličnega Mitrejinega kodra.

Druga dva dela trilogije je napisal v sodelovanju z mlado avtorico Aleksandro Jelušič.

Spomladi smo dobili tudi zgledno urejen spletni portal, namenjen fantazijskim svetovom, kjer je pomemben poudarek na slovenski literaturi (<https://www.znanstvena-fantastika.si>). Portal se dovolj redno obnavlja, razširja in polni z zanimivimi vsebinami. Prav tako ne spreglejte stalnega razpisa. Seveda ima tudi pri portalu posredno prste vmes Celjsko literarno društvo, saj je eden od urednikov njegov član.

Letošnja nabirka slovenskih avtorjev fantastične literature sicer ni ogromna, je pa žanrsko izredno pisana. Imamo odraslo znanstveno fantastiko (Klonski greh Mihe Remca), mladinsko fantazijo (Magijska gimnazija Lubiana Bojana Ekselenskega), otroško fantazijo (Smukci Liljane Zupanc), in še kaj bi se našlo.

Zakaj ni obilnejše žetve domačih del nam ljubih žanrov? Temu verjetno botruje splošno stanje duha na slovenski literarni sceni, ki ni posebej naklonjena fantazijski literaturi. Levji delež domačih projektov je namreč na plečih samozaložnikov in majhnih založb, kar ne omogoča prodornosti na trgu. Dovolj se je sprehoditi po večjih slovenskih knjigarnah. Verjetnost, da vam v slovenski knjigarni ponudijo knjigo slovenskega avtorja, je zelo majhna. A s tem se avtorji ne moremo ukvarjati. Poskrbimo raje za kakovost svojih del.

Revija, ki je pred vami, poskuša v slovensko fantastiko vnesti prepotrebno življenje in opozoriti, da imamo nekaj kakovostnih avtorjev, ki se lahko primerjajo s tujo konkurenco.

SLOVENSKI FESTIVAL FANTAZIJSKE KNJIŽEVNOSTI

2. FANFEST

CELJE, 22. IN 23. SEPTEMBERA 2018

[HTTP://FANFEST.SI](http://fanfest.si)



Bojan Ekselenski

Temni gospodar Zlobko Téménko: Legenda o koncu

(Esej o tem, kako se izogniti stvaritvi klišejskega literarnega zlobneža)

Temni gospodar Zlobko Téménko se mršči med božanjem svoje brade. Na um mu je prišla misel, ki je bila tako peklenska, tako uničujoča, da jo je moral z nekom deliti. Klišejsko neuporaben pomočnik je potrpežljivo stal pred njegovo mizo. Biti poleg Gospodarja je bila njegova primarna naloga. Zlobko je potreboval nekoga, da mu razodene svoj načrt uničenja vesolja. Če že ne vesolja, pa hoče vsaj popackati Mickino novo obleko.

»Moram uničiti svet!« je zakričal temni gospodar Zlobko Téménko.

»Zakaj« je vprašal pomočnik.

»Ker ga je treba zažgati in izničiti!« je s pestjo silovito udaril po mizi.

Pomočnika je zanimalo:

»Moj mogočni gospodar, skrbi me za vaše veličastje! Kaj se bo zgodilo vaši mogočnosti, ko bo konec sveta?«

»Kaj se bo meni zgodilo?« je med razmišljanjem znova pobožal brado.

Tukaj načrt propade. Pomočnik kljub vsemu ni čisto nekoristen. Temnega lorda je namreč previdno opomnil, da ob popolnem uničenju sveta uniči tudi sebe, ki je del tega sveta.

Pomembno pravilo: Temni gospodar bo zagotovo uničen, ko bo uničil vesolje, katerega je neločljivi del.

Temni lord mora imeti motiv za uničenje sveta. A motiv naj ne bo banalen. Pojdimo v čas ranega otroštva našega zlobneža Zlobka Téménka.

Zlobkov oče Nadzlobko Téménko je nadvse zloben, saj svojega sina sili jesti grah:

»Tako Zlobko, pojesti moraš vse, kar je na krožniku, tudi ves grah! Ne pozabi, ko poješ ves grah, te bom peljal v nakupovalno središče in ti kupil novo računalniško igro. Če pa bo na krožniku ostal samo en grahek, pa boš moral poribati vseh dvesto metrov hodnika do Blaža Blagodetnika.«

Temni gospodar Zlobko Téménko je sumničavo pogledal grah. Oče je od njega vedno zahteval, da ga mora do konca pojedeti. Vedno! Če ga ni pojedel, je moral celo nedeljo ribati tla. Zato se je treba maščevati! Cel svet je potrebno zažgati! Ko bo uničil svet in celotno vesolje, bo uničen tudi ves grah! Nihče ga ne bo mogel več siliti jesti te presnete zelenjave.

Temni gospodarji, vladarji peklenških dimenzij, imajo običajno človeško naracijo. Prikažejo se v religijah, običajno kot alegorija ali grožnja pravovernim. Najdemo jih seveda tudi v različnih fantazijskih zgodbah (horor, znanstvena fantastika, pravljice ipd.).

Njihov obstoj temelji na enem samem preprostem razlogu, predstavljajo kontrast protagonistu, postavljenem kot simbol dobrega in utrjevanju bralčevega moralnega prepričanja, potrjevanje vere v zmago dobrega. Temni gospodar predstavlja zlo, drugačnost in neznano. Mi smo, med doživljanjem protagonista in navijanjem zanj, postavljeni na pravo stran, na stran življenja, ljubezni, sreče in vsega dobrega na tem svetu.

Kot bralci(-ke) pozivate pisatelja(-ico), naj podrobno gradijo literarne junake in tako zagotovijo enkratnost njihovih karakterjev in motivov. Zato pisatelji(-ce) delamo na vsakem, tudi sekundarnem in terciarnem liku, da ga naredimo maksimalno realnega. V pripovedi želimo resnično življenje in razvoj lika v skladu s tokom literarnega dogajanja.

In potem skrbno izdelano in pisano paleto skrbno izdelanih likov postavimo naproti enodimenzionalnemu antagonistu, predstavljenem kot Temni gospodar. S tem zakoljemo vsakršne sanje o kakovosti svojega dela in mu odpremo pot do koša za reciklažo urednika malce kakovostnejše založbe.

Prepoznavanje temnega gospodarja

Če vaši antagonisti kažejo spodaj navedene lastnosti, jih nujno vpišite v

Klub anonimnih temnih gospodarjev:

- * Nosijo črne maske,
- * Želijo uničiti svet, oziroma še bolje, kar celo vesolje,
- * Hočejo priklicati ali povabiti močno temno entiteto z malo upanja, da jo nadzorujejo. Ta entiteta je podobna dobremu, pravzaprav je njen antipod (saj še pomnite iz Vojne zvezd: »Sithi in Jedijsi so si podobni skoraj v vsem ... «)

- * Delujejo kot slamnati mož za nazorni prikaz protagonistove moralne kode, njegove dobrote,
- * Njihov edini namen je ustvarjanje preprek protagonistu, da se zgodba ne zaključi že v prvem odstavku.
- * Ne kažejo čustev, običajnih za normalno in duševno uravnovešeno človeško bitje (ali kot drugo bitje, ki v bistvu deluje kot človek),
- * Prostovoljno so se pridružili temni strani, čeprav imajo popolnoma enake možnosti pridružiti se svetli strani,
- * Temni strani se je pridružil, ker tam brez kazni kršijo pravila, Ste slučajno pri svojem temnem gospodarju našli vse ali skoraj vse zgoraj navedene točke?

To je zelo slabo za verodostojnost vašega antagonista. Najprej si torej obrišite zlobno sramoto z obraza in temeljito razčistite, ali je vaš temni gospodar res prejel vso vašo pisateljsko ljubezen in pozornost. Saj nočete, da želi fentati svet samo zato, ker ga ne marate niti vi, njegov stvarnik. Vaši bralci si zagotovo zaslužijo kaj boljšega.

Temni gospodar & antagonist

V literarnem delu vedno obstaja odnos med protagonistom in antagonistom. Glavna nit zgodbe temelji na njuni medsebojni interakciji, zato morate jasno vedeti, kaj želite s svojim antagonistom. Kakšen je njegov namen? Zakaj sploh obstaja? Mogoče vam bo pomagalo nekaj spodnjih trditev:

- * Antagonist je preprosto oseba/skupina/sila, ki v zgodbi deluje v nasprotju z naporu protagonistu.
- * Temni gospodar je karikatura zla, saj protagonist potrebuje antagonista nekako tako, kot potrebuje dobro obleko, saj mora izgledati elegantno v družbi mnogih sorodnih literarnih likov.
- * Temni lord s svojo zlobo pokaže dobroto protagonistu.

Vse to lahko pade v jamo poflastih klišejev, lahko pa vam uspe kakovostna literatura. Vse je odvisno od vaše pozornosti in pazljivosti.

Nevarnost temne strani

Če naredite antagonistu za Temnega gospodarja, je nasprotovanje protagonistu vedno povezano z zlom, zlimi dejanji in uničevalnimi nameni. Če želite dvigniti kakovostno raven svojega antagonistu, se zavedajte, da nasprotovanje ni v bistvu zlo, temveč je samo akcija, ki ni dobra za značaj in namen protagonistu.

To je treba razložiti. Vsem pripovedim je skupno to, da smo »mi«, ki se identificiramo s protagonistom, na strani resnice in dobrega, medtem ko so »oni« zlo, saj so povezani s Temnim gospodarjem, nasprotovanjem dobremu protagonistu.

Slabost pri ustvarjanju kakovostnega antagonistu izhaja iz naše nepripravljenosti, da bi raziskovali motive opozicije, antagonistu. Temnim gospodarjem nismo pripravljeni dati človeških značilnosti in slabosti. Če želite svoje pisanje obdržati na tej strani spodobne kakovosti, je dobro vedeti, da si tudi druga stran zasluži prepoznavnost in v njej bi lahko prepoznali svoje lastne slabosti.

Če želimo, da bi tudi bralci v antagonistu prepoznali svoje slabosti in izzive, se ga je treba lotiti z najmanj enako natančnostjo kot smo izdelali protagonistu. Vsi najbolj znani filmski ali knjižni zlikovci imajo neko ozadje, v katerem prepoznamo tudi svoje izzive.

Vi želite kaj?

Torej, nagnjeni ste k temu, da vaš Temni gospodar želi uničiti vse, kar obstaja. Brez verodostojnega motiva in razumevanja posledic se bo vaš prof. Hudobni Zlobnik počutil, kot bi ga postavili za zibajočo mizo brez stabilnih nog. Zagotovo veste, da nihče ne želi sedeti za to mizo, saj zaradi skrbi, da se vse podre, ne morete udobno jesti, čeprav so pred vami silne dobrote.

Pojasnilo torej namen svojega Temnega lordu!

Namenite mu še dodatni in podrobni pregled. Poskrbite, da boste temeljito uredili vsako izgubljeno nit, pokrpali vsako luknjo, dokler nimate brezhibne tapiserije verodostojnega antagonistu. Odgovorite na nekaj vprašanj:

1. Zakaj želi uničiti cesarstvo, življenja ali recimo celoten obstoj?
2. Kako se bo spremenilo njegovo življenje, ko bo dosegel ta cilj?
3. Lahko svoj cilj doseže z drugo verjetno in ne nujno zlobno metodo?

4. Želi Temni gospodar živeti po doseg svojega cilja? Če ne, zakaj?
5. Zakaj ima Temni lord pristaše, ki mu sledijo? Kaj bodo s tem pridobili? Če sledilci običajno trpijo ali umrejo ob muhah Temnem gospodarja, zakaj se ga držijo?
6. Če napišete zgodbo z gledišča Temnega gospodarja, lahko spišete kaj verjetnega, da ostane zvest svojemu Temnemu načrtu?

Na koncu analizirajte motive in akcije Temnega gospodarja iz vseh zornih kotov. V vlogi stvarnika prof. Zlobnika bodite resni in dosledni. Predvsem do sebe! Spustite svojega Temnega lorda skozi vatle logike, predvsem logike vašega literarnega sveta!

Zakaj tako resno?

Zakaj je vaš Temni gospodar nesramen proti vsem, razen proti svojemu cilju ne? Zakaj Temni gospod ne pozna drugega smeha, kot je zlobno rezanje? Zakaj ne joče, ljubi ali noče normalnih družbenih odnosov? Zakaj se ne loči od svoje maske?

Se avtorji bojimo, da bi bralstvo v primeru humanizacije Temnega gospoda spomnili, da je lahko zlo za vsakim prijaznim smehljajem? Kaj pa, če ne zaupamo bralcem, da bi znali ustrezno razvrstiti literarne vloge glede na dejanja in ne na podlagi znanih fizičnih značilnosti?

Namesto temnega zaključka

Ta članek najbrž postavlja več vprašanj kot odgovorov, saj je vsaka zgodba z vsakim parom protagonista in antagonistom drugačna. Ni enotne formule za stvaritev pravega zlobneža / antagonistista.

Pomembno je, da svoji zgodbi posvetite dovolj pozornosti in jo ustvarite s potrebno pazljivostjo. Bralci bodo vložili svoj čas v vašo zgodbo. Spoštujte njihovo zvestobo in napišite kaj fantastičnega.

*Veliki intervju***Miha Remec**

Mihe Remca ni treba posebej predstavljati ljubiteljem kakovostne in odrasle znanstvene fantastike. Njegov opus je raznolik in vsebinsko bogat.

Odlična priložnost za intervju je izdaja Ptujске trilogije, ki nastaja v sodelovanju z mlado slovensko avtorico Aleksandro Jelušič. Trilogija je nadaljevanje odličnega *Mitrejin koder ali časovna struna v Petoviono*. Prvi del trilogije, *Klonski greh*, se nadaljuje tam, kjer se zaključi *Mitrejin koder*. Značilnost knjige so izredno zanimive besedne igre in domiselne jezikovne iskrice.

*O Mihi Remcu*

Obširna in zanimiva biografija je na njegovi spletni strani (QR koda je na koncu):

<http://www.miha.remec.si/zivljenjepis.html>

Bibliografija je izredno obširna, najdete jo na njegovi spletni strani:

<http://www.miha.remec.si/dela/>

O vsakem od knjižnih del je kratek opis s sliko naslovnice.

g. Miha Remec v mlajših letih

G. Remec, vi ste najbrž ena od legend slovenske F & ZF scene. Vaš pisateljski opus je res izčrpen in bogat. Pisali ste veliko različnih stvari, ne samo ZF, a ste dejansko zaradi svojega opusa nam ljubih žanrov nekakšen svetilnik ZF-ja pri nas. Pravzaprav ste stalnica scene zadnjih desetletij. Zanima me, kaj vas je napeljalo v pisanje ZF?

Otroška leta sem preživel na starodavnem Ptuj, kjer na vsakem koraku srečuješ starorimske ostaline. Oče me je večkrat vzel s sabo v muzej in očaran sem bil z rimljanskimi vojaki in razstavljenimi predmeti iz tistih časov. Občutek imam, da sem takrat začel dojemati čas, zlasti preteklost, kar je prvi čut, ki te potegne v znanstvenofantastično pisavo. V osnovni šoli sem potem sestavljal zgodbe o vojskovanju rimskih legij in jih bral prijateljem,

napisal pa sem pravljico o Srečnem kovaču, ki je bila celo objavljena v Mladem Slovencu. Očetu, tudi pisatelju, odvetniku in županu mesta Ptuja, moj podvig brez njegove vednosti ni bil najbolj všeč; nikoli me ni spodbujal, da bi se lotil pisanja in na moje pisateljevanje je tudi pozneje gledal z distanco, mi je z zgolj pravopisnim svetovanjem veliko pomagal. Žal je leta 1950 umrl in ni dočakal mojih zrelejših del.

Na vaši spletni strani je sicer veliko napisanega o vas. Kdaj ste začeli pisati ZF in katero je bilo vaše prvo ZF delo?

Po mojem lastnem prepričanju bi lahko kot prvo delo, ki je imelo očitno fantazijsko zasnovo, bila črtica Veter in kraljevič v papirnatem čolničku, objavljena sredi petdesetih let prejšnjega stoletja v časopisnem podlistku, napisana pa je bila pod vtisom Exuperyjevega Malega princa, ki me je tako prevzel, da ga še dandanašnji imam za knjigo knjig. Bil sem neskončno počaščen, ko sem pred časom v spletni klepetalnici, kjer si udeleženci svetujejo v branje dobre knjige, zagledal ob Malem princu tudi svoje znanstvenofantastične knjige.

Za poznavalce pa je moje prvo delo, ki vsebuje znanstvenofantastične elemente, drama Srečni zmaji, igrana v celjskem gledališču leta 1963. V njej obravnavam usodo ribiške posadke, ki je zašla na območje sevanja po poskusni eksploziji jedrske bombe.

Kaj trenutno pripravljate ljubiteljem ZF?

Pripravljam kratek satiričen roman, ki morda ljubiteljem psičkov ne bo všeč. V daljni prihodnosti ... Ne, ne bom razlagal zgodbe in povedal naslova, kajti opažam, da se vse, kar obelodaniš na FB, znajde pod drugim peresom.

Kolikor vem, ste član Društva slovenskih pisateljev. Kakšen odnos imajo slovenski pisatelji do nam ljubih žanrov (F & ZF & horror)?

Esejist Drago Bajt v svoji knjigi Ljudje zvezde svetovi vesolja ugotavlja zelo zgodnje začetke znanstvenofantastične pisave na Slovenskem, začenjajoč pri Stritarjevi Deveti deželi (1878), pa Mahničevi Indiji Koromandiji (1884), Trdinovem Razodetju (1888), Tavčarjevi knjigi 4000 (1891) in tako naprej, do današnjih dni. Z znanstveno fantastiko so se ukvarjala številna ugledna pisateljska in pesniška imena, skoraj bi lahko rekel, da so le redki pisatelji, ki se niso vsaj malce poskusili v tej zvrsti. Pomeni, da imajo razen nekaj izjem, dober odnos. Drugo je s kritiki. Potem ko so še pred nedavnim delovali eminentni ocenjevalci znanstvene fantastike,

kot je na primer že omenjeni Drago Bajt, in so umestili žanr v slovensko leposlovje, se danes pojavljajo ignoranti, ki so preprosto pobrali floskule kritikov ZF na ameriški sceni, da je znanstvene fantastike konec, ker jo je znanost preseгла, in zato zvrst preprosto označujejo kot manjvredno. Žal sledijo tej pogruntavščini tudi nekateri založniki in tako se žanru pri nas ne piše najbolje.

Ste mogoče član kakšnega žanrskega društva ali združenja doma ali v tujini?

Sem častni član zagrebškega društva ljubiteljev znanstvene fantastike Sfera, nagrado Sfera sem dobil za roman *Prepoznavanje* in kratko zgodbo *Pomnik za Evridiko*.

Ste kdaj (in kje) sodelovali na kakšni konvenciji ZF? Kakšni so vaši vtisi?

Ne, na nobeni ZF konvenciji nisem sodeloval. Iz dolgoletnih izkušenj vem, da je v slovenskem prostoru združevanje in delovanje ljubiteljev ZF po angloameriškem vzorcu brez haska za izvirna dela slovenskih avtorjev. Preprosto, v Ameriki in ostalem zahodnem svetu je angloameriška jezikovna osnova bralcev - ljubiteljev tako močna, da lahko odločilno vpliva na tržnost založništva, pri nas pa so ljubiteljska društva ZF bolj debatni klubi, ki se ukvarjajo s tujo literaturo, izvirna slovenska, pa jih ne zanima. Sicer v času samostojne Slovenije, potem ko se je lahko osamosvojila, ker ima svoj jezik, je postal vladajoči strankokraciji ta jezik in kultura zadnja skrb.

Kakšen odnos imajo založbe do vašega dela? Kako bi opisali odnos založnikov do nam dragih žanrov?

Vse do osamosvojitve Slovenije, ko smo začeli prehajati v tržno, kapitalistično družbo, z izdajanjem svojih knjig nisem imel težav. Prepričan sem tudi, da smo takrat imeli drugačen odnos do knjige; avtor je bil spodobno plačan, knjige so tiskali v velikih nakladah, za znanstveno fantastiko pa je sploh bilo zanimanje, saj je ravno ta zvrst imela prednost, da so pisci lahko pod krinko fantastike izražali kritiko socialistične ureditve in političnega enoumja. Prav zaradi tega so v času hladne vojne med vzhodnim in zahodnim blokom na vzhodu, vključno z nekdanjo Sovjetsko zvezo, izhajala najboljša antiutopična ZF dela in filmi tudi v svetovnem merilu. Zahodna, predvsem tehnična znanstvena fantastika pa je daleč zaostajala in ji zdaj večkrat res upravičeno očitajo, da jo je znanost prehitela.

Dandanašnji odnos založnikov, ki jih po tej majhni državi mrgoli, ni

mačehovski samo do izvirne domače ZF, ampak tudi do slovenske literature nasploh. Razen ožjega izbranega kroga piscev, ki s svojimi deli kolobarijo pri vrhu, so mnogi avtorji v brezpravnem položaju, prisiljeni v beraško zbiranje denarja za izid svoje knjige, udarjeni z državnim davkom na knjigo in z oderuštvom knjigotržcev, zapostavljeni s strani medijev, ki reklamirajo samo tiste knjige, za katere dobijo plačilo – skratka tržna kapitalistična ekonomija izvirnemu leposlovju ni naklonjena. Kljub temu, da politični vrhovi nenehno ponavljajo, da brez lastnega jezika, brez lastne knjige, slovenski narod ne bi stal in obstal na tem prostoru.

Poznate še druge slovenske avtorje? Spremljate sceno?

Se opravičujem, tudi sam slovenske izvirne znanstvene fantastike ne spremljam. Občasno preberem kakšno kratko zgodbo na spletu in sem večinoma razočaran, ker so šablonske angloameriške posnemovalke. Res se opravičujem, če sem koga spregledal, sem pač vaje spregledovanja.

Ne bom vas spraševal, če veliko berete, saj vsak pisatelj bere. Zanima me, kateri so vaši najljubši avtorji? Kaj ste nazadnje prebrali?

Moram vas razočarati, ne berem veliko. Sploh pa ne tujih avtorjev. Če pisatelj ustvarja, mu branje krade čas, pa še podzavestno se »okuži« s tujim mislimi. V mladosti sem veliko prebral, posebej mi je bil pri srcu Vladimir Bartol, s katerim sva se osebno poznala in mi je pred davnimi leti po nekem literarnem večeru na Ptujju izrekel nekaj spodbudnih besed o mojem pisanju.

Moja zadnja pred kratkim prebrana knjiga je Prababica sanskrta (O vsenavzočnosti slovenskih besed in korenov v času in prostoru) Petra Amalietija. To je ena od knjig tega avtorja, ki bi jo moral prebrati vsak Slovenec, še zlasti pisatelj, šolnik in politik, da bi se zavedel dragotine, ki nam ga daje slovenščina. Osebno priznam, da sem ponosen, da mi je dano ustvarjati v tem jeziku, ki izhaja neposredno iz pračloveške besede.

Kateri filmi so vam najbolj všeč? Mogoče je vprašanje malce čudno, ker je v kinu toliko kokičastih filmov, a vendarle. Kdaj ste šli nazadnje v kino?

Filma v kinu še od Solarisa nisem gledal. Pogledam kakšnega na televizijskem zaslonu, kjer lahko takoj preskočim tiste, ki dišijo po vojskovanju z vesoljci in teh je v ameriških filmih največ. Američani, svetovni policisti, želijo zapeljati svet, da nam grozijo Nezemeljci, da ne bi pomislili, kaj počno na Zemlji oni sami.

Je slovenska kinematografija sposobna posneti ZF film? Če ne, zakaj ne?

Ne, ker scenaristi ne berejo slovenske znanstvene fantastike in so

prepričani, da naša tehnika sploh ni sposobna posneti fantastičnih spopadov vesoljskih ladij, brez katerih si ne znajo predstavljati ZF filma.

Kateri avtorji so najbolj vplivali na vaše delo?

Odkar pišem, se trudim, da ne bi posnemal drugih. Zato bi težko rekel za kogar koli, da mi je bil vzornik in da je vplival na moje ustvarjanje. Razen Malega princa, ki sem ga omenil na začetku tega pogovora.

Vas privlači vesolje?

Očitno bi pisal domačijske romane, če me vesolje ne bi privlačilo. Vendar vam bom priznal, da se še nikoli nisem peljal s potniškim letalom. Letel sem na dvokrilcu z enim najboljših vojaških pilotov kmalu po drugi svetovni vojni z letališča v Moškanjcih pri Ptujju. Bil je čudovit let. Nekaj dni pozneje je ta pilot strmoglavil in se ubil, skupaj s sopotnico.

Sem pa se kot majhen otrok najraje igral na dvorišču letala tako, da sem zlezal v podolgovat zaboj, dal čez likalno desko kot krilo in »poletel«. Gledal sem čez rob zaboja in v domišljiji so šopi trave postali gozdovi, kamni gore, videl sem ceste in mesta v daljavi in sonce na obzorju, ki sem se mu bližal. Tako sem tudi v romanu Iks, potoval z Noetom Nowakom v premičniku okrog zemeljske oble, iščoč preživeli ljudi po srečanju Zemlje s planetom Iks.

Kakšno je v enem stavku izraženo sporočilo knjige Iks ali velika samota Neotove barke?

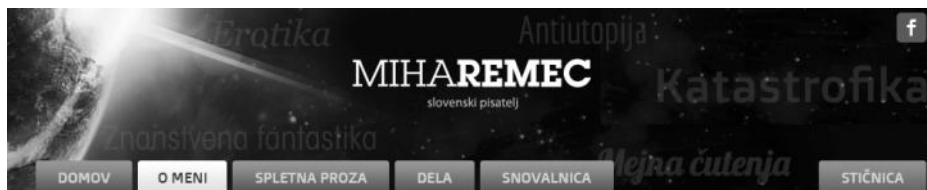
Vse se vrti v Iksionovem večnem krogu.

Kaj bi dodali za konec?

Pravzaprav se v vseh svojih delih težaško trudim doumeti neskončnost.

Želim vam še veliko sreče in predvsem še veliko izdanih del nam ljubih žanrov.

Za vas se je pogovarjal Bojan Ekselenski





TEMA ŠTEVILKE:

FANFESTOVA ZBIRKA 2018

FANTASTIČNA ANTIČNA
CELEIA

Fantastična antična Celeia

Na 1. Fanfestu, 1. Slovenskem festivalu fantazijske književnosti, smo razpisali tematski natečaj za kratko zgodbo ali pesem z naslovom *Fantastična antična Celeia*. Upoštevali smo vse zgodbe, povezane z antično zgodovino Celja. Edini pogoj je bil, da je zgodba vsebovala elemente fantastičnega in da brez tega elementa zgodba ne bi »delovala«. Zgodb je prišlo premalo za tematsko zbirko, zato so zgodbe našle svoj prostor v *Supernovi*.

Povodom 2. Slovenskega festivala fantazijske književnosti lahko pokažemo izdelke lanskega razpisa.

O vsebinski osnovi natečaja

Območje našega mesta Celja je bilo poseljeno že v davnini, že v času t. i. halštatske dobe. Na območju današnjega Miklavškega hriba je bil na kopii, poleg današnje cerkve, ilirski zaselek, o čemer pričajo izkopanine. Kasneje se je tod naselilo keltsko pleme Tavriski in ustanovilo mestno naselbino Keleio (zaklon, zaklonišče) med Miklavškim hribom in Savinjo, ki je takrat tekla okoli 100 metrov severnejše od današnje struge. Kelti so obvladali pomembno večino – pridobivanje jekla, ki je bilo bistveno trdnjše od bronaa ali navadnega železa. Noriško jeklo je bilo silno znano in cenjeno. V prvem in drugem stoletju pr. n. št. je bila Keleia pomembna keltska naselbina, eno najpomembnejših središč Noriškega kraljestva, ki je nastalo v drugem stoletju pr. n. št. V keltski Kelei je bila tudi kovnica denarja, kar izpričuje pomen mesta ob Savinji (mimogrede, tudi ime Savinja izvira iz keltskega časa).

Leta 15 pr. n. št. so Rimljani Norik mirno priključili imperiju v obliki tributarnega kraljestva kot Regnum Noricum, in Keleia je postala Celeia. Prebivalstvo mesteca in Norika je bilo takrat večinoma keltsko, Rimljani so se le počasi doseljevali. V času cesarja Klavdija je Norik leta 40 postal rimska provinca in dežela je bila skoraj popolnoma romanizirana. Leta 45 je Klavdij Celeii podelil mestne pravice z nazivom municipium; mesto je dobilo ime Municipium Claudium Celeia in je sodilo med najpomembnejša noriška mesta.

Velika in bogata Celeia je bila pomembno križišče v rimskem cestnem omrežju. Za obzidjem s stolpi je bilo veliko večnadstropnih palač in bogatih

vil. Ceste so bile odlično tlakovane z odtočnimi kanali, imeli so tudi kanalizacijo in vodovodno omrežje. Skratka, nadstandard antične dobe, ki je delno še danes v rabi.

Obseg mesta je bil izjemen. Na jugu je segalo do roba Miklavškega hriba, tam je še danes na manjši vzpetini ruševina Herkulovega svetišča, na vzhodu se je dotikalo brežin Voglajne, na severu Aškerčeve ulice, na območju današnje Stanetove ulice je bil forum, na zahodu pa je segal do Gregorčičeve ulice. Še danes, ko kjer koli na območju mesta zakopljejo dovolj globoko, naletijo na rimske ostaline.

Mesto je imelo tudi svojo upravo in druge javne službe, značilne za rimski čas.

Po padcu Zahodnega Rimskega cesarstva je preživelo še nekaj desetletij v senci žalostnega propadanja nekdanje veličine, ko ga je v 5. in 6. stoletju doletel neizogiben konec. Med velikimi selitvami so ga namreč porušili in za nov vzpon med pomembna mesta v zgodovini je moralo preteči skoraj 1000 let.

Iz različnih virov zbral Bojan Ekselenski.

Zgodbe ... Kakšna je antična zgodovina našega mesta na fantastični način.

~ ~

Aljoša Toplak (dobitnik srebrne supernove 2018)

Pajkov pik

»Torej, če te prav razumem,« je rekel magistrat Gaj Lucij Varon in si postregel z grozdom. »Praviš, da je vola požrl velikanski pajek?« Sedel je napol zleknjen v naslonjalu, izmozgan od poletne vročine. Ko je žvečil grozdno jagodo, se mu je tresel podbradek in zdelo se je, da mu je obraz od dodatnega napora zalil pot.

Koščeni obraz kmeta je bil ves bled. Zazrl se je v tla in ni odgovoril ničesar.

Lucij se je zakrohotal. »Pri brzonogem Merkurju, od kod pa je tebe prineslo? Ne vem, ali naj se smejim, ker si šaljivec, ali naj me skrbi, da si blazen?«

»Naj vas skrbi,« je tiho odgovoril kmet. »Ampak iz povsem drugega razloga.«

»Duhovito.« Lucijeve oči so pozorno premerile prisotne na terasi. Pokorna samogibna sužnja sta mu pahljala svežega zraka. Stražar, toga postava v oklepu, je negibno stal ob kmetu. Stari modrec Botij je sedel na klopi v kotu terase in že ves čas zamišljeno gledal obličje sive Celeie, za katero se je spuščalo zahajajoče sonce. »Se kdo spozna na pajke?« jih je vprašal Lucij. Zadnji izmed družbe je bil postaven mladenič, ki se je naslanjal na ograjo terase. Ko sta se njuna pogleda srečala, se je Lucij tenko nasmehnil. »Pa ti, Marcel? Se spoznaš na pajke?«

Mladi Marcel je nejevoljno odmaknil pogled. »Ja,« je rekel in se kar zdrznil ob misli na ogabne stvore, ki jih je prvič zagledal na obali Dalmacije. Vse od takrat je v sebi nosil strah pred temi bitji. Potne dlani si je obrisal v tuniko. »Vem, da ga ni pajka, ki ga ne bi mogel zmečkati pod svojim sandalom. Stari je padel z vola in se udaril v glavo, to je vse. Blede se mu.«

Kmet ga je gledal priprtih oči, a ni rekel ničesar.

»Prosim, nam lahko opišeš tega pajka?« ga je vprašal Lucij in se zadovoljno namuznil.

Kmet je pokimal. »Podoben je tistim v pšenici. Črni so in morda ponekod rjavi. Napihljen trup, dolge noge. Ampak v pšenici niso kosmati ...«

»Kosmati?« se je takoj vmešal Lucij. »Kako to misliš?«

»Dlakav je bil.«

»Dlakav?« Lucij je dvignil obrv. »Pa si prepričan, da je bil pajek? Si preštel noge?«

»Ni bilo treba šteti.« je rekel kmet in njegov obraz se je spačil. »Stvor je hodil na tak način, da mi je postalo slabo. Nešteto nog je tolklo ob tla in klecale so in stvor je brzel kot skala, ki se kotali po bregu. Vola mi je podrl.« Levo oko mu je trznilo. »Ko bi takrat stal zraven, me ne bi bilo tukaj.«

»Hm,« je dahnil Lucij. »Torej si mu ubežal? Kako?«

»Ni me lovil. Vola je mrcvaril.«

Nekaj časa so se molče gledali. Stražar ob kmetu je nelagodno prestopil in Lucij se je namrgodil. Namesto, da bi odgovoril, je odsotno požiral grozdne jagode. Marcel si je potne dlani ves čas brisal v tuniko. Neprizadeta od srhljive podobe sta ostala zgolj sužnja ob Luciju, ki pogovora nista razumela, in stari modrec Botij, katerega pogled se je izgubljal v prizoru mesta daleč za njimi.

»Veš,« je rekel Marcel in se kar naježil ob svojih besedah. »Z juga poročajo, da so tam pajki kosmati. Tudi večji so.«

»Juga?« je žvečil Lucij. »Dalmacije?«

»Egipta.«

»Hm,« Lucij se je popraskal po nosu. »Egipt je daleč.«

Marcel se je v zadregi nasmehnil. »In menda niso tako veliki, da bi pojedli vola.«

»Prav zagotovo ne.« je rekel Lucij.

»Prav zagotovo.« se je strinjal Marcel.

»To bi bilo absurdno.«

»Prav zagotovo absurdno.«

»Bogovi nam ne bi naprtili česa takega.« je zaključil Lucij. »Kmet laže, ali pa je blazen. Sploh pa je Egipt daleč. Botij?«

Stari modrec v kotu terase se je zdramil in sunkovito obrnil. Zmedeno je pogledal po prisotnih in se oprl na svojo sprehajalno palico, da je napol vstal.

»Se odpravljamo?«

»Kaj pa ti meniš o tej zadevi?« ga je vprašal Lucij.

Botij je nedolžno mežikal. »Kateri zadevi?«

»Kaj veste o pajkih na jugu?« ga je vprašal Marcel.

»Pajkih?« Botij je pomislil in se spet spustil na klop. »Na jugu? V

Dalmaciji?«

»Egiptu.«

»Egiptu?« je vprašal Botij. Zamišljeno je izdihnil, da je izpihnil lica. »To pa je daleč.«

»Kako veliki so?« je vprašal Lucij. »Bi lahko pojedli vola?«

»Pajki? Pojedli vola?«

Lucij je zavzdihnil. »Veliko vprašanj in malo odgovorov, ta naš modrec.«

»Torej sprašujete, ali bi lahko bili pajki v Egiptu tako veliki, da bi pojedli vola?« Starec se je popraskal po bradi. Modrečeve kalne oči so se zazrle v daljavo, kot da bi listale po nevidni knjižnici spoznanj. »Ne vem.« je zaključil.

»Ne veš?« Lucij je postajal nejevoljen.

»Za arachnide se nisem nikdar zanimal,« je skomignil starec. »Sploh pa je Egipt daleč. Nadvse drugačna dežela je to. Morebiti.«

»Morebiti?« se je zgrozil Marcel.

»Da, morebiti pa so tam pajki takšni.«

»Saj se hecate.«

Lucij se je odkašljaj. »Ampak saj Egipt je daleč.«

»Marsikaj se potika po svetu,« je rekel stari modrec in se skrivnostno nasmehnil. »Kdo bi vedel, kaj se skriva v noriških gozdovih. Morebiti se je v blatu skotil stvor, prikazen keltskih bogov, ki nas želijo pregnati, častilce Marsa. Morebiti ni pajek, pa ga je kmet v svoji omejenosti pojasnjeval skozi oči tega, kar pač pozna iz svojega kmečkega življenja. Morebiti to, kar je videl, ni iz tega sveta.«

»Morebiti, morebiti,« je zamrmral Lucij. »Hočem že odgovore!«

Modrec je skomignil. »Tisti, ki ni videl, lahko zgolj domneva.«

»Odlično povedano,« je rekel Lucij in ukazovalno mahnil proti gozdu v daljavi. »Marcel, Botij, imam nalogo za vaju!«

Marcel je osuplo odkimal.

Lucij je odločno pokimal. »Tako je! Kocka je padla, tej zadevi bomo prišli do dna!« Ošvrknil je kmeta. »Zaprte tega blazneža! In ko se očividca vrnete, ga križamo zaradi nizkotnih laži in zapravljanje magistratovega časa!« Obrnil se je k modrecu. »Raziščita gozd. V spremstvo vama dajem dva zvesta legionarja, seveda za primer, da naletite na razbojnike. Dovolj imam vprašanj, dovolj domnev! Zadevi je treba priti do dna! Če obstaja, mi pripeljite ta stvor!« Dvakrat je plosknil in s tem končal srečanje.

Marcel je na čelu začutil potne kaplje. Nekoč bi ugovarjal, zdaj pa je vedel, ko si debeli magistrat v svojo trmasto glavo nekaj vbije, pri tem tudi vztraja. Požrl je slino in se zazrl v gozd na severni strani Celeje. V tistem trenutku je iz krošenj vzletela jasa prestrašenih ptic.

»Še ena stvar,« še je nato dodal Lucij in z dvigom roke ustavil stražarja. »Pripeljite mi pisarja, rad bi pisal v Egipt. Zanje imam kar nekaj vprašanj.«

Marcel je tiho preklinjal debelega magistrata. Že celo uro sta se s starcem potikala po mračnem gozdu. Suhe veje so pokljale pod njunimi koraki in Marcelu najedale že tako vzdražene živce. Divje se je obračal in si večernemu hladu navkljub ves čas brisal pot z obraza in potne roke v zdaj že vlažno tuniko. Občasne špranje v visokih krošnjah bukev so razkrivale ugašajočo svetlobo neba.

Eden izmed legionarjev je prižgal baklo. »Prekleti bedak.« je spet krel. »Jutri bomo v Sanumu iskali sirene.«

Drugi legionar je tiho zagrcal. Bil je ogromen in poraščen hrust, z globokim glasom. »Samo kmeta potrebujemo, da mu proda zgodbo.«

»Ta prekleti bedak.« je ponovil prvi legionar in pljunil čez ramo. »Pa vidva?« je vprašal starca. »Saj mu ne verjameta?«

Stari modrec se je utrujeno naslonil ob deblo. Zagledal se je nekam v daljavo. »Kdo bi vedel, kaj se skriva v noriških gozdovih.« je skrivnostno rekel.

Legionar ga je nekaj časa gledal, preden je njegov pogled šel naprej, v iskanju bolj treznega sogovornika.

Marcel je skomignil. »Saj nismo v Egiptu.«

»Kako?«

»Nismo v Egiptu, da bi nas moralo biti strah ogromnih pajkov.« je pojasnil Marcel.

Legionarja sta se spogledala. Hrust je našobil ustnice in pomignil, nato sta brez besede šla naprej. Ostala dva sta jima počasi sledila.

»Sami norci, v tej Celeii.« je čez čas pripomnil hrust.

Stopili so na jaso. Na jasnem modrikastem nebu je utripala večernica. Svetloba bakle je prodirala med bukovimi debli in po tleh risala dolge sence. Vela je hladna sapa, a krošnje niso šelestele in tudi čričkov ni bilo slišati nikjer. Vladala je mrtva tišina.

»Kam pa zdaj?« je nervozno vprašal Marcel.

Čez jaso so hodili počasi, z nekakšnim strahospoštovanjem. Odprtih ust so spremljali prizor okamnelega miru.

Bilo je, kot da je ves gozd mrtev. Bilo je, kot da bi se ustavil čas.

»Morda je bilo za danes dovolj.« je poskušal Marcel.

»Obrnil bi se?« je vprašal hrust.

»Ja.« je rekel Marcel.

Drugi se je popraskal po licu. »No, saj ne mislimo ničesar najti, kajne?«

»Ne.« je rekel Marcel.

»Torej lahko tukaj končamo.«

»Ja.« Marcel je pokimal. »Obrnimo se.«

Hrust se je namrgodil in na dolgo premislil. Ozrl se je okoli sebe.

Na vrhu kamenih krošenj se je začela zbirati meglica. Padala je na tla in kot voda tekla proti sredi jase. Ko je Marcelu oplazila gleženj, je začutil njen ledeni hlad. Zvrtelo se mu je, da se je moral nasloniti na hrusta. Nato je ulovil ravnotežje in se legionarju že hotel upravičiti, ko je opazil izraz na njegovem obrazu. Hrustova čeljust se je tresla, zenice njegovih široko razprtih oči so se zožile v točko.

Marcel je počasi sledil njegovemu pogledu.

»Stavili smo na napačne bogove.« je dahnil starčev prebledeli obraz.

»Prav, obrnimo se.« je zastokal hrust.

Megla se je dvigala pred njimi, gostila se je in črnela, dokler se niso pred nejevernimi očmi opazovalcev iz gomazečih senc izoblikovali dolgi črni udi, ki so se stekali v debelo telo. Kmalu je tam stala podoba ogromnega, kosmatega pajka.

»Naj se nihče ne premakne.« je tiho ukazal starec.

Nekaj na Marcelovemu gležnju ga je ščegetalo, s hitrimi gibi se je pomikalo gor po njegovi nogi. V svojih očeh je začutil solze in polotil se ga je divji drget. Bil je manjši pajek.

Preden ga je sklatil, ga je zbedel oster pik. Bedro ga je začelo žgati, zaječal je in zlomil bi se pod težo strahu, ko ne bi pomislil na pajke v megli. Divje je skakal in začel bežati z jase.

»Prekleteo, Marcel!« je zaklical starec.

Stvor se je pognal v skupino, čudni vzorci njegovih gibov so vzbujali slabost. Oklenil se je trupa nemočnega hrusta, nato pa ga je stvor s ponavljajočimi se gibi tiščal v svoje premajhno žrelo, da sta se zabijala drug v drugega. Majhni pajki so preplavili hrusta in ga pikali, da je njegovo telo začelo razpadati in ga je stvor požrl s pajki vred.

Drugega legionarja so preplavili pajki. Padel je in izginil v plitvi megli.

Marcelu je zvonilo v glavi. Srce mu je glasno razbijalo in v telesu ga je žgalo od bolečine. Ranjena noga je postajala vse bolj toga.

Okolice več ni ne videl, ne slišal. Bakla je ostala na jasi. Črna debela na črnem ozadju so brzela mimo njega. Nerazločljivi in bežni vtisi ovir. Kljub temu se jim je po občutku umikal.

Podrsal je po prsti in spremenil smer, preskočil deblo, padel v potoček in tekel dalje. »Fortuna, pomagaj mi.« je šepnil, nato pa se spomnil starčevih zadnjih besed o rimskih bogovih. Skušal se je spomniti kakšnega keltskega, a mu ni uspelo.

Zdaj ga je žgalo tudi v prsih, zmanjkovalo mu je sape, a iskreno bi se raje zadušil kot pa se prepustil pajkom. Pravzaprav niso bili pajki, se je opomnil. Egipt je daleč. Ti stvori niso bili s tega sveta.

Ostro je zavil v znano, upajoč, da ga bo pot vodila do mesta.

Gozd se ni hotel končati. Marcel se je spotaknil.

Prevalil se je in nekaj časa se več ni pobral. Debele kaplje potu so mu preplavile obraz, v njegovem grlu se je nabrala gosta slina in ga praskala po žgočem grlu.

Izbljuval se je.

»Marcel!« je zaslišal.

Pobral se je in v bližnjem potočku videl ležati starca.

»Kako ste se znašli tukaj?«

»Verjetno tako brezglavo tečeš v krogih.« je rekel starec.

Stopil je k njemu. »Kje so pajki?«

»Niso pajki.« se je plaho nasmehnil starec.

»Kje so stvori?«

»Siti so.« Namrgodil se je in pokazal na krošnje. »Za zdaj.«

Marcelu je spet postalo slabo. Tanke sence so se sprehajale po vejah. »Kaj naj storiva?«

»Ne morem se premakniti.« je šepnil starec. »Strup je v meni.«

Marcel se je potipal po nogi, kjer ga je pičil majhen stvor. Ni je več čutil.

»Preklete.«

»Beži, dokler še lahko.« Starec se je spet smehljaj. »Življenje je igra, ki smo jo obsojeni izgubiti. Vedno se konča s smrtjo. Srečen sem, da bom umrl v spoznanju. Obstajajo.« je rekel. »Bogovi obstajajo.«

»Naj ti bo Pluton mil in njegovi sodniki naklonjeni, predragi Botij.« je šepnil Marcel in se ozrl za hrbet. Zmanjkovalo mu je časa.

»Beži.« ga je priganjal starec.

»Ja.« Še enkrat je pogledal starega modreca. Obotavljal se je.

»Beži!« je siknil starec.

Marcel je pokimal. S težavo se je dvignil, močno opirajoč se na nepoškodovano nogo. Hodil je počasi in skušal ne misliti na pajke v krošnjah. Ramena je zloslutno dvignil, da mu ne bi kakšen pristal na zatilju.

Nato je tekel. Počasi, z žgočo bolečino v nogi. Stisnil je zobe in pospešil korak.

V glavi mu je strašno zvonilo.

Občutek za čas je že izgubil. Vsake toliko ga je spreletel prizor stvora, ki se zaletava v hrusta. Stvora, ki ga požre s pajki vred. Legionarja, prekrita s pajki, kako omahne v meglo. Pajka, ki ga piči v bedro.

Prijel se je za vročo kožo na nogi. Dotika ni čutil, a koža ni bila trda.

Skušal je ne razmišljati o tem.

Tekel je, kdo bi vedel, kako dolgo, in se znašel na cesti. Hvaležno je potipal tlakovce pod sabo. Zdrsnil je na kolena in skušal zadihati. Na obrazu je čutil pot in solze in slino. Gledal je oddaljene bakle na obzidju Celeie in njenih stolpkih.

Omotično je šepal po cesti, obdajali so ga visoki križi kaznjencev. Pomislil je, da je danes bila smrt vse naokoli. Pogledal je enega izmed obrazov na križu in njegov korak je zamrznil na mestu.

»Ave!« je zaklical stražar. Sedel je ob cesti med križanci in stražil trupla, da jih svojci ne bi ukradli. »Kdo je?«

»Samo mimo grem.« je s hripavim glasom rekel Marcel.

Stražar se mu je približal. Sledil je njegovemu pogledu. Tam je viselo truplo kmeta. »Svojec? Si z dežele?«

Marcel je odkimal. »Zakaj visi?«

»Bogokletje.« je rekel stražar. »Magistrat je poostril zakone.« Pogledal je Marcela. »Neka štorija s keltskimi bogovi.«

»Hm.« Marcelu je spet postajalo slabo. Ostra bolečina se je razlegla po njegovi nogi, in prvič je dobil občutek, da ga nekaj razjeda od znotraj.

»Si dobro?«

»Kaj, če ima prav?« je vprašal Marcel. Njegov obraz je nervozno trzal.

Stražar ga je nekaj časa gledal. »Potem ti svetujem, da to misel zadržiš zase. Razen, če želiš končati tako kot on.« Namrgodil se je. »Bedak je pripovedoval strašne stvari. O velikanskem pajku, ki mu je požrl vola, o njegovem begu ... Rekel je, da ga je pičil pajek in potem ...«

Marcelu se je zvirtelo. »Pičil ga je? Kaj se je zgodilo?«

»Ni čutil roke.« Stražar je skomignil. »Ampak nikjer ni bilo videti pika.«

Nato sta molčala. Marcel se je prijel za nogo, kjer ga je kljuvalo. V sebi je nosil strah pred temi bitji – in tudi njihov strup. Čutil je, kako ga od znotraj razžira in lotevala se ga je divja preganjavica. Bil je na koncu z močmi.

»Ničemur od tega ne bi verjel, veš.« je rekel stražar. »Ampak potem se je zgodilo nekaj ... Kako bi rekel?« Pomislil je in se zagledal v križ nad sabo. »Skratka truplo tega kmeta je odprlo usta.«

Marcel se je obupano zazrl v stražarja.

Stražarjeve oči so zdrsnile proti njemu. »In skozi se je priplazil pajek.«

~ ~

Ivan Šokić

Večna slava Kasija Decima Panthere

Zlovešče sence zarotnikov so poplesovale po žrtveniku v grobnici globoko pod Marsovim templjem. Skozi hodnike pozabljenih katakomb je v sobano vel hladen piš, pred katerim niso pomagale niti temne kute, v katere so bili odeti.

Pred oltarjem je stala keltska svečenica, ki je mrmrala prepovedane zareke - molitvice, za katere so bili zbrani prepričani, da jih je čas pozabil. Prisotni so se nemirno prestopali, v vlažnem zraku je bilo čutiti nelagodje.

Svečenica se je pozibavala v zamaknjenem deliriju. Njeno preklinjanje se je sprevračalo v kričanje. V rokah je stiskala nazobčan nož iz kremena, na katerem je bilo videti strjeno kri prejšnjih žrtev.

Saniksa je spreletel srh. Videl je, kako so proti žrtvenemu oltarju potiskali omotično deklico - Rimljanko - in obrnil se mu je želodec. Že je naredil korak proti njej, ko ga je za roko pograbil njegov stric.

Starčev jekleni pogled ni dopuščal oporekanja, njegov od Rimljanov in časa razbrazdani obraz ni dovoljeval omahovanja, njegov prijem je spominjal na okove. »Za Norik,« je rekel.

Saniks je obstal na mestu in nemočno opazoval, kako so deklico slekli in privezali na oltar.

Nerazumljivo vreščanje svečenice se je prevesilo v živčno mrmranje. Saniks je uspel razbrati zgolj eno besedo, ime pozabljene boginje. Coprnica, je pomislil. Bila je coprnica! Ob spoznanju ga je oblil pot. Ne glede na vse si ni želel biti tukaj, želel je pobegniti, želel je daleč stran, a noge ga niso ubogale.

Med zarotniki so letale črne saje, neprestano so se razblinjale ter ponovno sestavljale. Zli duhovi so bili med njimi. Saniks je segel po amuletu na prsih in ga stisnil.

Nečloveški krohot je spremljal črne saje, ki so se že veselile nedolžne krvi. Svečenica je dvignila nož in ga zarila deklici naravnost v srce. Slišati je bilo pokanje otroških kosti. Čarovničin spačeni obraz je zamazala kri.

Čarovnica je zavpila prepovedano ime in njene oči so postale bele. Padla je na kolena. Črne saje so se nemudoma pognale v telo mrtve deklice. Truplo

je začelo premetavati, udi so se krivili v nemogoče položaje in trgali spono žrtvenika.

Zarotniki so naredili korak nazaj. Niti sami niso vedeli, kaj so pričakovali.

Telo se je vzdignilo nad oltar in obstalo v zraku. Glas, ki je spregovoril, ni bil glas umorjenega dekleta. Glas je bil nekaj veliko starejšega, mnogo krutejšega. Naznanjal je silo, za katero bi bilo boljše, da bi ostala pozabljena.

Saniks je čutil toplino, ki se je širila nizdol njegove noge. Ni si upal pogledati. Bilo ga je preveč sram.

Coprnica se je razprostrla na tleh pred primordialnim glasom in spregovorila v nerazumljivih guturalih.

Saniks ni bil edini, ki je se začel odmikati. V očeh ostalih zarotnikov je videl strah. Edini, ki je stal na mestu, je bil njegov stric, ki se je krčevito oklepal bergele in strmel v mrtvo deklico. »Da! Da! Čas za maščevanje je končno napočil!« je zavpil in poskočil proti lebdeči postavi, od katere so sevale črnikaste saje. »Pobij jih! Raztrgaj! Vrzi svojim zverem vse izdajalce! Naj za Rimljani niti prah ne ostane!« je na boginjo kričal starec.

»*In kaj nudiš v zameno, smrtnik?*« je vprašal glas, ki je prihajal iz umrle deklice. Saniks bi lahko prisegel, da je slišal samo najbolj krčevite guturale, a v njegovih mislih so bile besede primordialnega jezika jasne.

»Obuditev! Nikoli več ne boš pozabljena! Vsi Kelti bodo poznali tvoje ime in ti žrtvovali!«

»*Tega ne potrebujem.*«

Starcu je odgovor vzel sapo. Za trenutek je nemo stal in iskal besed, nakar je pustil berglo, da pade na tla, in še sam padel, da je izpod dolge kute na plan pogledal štrcelj. »Kar koli! Vse! Vse, kar želiš!«

»*Vse ... Kar koli ...*« Primordialni krohot je bil strašen. »*Vse ...*« je ponovil glas v Saniksovi glavi.

Katakombe so se zatresle, stare kosti so padale na tla in se lomile od udarcev. Iz telesa deklice se je razraščal črn dim, ki se je režal, da je vsem zbranim ledenela kri. Napolnil je sobo in do konca zadušil svetlobo.

Saniks se je stisnil k zidu in zatisnil oči. Poskušal je zakričati na pomoč, a ni mogel, ni si upal odpreti oči. Spoznal je, kaj je to prvinski strah. Iskal je temačen kot v upanju, da ga ne bo nikdar več nihče opazil.

Ko je končno odprl oči, so sence spet poplesovale v soju bakel. Razgledal se je po sobi in videl, da ni edini, ki je zlezal v kot. Nad oltarjem je stal temen

portal, pod njim je z razširjenimi rokami stala coprnica, kot bi čakala dolgo izgubljenega sina ali moža.

Iz črnega portala je skočila sedem čevljev velika pošast in jo pograbila za glavo. Zver je bila gigantski kuščar, raptor, ki je stal na zadnjih nogah. Ženska je kričala in mlatila z rokami, medtem ko je raptor ponovil ugriz in njeno telo zalučal ob kamen. Coprnica se je skušala pobrati, a ni imela moči. Iz portala je skočil drugi raptor in se razgledal po grobnici. Ovohal je zrak. Prevladoval je vonj sveže krvi in se odpravil k bratu, ki se je igračkal s coprnico.

Raptorja sta zasikala. Prvi je šavsnil proti drugemu. Krožila sta okoli svoje žrtve in renčala eden na drugega. Drugi raptor je z ostrimi zobmi šavsnil po svečenici in si jo skušal prisvojiti. Prvi jo je pograbil za nogo in je ni izpustil iz ust. Kričanje umirajoče ženske je ostalim zarotnikom paralo ušesa.

Ko so kriki ponehali, je zgornji del coprnice visel iz gobca enega raptorja in drugi del iz gobca drugega. Pošasti sta začeli rezgetati.

Zdelo se je, kot da se režita. Saniksu je šlo na bruhanje.

Iz portala je skočil še zadnji raptor in ob pristanku na tla tako zarjovel, da bi ga lahko slišalo celo mesto. Črni portal za njim se je razkadil v nič in telo deklice je mrtvo padlo na oltar.

Saniks je v tistem trenutku vedel, da je mrtev.

Panthera je zaslišal rjovež, ki je zbudil vso Celeio, in začutil, kako mu srce spet bije. Medtem ko so ostali prebivalci malega provincialnega mesta v strahu pogledovali okoli sebe, se je osvobojeni in upokojeni gladiator samo nasmehnil.

Bogovi so mu bili mili. Po tem, ko se je iz Rima umaknil v provinco, se mu je zdelo, da nikoli več ne bo dobil še kake prilike za pošten boj. Zveri v divjini so namreč ob pogledu nanj hitro pobegnile. Tokrat je čutil, da bo drugače. To je bilo rjojenje zveri, ki je ni srečal še noben človek. Bila je pošast, s kakršnimi sta se v svojih časih borila Jazon in Herkul.

»Alat!« je zaklical in se na balkonu svojega *domusa* razgledal po nočnih ulicah, ki so jih razsvetljevale zvezde.

V sobo je prihitel prestrašeni suženj. »Klicali ste, gospodar?«

»Prinesi mi oklep in orožje. Videti je, da bogovi še niso pozabili na Panthero.«

Suženj se je priklonil in brez besed odhitel po naročeno.

Panthera se je naslonil na balkonsko polico. Po mestu je odzvanjal zvok bronastih rogov, ki so naznanjali nevarnost. Legionarji pa se niso zavedali, da je bila nevarnost že znotraj obzidja. Slišati je bilo kričanje, ki se je mešalo z nenavadnim sikanjem in rjoventjem.

Po ulici pod balkonom je sopihal desetletni fantin.

»Kaj se dogaja?« mu je zaklical Panthera.

Fant se je za trenutek ustavil, pogledal navzgor in potem brez besed nadaljeval, ozirajoč se za hrbet. Iz oči mu je seval živalski strah.

Panthera je zagledal nenavadnega gromozanskega kuščarja, ki se je približeval po glavni cesti in ovohaval zrak. Lačne oči so bile priklenjene na dečka.

»Beži, mali!« je zaklical Panthera. »Alat! Kje je moja oprema?« se je zadril nazaj v spalnico. Nesposobni suženj, dal ga bom iz kože, je pomislil. Pogledal je po balkonu in zgrabil amforo, polno zemlje, v kateri je raslo neko zelenje, ki mu ga je nekoč v dar poslal njegov mecen. Postavil jo je na balkon in se pripravil.

Gromozanski raptor se je spustil v tek. Tla so se tresla.

Panthera je počakal na pravi trenutek in odvrigel amforo na glavo gromozanskega kuščarja. Zadel je v polno.

Raptor je z glavo zaril med tlakovce, da je naredil preval.

»Alat!«

»Tu sem, gospodar.« je opravičujoče odvrnil suženj, ki je v naročju nosil vso *venatorjevo* opremo.

»Pomagaj mi v oklep! Po ulicah Celeie se potika plen, kakršnega še nihče ni imel prilike loviti ali pa jaz nisem Kasij Decim Panthera!« je rekel nekdanji gladiator.

»Da, gospodar,« je odvrnil Alat in pomagal gospodarju v oklep.

Panthera ni izgubljal časa. Takoj ko si je nadel oklep, je pograbil krilato sulico, ki so jo lovci na zveri uporabljali v areni. V drugo roko je vzel mrežo in brez obotavljanja skočil čez balkon, kjer je še vedno omotičen ležal gromozanski kuščar - zadovoljno je opazil, da sta sama. Ni bilo nevarnosti, da bi mu kdo drug izmaknil plen.

Krožil je okoli nikoli prej videne pošasti in jo drezal s sulico. Slišati je bilo renčanje. Raptor, še vedno omotičen od udarca amfore, je šavsnil proti njemu, da je gladiator odskočil.

»Še je življenja v tebi,« se je razveselil Panthera. Ne bi bilo zabavno, če bi moral samo usmrtiti pošast. To so počeli amaterji in mesarji, on je bil profesionallec.

Raptor se je postavil na noge ter stresel črno zemljo z glave. Njegov gobec je bil umazan od krvi.

Počasi sta krožila eden okoli drugega. Zdaj je dregnil eden, zdaj drugi. En drugega sta preizkušala.

Dinozaver je nenadoma planil naprej.

Panthera se je prevalil na desno, da je raptorjev smrdeči gobec ugriznil v prazno.

Raptor ni odnehal. Kar ni uspel z gobcem, je skušal dokončati s kremplji na rokah. Šavsnil je proti Pantheri.

Ta je vrgel mrežo, vanjo se je zapletla prednja okončina dinozavra in silovito jo je potegnil k sebi.

A raptor je bil močnejši. Panthera je nemudoma izpustil mrežo, ki mu je ožgala pest. Z obema rokama je pograbil sulico in jo brez obotavljanja zaril pod slinasti gobec.

Zverina je začela divje mlatiti okoli sebe.

Panthera se je oprl na sulico ter umirajoči zverini nastavil z oklepom zaščiten roko.

Ko je sulica predrla možgane, je bilo vsega konec. Mrtva pošast se je zvrnila na tla. Panthera je pri tem spretno usmeril mrtvo raptorjevo telo, da ne bi poškodoval sulice. Iz rane so se vile črnikaste saje, ki so se izgubljale v nočnem zraku.

Nič kaj nevarnejši od medveda, je pomislil Panthera, mogoče je bil raptor malenkost hitrejši. Videl je, kako so se okoli njega zbrali prestrašeni meščani. Ni se menil za črne saje. Brez obotavljanja si je snel črno korintsko čelado, ki je bila videti kot glava divje mačke, in z eno nogo stopil na trup pokončanega raptorja. Visoko je dvignil okrvavljeno sulico in zmagoslavno zarjovel.

Prestrašena množica se je odzvala pričakovano. »Panthera!« so klicale ženske. »Panthera!« so vzklikali otroci. »Panthera!« so skupaj vpili možje in sinovi Celeie.

»In dan je spet rešen!« je dobrovoljno najavil Panthera.

Njegovo zmagoslavje je zmotilo grozljivo rjojenje preostalih zveri.

Kasiju Decimu Pantheri se je stemnilo pred očmi. Množica je izgubila

vsak zanos. Panthera si je ponovno nadel znamenito čelado in jim ukazal, naj se vrnejo v svoje domove.

Večina ga je poslušala, nekateri so se želeli izkazati - amaterji. Panthera jim ni zameril. Preveril je svojo mrežo, ki pa je bila natrgana.

Mladi fantje so stopili za njim z gladiji in sekirami v rokah. Dva sta imela lok in puščice.

»Je kdo od vas kdaj lovil kaj večjega od kokoši?« je vprašal Panthera.

Nekaj jih je prikimalo. »*Nekoč sem lovil koze,*« je rekel eden izmed njih.

»Brez dvoma, da bi se onegavil z njimi,« mu je rekel nekdo drug in požel smeh.

»Tvoja mama je koza,« mu ni ostal dolžan prvi.

»Dovolj bo!« ju je prekinil Panthera. Smeh je bil koristen v majhnih količinah, v prevelikih je bil samo odveč. »Če hočete kdaj o svojem nočnem lovu z legendarnim Panthero po ulicah Celeie pripovedovati vnukom, me raje poslušajte! Pošasti, ki so napadle mesto, so pametne, v nekaterih primerih celo pametnejše od vas, zato jih ne podcenjujte.«

Mladičiči so se ob tem spogledali. Na ulicah so ležala razmesarjena trupla meščanov, ki jim ni uspelo uiti napadu.

»Ko vam nekaj ukažem, to naredite. Če vam rečem levo, greste levo, če rečem desno, greste desno. Če rečem, da bežite, bežite.«

»Kaj pa napad?« se je opogumil eden izmed njih.

»Napadali boste samo, če želite umreti,« mu je odvrnil Panthera in se ustavil na mestu. Na forumu pred njimi sta se s trupli mastila preostala dinozavra. Mogočna vrata Marsovega templja so ležala razbita med napol pojedenimi trupli tempeljskih stražarjev.

»Razporedite se!« je takoj ukazal Panthera. »Ti, poberi oni ščit!« je ukazal nemu od fantov in pokazal na mrtvega stražarja. »Ti tudi!« je zavpil na drugega fanta.

Raptorja sta planila proti njim. Lesket mečev ju ni motil. Bližala sta se s široko odprtimi gobci.

»Loki! Kje ste?« je vpil Panthera. »Ščiti, formacija! Postavite se sem! Sekire, na stran, meči, za njima!«

Mladci so se v strahu postavili v formacijo. V sredini je s svojo sulico klečal Panthera, ki je vpil na lokostrelca. »Moj suženj bi zadel bolje od tebe. Bolj napni! Ciljaj nižje! Ne tako nizko! Jima misliš očistiti kremplje?« je

kričal Panthera. Vse, samo da ne zapaničarijo, samo da ne zapaničarijo. Panika je bila vodilni razlog smrti v boju, tako v areni kot v vojni.

Prvi raptor je naskočil improvizirano želvjo formacijo ter končal na tleh. Ščite je razčesnilo, ščitonosce odbilo nazaj, a se je raptor s prsnim košem nasadil na Pantherino sulico, ki je pod nenadnim pritiskom počila.

»Kaj čakate? Nadenj!« je zavpil na prestrašene fante, ki so nemudoma začeli sekati po še trzajoči zverini z meči in sekirami, da se je okoli njih vzdignila dušiča črna meglica. Ko so končali, so bili okrvavljeni, a pred njimi je ležala neprepoznavna gmota mesa.

Zadnji preživel raptor je jezno zakreketal in presunljivo zatulil. To rjovenje je zbudilo mesto.

»Bežite,« je naročil Panthera. Še njemu je ledenela kri.

»Kaj?« so začudeno vprašali fantje, ki niso bili dovolj stari niti za to, da bi lahko odšli za legionarje.

»Bežite!«

Najprej so ga gledali, potem pa so se vseeno pognali v beg. Raptor je planil v njihovo smer.

»Razkropite se!« je vpil za njimi Panthera in zamotil pobesnelega raptorja s sunki ostankov sulice.

»Oprostil mi boš,« je rekel dinozavru in nadaljeval z izmeničnim umikanjem in zabadanjem, »a s temi fanti imam še načrte. Iz njih bo mogoče nekoč še kaj.«

Raptor se ni zmenil za njegove besede in je še naprej neumorno napadal.

»Vztrajen si, to mi je všeč,« je nadaljeval Panthera in skušal najti priložnost za končanje tega boja. Zdrsnilo mu je na spolzkem tlakovcu.

Raptor je besno šavsnil proti njemu.

Panthera je nastavil ročaj sulice preko svoje zaščitene roke. Slišal je, kako je zahrskalo. Odletel je.

Njegova oklepljena roka je besno utripala, a bila je cela, to je bilo glavno. V roki je držal samo še pedenj dolgo trsko sulice. Vrgel jo je proti raptorju in stekel v Marsov tempelj za njim. Instinktivno je naredil preval naprej in se izognil zamahu ostrih krempljev.

Ko je stopil v tempelj, je panično pogledoval okoli sebe, da bi našel nekaj, s čimer bi se lahko branil. Na oltarjih je bilo razstavljeno orožje, ki so ga Rimljani darovali Marsu ob zmagi nad Kelti. Vnaprej se je opravičil

zaščitniku Rima in z glavnega oltarja pograbil nenavadno dolgo jekleno verigo.

»Če preživim to noč, bom tebi v čast, o veliki Mars, ponovno stopil v areno v Koloseju!« se je zaobljubil Panthera.

Raptor je medtem počasi nadaljeval proti njemu. Zver se je zavedala, da ji plen ne more uiti.

Panthera je začel v roki vrteti verigo. Ko se je dinozaver približal, ga je zadel celoten *momentum* vrteče se verige. Panthera ni odnehal. Še naprej je mahal z verigo. Po dinozavru so deževali udarci, kot da bi ga zadel naliv toče. Njegove oči niso mogle slediti verigi. Postajal je vedno bolj razdražen.

»Da, samo tako naprej,« se je režal Panthera, ki je prepoznal znake zveri tik pred tem, da stori usodno napako. »Samo še malo.«

Udarci z verigo niso ponehali niti za trenutek. Raptor je mahal s kremplji in hlatal po zraku. Panthera je bil prehitel, preveč izkušen. Vse to je že videl, vse to je že poznal.

Ko je raptor naslednjič ugriznil proti njemu, se je Panthera z nogo odrinil od stene, se v zraku obrnil ter z vso silo udaril zver po glavi. Raptor se je omotičen zrušil na tla. Tiho je hropel, a udi ga niso več ubogali.

Panthera je bil zadovoljen. Stopil je do premagane zveri. »Videti je, da greva skupaj v Rim, dragi prijatelj, zato mi nikar ne umri tukaj. Mars ima še velike načrte za naju. Čaka naju večna slava.«

Zver je potrepljal po hrbtu in se usedel na stopnico pred templjem.

~ ~

Tamara Babič

Zgodovino pišejo zmagovalci

(Prevod: Bojan Ekselenski)

»Si včeraj videla tistega?« vpraša prijateljica Lucio.

»Kje pa! Moji so me imeli ves čas na očeh. Nisem se smela niti premakniti,« ji žalostno odvrne in se igra s pramenom las.

»Res si smotana! Zakaj nisi rekla, bi jih med čvekomo z njimi malce zafrikavala? Čeprav si lepa, on ne bo čakal, da tvoji popustijo. Našel bo drugo in potem ti bo vrag kriv.«

Lucija se našobi in kljubovalno izprsi.

»Ne bo! Rekel je, da hoče samo mene!«

»Včasih me res presenetiš. Ti verjameš moškim? Kaj misliš, koliko deklet je slišalo isto kot ti? Deset? Dvajset? Cela vas?«

»On ni takšen.«

»Nobeden ni takšen, a vsak bo, moja Lucija, tako naredil. Ne moreš ga kriviti, zagotovo ne bo ostal brez naslednika, brez družine le zato, ker ne zmoreš urediti s starši. Našel bo drugo.«

Lucija se namršči, čeprav globoko v sebi sluti prijateljičino iskrenost in dobronamernost. Bogovi, dajte mi znamenje, da nisem prepozna, pomisli. Če sem, se bom ...

»Lucija! Poglej!«

Lucija se odtegne od svojih misli. Na nebu je nekaj, česar še nikoli ni videla.

»Zvezda, ki leti!«

»Ne more biti zvezda, saj je poldne. Zvezde zdaj spijo. To je podobno obrazu Heliosa.«

In res, stvar je na nebu in se svetlika. Sicer z veliko več barvami, kot jih po pričevanjih svečnikov premore Helios, a kdo lahko oporeka bogovom?

»K nama gre!«

Lucija seže z roko in objame Heliosov obraz. Ljudje, ki so se znašli v bližini, se začno približevati in se želijo dotakniti dela boga sonca.

Glasnik isti dan pohiti javiti imperatorju Klavdiju zgodbo o čudežnem spuščanju boga Heliosa na Miklavški hrib.

Klavdij je tega dne še posebej dobre volje in brez razmišljanja se odloči:

»Od danes je Celeia municipium, imenuje se Municipium Claudium Celeia! Naj bo slavno mesto, ki je pritegnilo boga sonca, da mu pokloni del svojega božanskega bitja! Od srca mu dajem, kar je v moji moči. Slavite Klavdija, kajti Klavdij je pravičen.«

»Stoj, če ti rečem!« je vreščal razburjeni doktor Ivaneš in hitel kot obseden.

Zebra se ni obrnila, temveč je s kopitom odrinila škatle, da bi Ivanešu otežila pregon.

»Joooj, ko te ujamem!« je sikal ves zardel, a puhasti lasje so se mu

zalepili na znojno čelo. Hodnik Centra za napredne fizikalno-androidne raziskave je bil običajno mesto, kjer piflarji z Google očali buljijo v formule in ob rešitvi kakšnega problema kričijo: »Eureka!«

»Začel je prejemati audio-vizualne aspekte hipodroma.

»Stoooj!« je kričal Ivaneš, stvari so padale, učenjaki so zapustili pisarne in postali nekakšna publika, nekateri so celo navijali. Zebra se je prebila do sobe s portalom, s kopiti je odbila vrata.

»Pusti ga!« se je zaslíšal Ivaneš, a zatem – tišina. Vsi so obstali in molčali. Slišalo se je samo – šššššmuk - zapiranje vrat. Zebra je zmedeno stala na varni razdalji in ni razumela, zakaj je ponoreli znanstvenik ne preganja več. Dva tipa v belih plaščih sta nepremično zrla v platformo, ki je bila zdaj prazna.

»Predpostavljam, da je vdrl noter.«

»Nimaš kaj predpostavljati, saj je očitno, da je tako.«

Zadihani Ivaneš se je zvil, se naslonil z rokami na kolena in oba razlomljeno vprašal:

»V katerem letu sta bila?«

»V letu 45 našega štetja.«

»Čudovito! Prelestno! Fenomenalno!« je ponovno vzkliknil Ivaneš in klatil z rokami.

»Čuj, če misliš še naprej noreti, bomo tebe poslali, da jo najdeš in potem ti osebno razloži rimskemu cesarju, kakšno neumnost si naredil.«

»Naredil? Jaz? Kdo je držal portal odprt?«

Če slučajno nisi opazil, je naše delo držati portal odprt. Vendar tvoj posel zagotovo ni pregon zebre po Raziskovalnem inštitutu.«

»Vidva bi lahko nehala z razpravo. Dajmo, razmislimo, kako popraviti neumnost,« je rekel učenjak ob portalu.

»Tole bomo težko popravili. V antično Celje smo poslali s helijem napolnjen balon, ki je okrašen z novoletnimi lučkami in dela na baterije. Edina sreča, na katero lahko upamo, je, da se balon preluknja, pade nekam v gosto rastlinje in da ga nihče ne vidi, dokler se baterija ne izprazni. V tem primeru bi kristalna rešetka prostor časovnega kontinuuma mogoče ostala nepoškodovana. A to je precej malo verjetno,« je rekel eden od opazovalcev.

»Natanko tako. Skoraj ni verjetno. Ko bodo našli balon s plastičnim ohišjem za baterijo, pa zraven še pisane lučke, bodo mislili, da gre za neko

božanstvo ali prekletstvo. Prišli bodo do tipičnega zaključka, do katerih pridejo vse vraževerne in primitivne religiozne družbe. Kljub vsemu bo prišlo do sprememb zavesti in tudi sprememb zgodovinskega toka. Vse zaradi Ivaneša in njegovega vražjega balona.«

»Nisem kriv jaz, temveč zebra!«

»Sploh ne razmišljam o tem, kako si je zebra prisvojila balon v Centru, niti o tem, kaj tukaj dela takšen balon. Ivaneš, lahko bi pravočasno malce pomislil, da si ne bi dovolil, da zebra pride sem.«

»Balon je prinesla moja hči, ko je prišla, da ji popravim Google očala. Saj veš, kakšni so otroci. Brez očal samo skačejo in vreščijo, a ko se virtualno igrajo, imam nekaj miru v hiši. Popravil sem ji očala in ona je srečna odskakljala in pozabila, da je balon pri zebri-zamorcu.«

»Ja, pa res, kriv je otrok, kriva je zebra, ti pa nimaš pri tem ničesar. Človek božji, se zavedaš, da se lahko zaradi trenutka tvoje nepazljivosti spremeni cel tok zgodovine?«

»Zavedam se, a ...«

Ivaneš je spustil pogled v tla. Videti je bil, kot bi se mu nad glavo zgrnil monsun. Tisoče misli mu je švigalo po glavi, ena hitreje od druge. Vedel je, da nima smisla jokati za balonom, izgubljenim v časovnem portalu. Sprejel je drzno odločitev.

»Okej! Naj bo. V antično Celje grem in rešim stvar.«

Nastala je manjša zmešnjava, eden od kolegov se je oglasil:

»Toda ... Ti imaš otroka. Bolje, da gre kdo drug.«

»To ne pride v poštev! Jaz sem zajebal, jaz bom poskušal popraviti.

Oprite mi portal.«

»Menda ne misliš tja v tem belem plašču?«

»Tja ne grem, da bi se šel družabnost. Grem po ta vražji balon in se takoj vrnem.«

»Oprite mu portal, naj poskusi.«

Ivaneš je še enkrat na hitro preletel glave, ki so ga z zanimanjem opazovale. Vzdihnul je in se prepustil delovanju časovnega portala.

Na glavnem forumu Celeie se zbere množica, ki pričakuje razglas imperatorja Klavdija. Vsi ugibajo, kaj bi lahko bilo, a nihče nima niti najmanjše predstave o tem.

»Vidiš, Lucia, tudi on je prišel. Glej ga, tam je, za tvojim sosedom čevljarjem.«

»Sem ga že zagledala. Čakam, da vidim, o čem bo govora, in se mu bom potem pridružila. Odločila sem se. Danes moram presekat. Četudi se moji ne bodo strinjali, sva po letu dni skupnega življenja mož in žena. Bolje, da čakam na zakon leto dni, kot da čakam, da bodo moji starši zadovoljni s potencialnim zetom, kar lahko traja še precej dlje.«

»Bravo! Tako naprej! Všeč mi je, ker si se odločila. Če bi čakala, da vse zadovoljiš, bi na koncu ostala nezadovoljna, drugi pa bi živeli naprej, zadovoljni ali ne s tvojo izbiro.«

»Nisem dobro slišala, kaj je rekel glasnik. Malce utihni, da slišimo ...«
Glasnik razburjeno skoraj kriči:

»... da Civitus Celeia dobi status municipiuma in slavimo novo ime mesta Municipium Claudium Celeia. Slavimo našega imperatorja Klavdija, kajti on je pravičen ...«

Množica razburjeno vzklika, ljudje se objemajo in komentirajo.

»Lucia, tole bo tvoje omehčalo, da bodo soglašali s poroko z Marijem. Ne bodo mogli reči, da je rojen v vasi Celeia.«

»Da! Takoj stečem do njega!«

V tej gneči nihče ne opazi človeka z nenavadno frizuro v belem plašču, ki poskuša ukrasti obraz Heliosa. Na nebu se nekaj zablešči, vsi mislijo, da gre za kakšno strelo in temu ne posvečajo posebne pozornosti. Pravzaprav je blisk samo potrditev, da se zaradi Celeie veselijo tudi bogovi.

Celje se začne s statusom municipiuma razvijati in bogateti, kmalu dobi naziv Troia secunda, torej druga Troja.

Na drugi strani časovnega portala ni bilo veselja, saj je Ivaneš prišel prepozno, kajti časovna rezina je že bila spremenjena. To ni zgodilo niti prvič niti zadnjič. Vse skupaj se je čez nekaj časa poleglo.

Kaj pa zebra?

Zebra je še naprej jedla svoj ananas, kot da ne bi prišlo do spremembe v tokovih zgodovine Celja. Pa ne zato, ker ni razumela, kaj je naredila, temveč nasprotno. Dobro je poznala človeško zgodovino in vedela je, da jo vedno pišejo zmagovalci.

V tem primeru ona.

~ ~

Tihomir Jovanović Tika

Odsev v očeh

(prevod: Bojan Ekselenski)

Nad hribe so se spustili oblaki. Tudi nižje dol, ob Savinji, se dela megla, ki je pred Luciusom Dersijo med sprehodom ob bregu reke skrivala pogled na mesto. Reka ga je malce spominjala na Tiberio, a ni bila Tibera, pa tudi mesto v megličastem ovoju ni bil Rim. Ravno zaradi tega je imel rad Celeio, mesto, kjer je rojen. Zapustil ga je kot otrok in se vrnil kot odrasel. Naselje, mesto, je dobilo mestne pravice in naziv Municipium Claudia Celeia. Bilo je to veliko in lepo mesto. Tukaj ni bilo tiste naglice in gneče, ki je vladala v Rimu, prestolnici sveta. Življenje v provincah je imelo svoje prednosti, kot sta mir in tišina. Ni bilo bahaštva in zahrbtnosti kot v Rimu, kjer si je vsak senator domišljjal, da postane novi Cezar in vodi legije v osvajanje novih dežel na treh kontinentih.

Lucius Dersija je mlad, skupaj s še nekaj fanti, željnih dokazovanja, vstopil med legionarje v Legio IV Flavia Felix. Legija je sodelovala v nekaj vojnah z nadležnimi Sasanidi. Okusil je vročino Capacodie in Armenie. Med službo je napredoval do Tribunus Milutima, poveljeval je pehoti, tisoč legionarjem.

Po končani službi se je prostovoljno prijavil za gladiatorja, saj ni mogel brez dobrega boja in adrenalina. Veščine je izpopolnil v šoli za gladiatorje Ludus, kjer je zatem opravil zaprisego, sacramentum:

Uri, Vinciri, Verberari, Ferroque nelari.

Podpisal je auctoramentum, pogodbo o prostovoljni službi, z upravnikom arene Lanisrterom in vanjo vstopil kot *Retarius*, oborožen samo z mrežo in trizobom, preko levega ramena pa je nosil ščitnik, ki ga je izpostavil napadu nasprotnika.

Nešteto krat se je odpravil na pesek arene, poslušal vzklike publike in se boril z nasprotniki, skritimi pod čeladami. Nikoli ni vedel, kdo se je skrival za železom, vedno je upal, da ne kakšen njegov prijatelj. Zamišljjal si je, da je bil nasprotnik nekdo njemu neznan in mu je zato lažje zadal udarec, smrtonosni ali samo za rano.

Dovolj je zaslužil in prišel v srednja leta, ko je bil čas za umik iz arene in Rima. Želel je nekje začeti z mirnim življenjem in si najti sorodno dušo. Odločil se je, da se vrne v svoje rodno mesto. Kot deček je zapustil dolino Savinje in mesta, ki se ga je spominjal kot v megli. Je to res pravi spomin ali gre samo za odmev nekih sanj?

Zdaj je tu vse tako znano, samo mesto se je malce povečalo in nastalo je nekaj lepih novih hiš. Mesto so imenovali tudi Troia secundus, druga Troja. Z vodo se je oskrbovalo iz cisterne s pomočjo akveduktov in tako so imele kopalnice, obložene s ploščicami, toplo vodo in še druge ugodnosti, ki se jih je navadil v Rimu. No, imel je še kakšno ugodnost več ...

Megla se je končno dvignila in razkrila mesto. Lucius je počasi šel domov, k ženi, ki mu je bila pred leti, ko jo je spoznal, vseč že na prvi pogled. Ni kaj veliko okleval s prošnjo za njeno roko in ni čutil strahu, da je že komu obljubljena. Namesto od meča je padel zadet od Amorjeve puščice.

Na žalost nista imela otrok, ki si jih je tako želel, saj bi tako nekdo nadaljeval njegov bojevniški rod in žejo po bitkah. Preprosto ni jima uspelo. Žena Flavija je pred kratkim težko zbolela in na postelji čakala, da ponjo pride Pluton, bog smrti in podzemnega cesarstva.

Tiho je vstopil. Ona je začutila nalet svežega zraka in svetlobe ter obrnila glavo proti vratom in se nasmehnila. Še vedno je bila lepa, čeprav je bolezen izmučila njen obraz.

»Kako si?« ji je stisnil dlan.

Zaprta je oči in mu s tem odgovorila. Šele čez nekaj trenutkov je slabotno dejala:

»Znova sem ga slišala ... Maranta. Ti veš, kaj to pomeni ...«

»Ni res. To ni Marant, temveč običajni klateški pes,« je odvrnil, čeprav še sam ni verjel svojim besedam.

V kotičku Flavijinih oči se je pojavila solza, ki je po obrazu stekla na blazino.

Zahlipala je: »Ta pes zavija drugače ... To prepoznajo tisti, ki odhajajo. Pozdravlja nas, ki moramo umreti. Podobno, a popolnoma drugače od vašega legionarskega *Ave, Caesar, morituri te salutant.*«

Molčal je. Flaviji je zatem prinesel vino in sadje. Hitro je utonila v sen. Njen mirni obraz je ponovno deloval tako mlad. Dihala je globoko in nepravilno, iz prsi se je slišalo šumenje. Tega ga je bilo strah. Zdelo se je, da se je vanjo naselila neka zver, ki glasno diha in se reži z razgaljenimi zobmi.

Lucius se je odpravil v sobo, kjer je imel vojno opremo. Oblekel je tuniko, si oprtal ščitnik, v dlani stisnil kratek meč gladius in se odpravil na mestne ulice, kjer je mimoidoče spraševal, ali je kdo videl velikega črnega psa. Nekdo je samo odmahnil, drugi pa so ga začudeno pogledali, kot da ne razumejo vprašanja. Megla, je pomislil, megla je kriva, ker ga ni videl, a bil je tukaj. Vedel je, veliki črni pes je bil tu nekje.

Šel je mimo mestnih vrat in se napolil v bližnji gozd. Vedel je, zakaj hoče najti Maranta, ni pa vedel, kje naj ga išče. Bo rešil Flavijo, če ga ubije? Naenkrat je nekje iz globine gozda zaslišal pasjemu podobno zavijanje in odpravil se je v tisto smer.

Počutil se je čudno, bil je sam, povsod okoli tišina, popolnoma drugače, kot na bojnem polju ali med bojem v areni. Tam je bilo polno krikov, žvenketanja orožja, vzklikov ... Tu pa samo šelestenje listov pod nogami, ko je hodil vse globlje v gozd. Vsake toliko je obstal, da bi poslušal, iz katere smeri je prihajalo zločesto zavijanje. Za hip se je izprašal o smislu svojega početja. Seveda ni smisla, a ... Kako smiseln je boj v vojni ali areni? Tole zdaj je vseeno pomembnejše od vseh njegovih dosedanjih bitk. Šel je naprej. Spomnil se je na legende o podvigih grških junakov, o Herakleju, Argonavtih, Tezeju in bojih ljudi proti bogovom in zverem. Sebe si ni mogel zamisliti v vlogi kakšnega od teh junakov. Vse, kar je želel, je bilo rešiti Flavijo. Če ji niso pomagala zdravila, ji bo mogoče lahko pomagal kot bojevnik.

Znašel se je na čistini in oprezno upočasnil korak. Zaznal je nenavaden vonj, jedek in oster, ki ga je žgal v pljučih. Nikoli do zdaj še ni zaznal česa podobnega. Obstal je in se oprezno vrnil za nekaj korakov. Zaslišal je gibanje. Topot nog in pokanje vejic pod nečim ogromnim. Zaslišalo se je šumenje listja, ko ga nekaj razmetava in premetava na stran, oster rep se je vlekel po zemlji. Tedaj ga je Lucius zagledal. Stvor je bil podoben tritonu, le da je bil znatno večji. Črna ogromna zverina z živo rdečo grbo na glavi. Malavar!

Ni se želel spopasti z njim, saj je vedel, da nima nobene možnosti proti njegovemu strupenemu dahu. To je bil ta odvrtni vonj, ta kužni zrak, ki ga je dušil. Govorilo se je, da Malavar pod svojo rdečo grbo skriva diamant. Luciusu je bilo malo mar za boj in še manj za diamant. V mislih je imel nekaj neprimerno dragocenejšega, Flavijino življenje. Nepremično in brez diha,

čeprav napet kot struna, je čakal, dokler se veliki kuščar ni umaknil v gozd. Ves čas je sikal z jezikom in dvigoval glavo, kot bi nekaj osluškoval, ovohaval, pričakoval ...

Ko se je Malavar umaknil, je Lucius krenil naprej in se spraševal, kako bo videti njegovo srečanje in boj z Marantom. Kaj, če se ta zver, glasnik smrti, preprosto umakne in se sploh noče spopasti? Kaj, če ga zver ubije? Ne, ni skrbel zase, temveč ... Kaj, če Flavija v teh zadnjih dneh ostane sama, brez njegove pomoči? Spraševala se bo, kam je šel, ali jo je zapustil.

Napotil se je naprej v gozd in na mehkih tleh opazil nenavadne odtise, podobne kozjim parkljem, vendar so bili večji, mogoče so pripadali jelenu, a tudi jelen ni bil. Vse je kazalo na bitje na dveh nogah.

Pazljivo je sledil odtisom, tja, kamor se je napotil stvor, in se spraševal, kako je videti. Iz globin gozda so prihajali kriki ptic in brenčanje čebel, ki so letele med medonosnimi cvetovi. Tedaj ga je vznemiril glas, ki ga je klical:

»Lucius! Lucius!«

Kot bi bil vkopan, sta mu zastala korak in dih. Občutil je, kako ga je prežela jeza, kako so se mu dljučice na koži postavile pokonci. Prepoznal je glas. Bil je Flavijin. Najprej je zašepetal, potem pa glasneje klical njeno ime. Odvrnil mu je nenavadno meketajoči smeh in ponovni klic:

»Lucius, kam ...«

»Flavija?« je zaklical, to je bilo bolj vprašanje kot vzklik.

Nemogoče je bilo, da bi mu sledila, da bi bila tu nekje. Ona ... ona je komaj zmogla vstati s postelje. To je bila prevara bogov ali ... Da! To bo! Najbolj verjetno je bil Čatež! Sledovi, ki jih je našel v tleh, so bile stopinje Čateža. Stvor je bil od pasu navzgor podoben človeku, navzdol pa je bil kot kozel. Na glavi je imel kozje roge in brado. Mislil je, da je bilo to bitje samo mit. No, enako je mislil tudi za Maranta ... Dokler ni slišal njegovega zavijanja.

Pogumno je zakorakal naprej in izvlekel meč.

»Čatež!« je zaklical.

Odgovoril mu je glasen in porogljiv smeh. Zatem je zaslišal šuštenje listja in pokanje vejic in Čatež je izginil v globini gozda, da bi si našel novo žrtev za svoje prevare.

Lucius je vrnil meč v nožnico in globoko vzdihnil. Čeprav je razumsko vedel, da ni zares slišal Flavijinega glasu, je bil vznemirjen. To strašno bitje

se je norčevalo iz nečesa, kar je bilo zanj najsvetejše, kar je imel najraje, in prisegel si je, da bo, ko bo opravil z Marantom, poiskal Čateža in obračunal z njim, se maščeval za žalitev. Ta hip je imel v mislih pomembnejše reči. Marant ...

Zaslišal je, kako se je stvor oglašil s krikom, zavijanjem, turobnim, smrtnim, z neke višine, kako ga je klical in izzival. Mogoče je najavljal njegovo smrt. Zagotovo neko smrt ...

Izvelkel je meč in krenil proti zveri. Marant se je občasno oglašal. Vedno z istega mesta, kot bi želel Luciusa prepričati, da je še vedno tu, ga čaka in se ga ne boji.

Lucius se je prebil na čistino in na koncu nje na vrhu kamnite vzpetine zagledal psu podoben stvor. Stvor se je nasmehnil in zarežal, tiho, grozeče in zlobno ... Marant! Podoben je bil psu, a ni bil pes! Precej večji je bil, z naježeno črno dlako, z dolgimi zašiljenimi ušesi, pasjo čeljustjo, vendar z ogromnimi okli, podobnimi divjemu prašiču. Rep je bil dolg in zvijajoč, kot lovka hobotnice.

»To si torej ti,« je zašepetal Lucius.

Marant je zavreščal, kot bi mu pritrjeval, in se postavil na zadnje noge, da bi se pripravil na skok. Samo refleksi in veščine, pridobljene v areni in na bojišču, so rešili Luciusa. Še preden so ga dosegle stvorove šape, se je izmaknil vstran in usmeril meč proti odvratnemu nosu.

Spomnil se je Lucius svojih dni v areni. Spomnil se je gladiatorjev venatorjev, ki so se borili proti zverem, pripeljanih iz Afrike in Azije. Vedno so se borili z levi, tigri, nosorogi, nikoli pa z ljudmi. On pa se nikoli ni boril proti zveri, vedno z ljudmi. Tokrat je bilo zanj prvič in vedel je, da mora zveri neprestano zreti v oči in ji s tem pokazati, da ga ni strah. V temnih očeh zveri je opazil svoj odsev.

Nekaj trenutkov sta tako nepremično stala, zatem je Marant krenil in obšel Luciusa, da bi se mu znašel na boku ali za hrbtom in ga od tam napadel. Lucius je z ostrico meča, usmerjeno predse, neprekinjeno spremljal gibanje peklenskega stvora.

Medtem ko je čakal, da ga zver naskoči in ga poskusi nabosti z okli, je nevarnost prišla z drugega konca. Dolgi rep je kot lovka hobotnice švignil in ga objel okoli pasu. A preden ga je rep stisnil, je Lucius silovito zamahnil z mečem in ga odsekal. Odvraten kos telesa je padel na travo, se nekaj časa zvijal, zatem pa mrtvo obmiroval. Iz odsekanega mesta je Marantu priteklo

samo nekaj kapljic krvi. Zver je besno zakričala, vendar si po tej nepričakovani izgubi ni drznila napasti.

Marant se je režal, občasno je razprl svojo čeljust in iztegnil dolgi, rdeči razcepljeni jezik, neprestano je zrl v Luciusa in čakal na priložnost za napad. Tudi Lucius ni odmaknil pogleda od zverinskih oči. Tedaj se je iz daljave zaslišalo hihitanje Čateža in njegov klic, ki je imitiral Flavijin glas:

»Lucius! Lucius!«

Stresel se je, čeprav je vedel, da to ni glas njegove ljubljene. Zver je izkoristila ta drobceni trenutek in planila nanj. Lucius je nagonsko iztegnil roko proti razprti čeljusti. Podlaktnica je, zaščitena z jeklenim kovom, prestregla ostre zobe. Zaslišalo se je hrskanje. Zver je ostala brez podočnikov. Rešilo ga je staro rimsko jeklo.

Tedaj je zamahnil in zabodel zver pod vratom. Kri je bruhnila in zalila tla. Lucius se je spomnil urjenja v šoli za gladiatorje: »Vse, kar hodi, se lahko ubije z mečem in vse, kar leti, se lahko ubije z mečem.« Zabadal je v zver, dokler ta ni obmirovala. Klonila je in proti njemu uperila slaboten pogled. Čeprav je telo umiralo, so oči še naprej zločesto sijale. Lucius je v njih znova zagledal svoj odsev in zrl vanj, dokler se veke niso spustile, kot pade zastor na koncu predstave.

Obrisal je meč v travo in ga vrnil v nožnico. Globoko je vzdihnil in se hitro odpravil priti Celeii, k svoji Flaviji. Ni se oziral na ptičji zbor, na šum listja, ki se vleče, ko veje padajo k tlom. Prišel je do mestnih vrat, pozdravil stražarja in hitro zakorakal po široki ulici. Hitel je na svoj dom, k ljubljeni Flaviji. Razkošnim fontanam in balkonom in marmornim stebrom, pa kipom bogov in cesarjev ni posvečal nobene pozornosti. Vse to je bilo nepomembno, brez vrednosti.

Odprl je vrata in hitro vstopil v sobo.

Flavija je mirno ležala, nepremično, prsa se ji niso dvigala in spuščala, le oči so bile žive, odprte, gledale so nekam v daljavo. Lucius se je nežno nagnil nadnje in se je dotaknil. Koža je bila hladna. Videl je samo svoj odsev v njenih očeh, svoj žalostni obraz, zatem ji je spustil veke.

Zaman, zaman ... Vse je bila samo prevara. Samo upanje je ostalo v Pandorini skrinjici.

Tedaj je iz daljave zaslišal zavijanje. Marant. Neki drugi. Najavljal je smrt. Lucius si je želel, da njegovo ...

~ ~

Aljoša Toplak

Tovarna sreče

Položili smo ga v komoro ter zagnali napravo. Še včeraj kandidat za napredovanje je danes postal poskusni zajček za šefovo proizvodnjo. Ni ubogal šefa. Bil je neumen. Morda bi mu moral izkazati več spoštovanja, zdaj ko sem gledal njegovega duha pojenjati v komori. A nisem mogel razmišljati drugega kot to, kako neumen je bil.

Simulacija se je zagnala – neumnež je zdaj menda mislil, da se je zbudil na preklemanem otočju paradiza. Nenadoma ga je doletelo bogastvo s petimi ženami in spoštljivo naklonjenostjo vsega sveta. Prav gotovo so mu zagnali to simulacijo, gledal sem njegov obraz, kako se je pačil od zadovoljstva. O, neumnež – ni spregledal. Zdaj je bil ujetnik v šefovem miselnem zaporu. Nekaj časa, dokler ne umre.

To smo tukaj počeli. Podjetje se je imenovalo »Tovarna sreče«. A srečo je prinašala zgolj ljudem, ki so imeli kaj pod palcem. Zaposlenim je prinašala nekaj popolnoma drugega.

Ime mi je #0392 in tukaj delam že dvajset let. Dolgo časa, vem. Bolje je živeti v okovih, kot pa končati na Odpadu. Za nas, ki nismo dosegli minimalnega inteligenčnega količnika dvesto, sta bili to edini realnosti. Edini cilj v življenju je bilo napredovanje v službi. Ko napreduješ, te premestijo v sosednjo sobo in ti za malenkost dvignejo plačo – to je vse. To je najlepši čudež, na katerega lahko upaš.

Podjetje je prodajalo napitke, t. i. »serume sreče«. Odpadne ljudi je vtaknilo v komore in iz njih s pomočjo precej naklonjene simulacije izvabljal določene hormone. Nato smo natančno popisali zaporedje, po katerem so se v njihovih glavah sprožali nevroni. Zaporedje smo po kakšnem tednu proučevanja vnesli v bazo podatkov in pustili osebek umreti. Radi smo rekli, da so se »prekuhali« od sreče – slinili so se in hihitali, dokler niso mrtvi omahnili. Potem smo jih sežgali.

Bili so dnevi, ko sem jim zavidal. Dosegli so to, kar so ljudje radi opredelili kot najvišji smisel – dosegli so srečo. Česa boljšega bi si človek sploh lahko želel? Spet druge dni sem z grozo v očeh spremljal njihovo usodo. Tega nisem nikoli znal ubesediti. Bilo je nekaj primitivnega, nekakšen živalski refleks, ki mi je ob teh prizorih pognal strah v kosti. Ponoči sem jih

podoživljal v sanjah in se zbujal.

Zdaj, ko so se glavnemu kandidatu za napredovanje v komori topili možgani, se je priložnost ponudila vsem drugim. Napredoval je #3493, čeprav je imel v tovarni zgolj pet let izkušenj. Jaz sem jih imel dvajset. Šefovi izbiri sem popolnoma zaupal. Bil sem razočaran nad sabo. Šef je to opazil in mi obljubil, da se bo tudi meni kaj kmalu nasmehnila sreča. V odgovor sem se mu zahvalil in glasno izrazil strinjanje z njegovo izbiro #3493 za napredovanje.

Delal sem z novim navdihom. Hitreje kot vsi drugi sem zapisoval zaporedja in včasih celo hkrati prevzel več komor. Nadrejeni so bili zadovoljni. Nič več me ni bilo groza poslinjenega hihitanja umirjajočih, to sem sprejel kot nujo na poti do svojega napredovanja. Ko so v komoro vtaknili sodelavca, ki sem ga pred dnevi prijavil zaradi neresnosti na delovnem mestu, nisem niti trznil, ampak sem strokovno opravil svoje delo. Tako sem delal sto dni. In nato še sto.

Ne bom lagal, da manjših kriz nisem poznal. Kdaj pa kdaj sem se opomnil, kako brezpredmetno je bilo vse skupaj. Kaj mi bo napredovanje? Tukaj bom ujet do konca svojega življenja. Zakaj mi njihove obljube tako zlahka pridejo do živega? Česa sem se veselil vse te dni po šefovi obljubi? Večje vsote na računu, s katero si tako ali tako ne bom mogel privoščiti svobode? Razmišljal sem, da se že predolgo vleče to življenje ... In vrnil so se dnevi, ko sem spet zavidal testnim subjektom v komori.

Po nekaj letih je bila obljuba pozabljena. Delal sem, naveličano in mehansko, tako kot zmeraj. Ne vem več, kaj sem čakal. Blodil sem, iz dneva v dan. In ves ta čas je v meni tlela jeza. Mikroskopski ogenj se je širil s polžjo hitrostjo, tako počasi, da ga še sam nisem opazil, dokler ni bilo prepozno ...

Postrojili smo se v vrsto, ko je šef razglasil novico o napredovanju. Sreča se je nasmehnila nekemu novincu – po zgolj treh letih v tovarni.

V meni je zavrelo. Stopil sem iz vrste.

»Ste prepričani, da napredovanje ne bi pripadalo še komu?« sem vprašal. Bil sem daleč najstarejši v skupini. Pogledal sem šefa in mu s sovraštvom v očeh zabrusil: »Ste prepričani?«

Šef se je nejeverno nasmehnil. »Ne zaupate več mojim odločitvam?«

»Ne vem,« sem rekel. Dovolj sem imel. Dovolj tovarne, dovolj tega

ničvrednega življenja. Dovolj, dovolj! Čakal sem na obsodbo, čakal, da me primejo in potisnejo v komoro – bom vsaj enkrat izkusil trohico sreče! En teden v stroju bo vreden več od desetletij v tej hladni stavbi! Dajte že!

Pa je šef zgolj pokimal. »Pospremite me v pisarno.«
Negotovo sem ga gledal in se odpravil za njim.

Prvič v mojem obstoju so mi nadeli prava oblačila – takšna barvna, kot jih nosijo tisti polnopravni ljudje na svobodi – in me premestili v višji sektor. Trajalo je, preden mi je uspelo v glavi vse procesirati.

»Si razumel vse?« me je vprašal šef.

Sanjavo sem pokimal.

Šef ni bil prepričan. »Ponovi, kar sem rekel.«

»Napaka,« sem rekel, »v Tovarni življenja. Moj inteligenčni količnik je dvesto štirinajst. Ampak je prišlo do napake. In so me po krivici pahnili sem, med te brezpravne neumneže. Meni pa pripadajo človekove pravice. Zdaj se mi skušate oddolžiti.«

Na to je šef zadovoljno pokimal. Na takšnih, kot sem bil jaz, je profitiral. Ljudje z zadostno mero inteligence niso bili poceni delovna sila. Neumneže pa je dobil praktično zastonj. »In kam greš zdaj?« je vprašal šef.

Previdno sem zadihal. Ustnice so mi igrivo trznile, ko so okusile besedi: »Na svobodo.«

Šef se je namrgodil. »Nihče ne sme izvedeti o tem, kaj se je tukaj zgodilo. Nihče! Če kršiš pogodbo, je po tebi.« Na mizo je vrgel dokumente. »Tukaj imaš papirje, zadnjih dvajset let si preživel daleč stran, v Azijski Federaciji. Aja, pa novo ime potrebuješ, 0392. Kakšna ideja?«

Skomignil sem. Imen svobodnih ljudi nisem poznal.

»Se mi je zdelo,« je rekel šef in se zahehetal. »Ime ti bo Patrick Newman, prav? Lahko greš. V Centriji smo ti odredili stanovanje. Delal boš v naši prodajalni. V mestu se ne izpostavljaš in ne pozabi, da si pod nadzorom.«

Naslednjega jutra me je zbudil hrup mesta. Po atmosferi je bučalo na tisoče raznoterih glasov, ki so se združevali v ubrano spremljavo lahkotnega mestnega življenja. Skočil sem iz postelje in odgrnil zavese steklene stene. Na ulici so se mešale barve – oranžne, zelene in rdeče poletne obleke, modre in vijoličaste frizure. Veseli prebivalci so brzeli sem ter tja, po trgu sta

odmevala smeh in glasba uličnih zabavljачev. Vse okoli so se dvigovali modro-beli nebotičniki, vseskozi poraščeni z zdravim zelenjem. Skoraj sem vzkliznil: O, prekrasna Centrija! Svoboda!

Prodajalna je stala ob tržnici. Našel sem jo šele po tem, ko sem se trikrat izgubil v blodnjaku stranskih ulic. Bila je majhna steklena stavba s fluorescentnim napisom nad vrati: »Okusite srečo!« Mimoidoči so se mi nasmihali in trgovci so mi ponujali razne stvari, za večino nisem vedel, čemu služijo. Prijazno sem jih zavračal.

»0392.« sem rekel prodajalki pri pultu.

Ženska je nekaj žvečila. Čudno me je pogledala in zmigala z glavo. »Kaj je to?«

Ovedel sem se. »Mislim reči ... Ime mi je Patrick Newman, poslali so me iz tovarne.«

»Aja,« je rekla in pogledala na zaslon pred sabo. »Newman ...« je tiho momljala. »Aha, ja. Vsak čas bodo šef tukaj.« Nekaj časa me je preučevala. »Kaj si pa delal tam? V tovarni?«

Nasmehnil sem se. »Višji nadzornik sektorja I-5.«

»IQ?«

»Prosim?«

»Inteligenčni količnik?« je vprašala. »Koliko je?«

Zdaj sem se opravičujoče nasmehnil. »Aja, to. Dvesto štirinajst.«

Pokimala je.

Ozrl sem se po dvorani. S svojimi steklenimi zidovi je bila lepo razsvetljena, prijazni barvni ljudje so bili popredalčkani po njej in si ogledovali svetleče razstavljenе serume. Opazil sem, da me prodajalka pričakuječe gleda.

»Moj je dvesto petindvajset,« je rekla in mi pokazala važen nasmešek.

»Lepo,« sem odvrnil

»Patrick Newman?«

Novi šef se mi je prikradel za hrbet. Bil je postaven mladenič z vijoličasto pobarvanimi lasmi.

»Dobrodošel v prodajalni!«

Stisnila sva dlani.

Prej ne bi nikoli verjel, da bi lahko človek na svojem delovnem mestu užival. Vzdušje je bilo lepo in stranke so mi bile nadvse naklonjene. Razlagal

sem jim o odlikah seruma in o poslanstvu našega podjetja, ki je bilo osrečiti človeštvo. Ponujal sem jim načine, kako pri nakupu privarčevati, in za to so se zahvaljevali. O naših poskusih v tovarni nisem smel spregovoriti. Nekoč sem v nekem pogovoru samo omenil brezpravneže in so se vsi samo namrgodili. Te stvari so bile tabu – zato o njih nisem več spregovoril in o njih tudi več nisem razmišljal. V Centriji mi je bilo lepo. V Centrijo mračne misli niso spadale.

Nekega dne sem spoznal stranko po imenu Ava. Nekaj zelo prijetnega je bilo na njej. Imela je kričeče rdeče lase in nosila je zeleno šminko. Morda sem se zaljubil. Ne vem, takšnih občutkov v tovarni nismo poznali. Ljudje v mestu pa so se bojda ves čas zaljubljali.

Ava me je vprašala, ali sem v mestu nov. Pokimal sem in ponudila mi je, da mi ga zvečer razkaže. Spet sem kimal. Ob njej sem veliko kimal.

Dobila sva se na križišču treh belih mostov. Prijela me je za roko in me vodila po mestu. Gledala sva rdečkaste utrinke plovil nad mestom. Stanovala je v dvestočetrtem nadstropju in me vprašala, ali me zanima razgled. V njeni sobi sem dobil več kot le razgled mesta. Te stvari sem počel prvič – ko sva opravila, sem nejeverno razmišljal o tem, kaj se je pravkar zgodilo. Vprašal sem jo, ali lahko to ponoviva. Odvrnila je, da ima časa vso noč.

Naslednji delovni dan sem namesto spanja požrl tableto in z novim žarom predstavljal izdelke. Šef me je občudujoče gledal in me potrepljal po ramenu. Rekel sem mu, da je Centrija paradiž na Zemlji. On je rekel, da sploh ne vem, kaj je paradiž, in me povabil na svojo zabavo.

Med odmorom me je obiskala Ava. Potuhnila sva se v eno izmed praznih pisarn in ponovila tisto, kar sem se naučil prejšnjega večera. Stranke so me spraševale, ali tudi sam pijem serum – izgledati sem moral nadvse zadovoljno. Pa sem jim rekel, da sem zelo sočuten in se sreče vsak dan nalezem od strank. Dan je bil prodajni uspeh.

Zvečer mi je Ava razkazala preostanek mesta in mi razložila, čemu služijo vsi ti predmeti, ki jih prodajajo na tržnici. Večinoma je šlo za priprave, po katerih si v glavi videl stvari, ki ne obstajajo. Priprave, po katerih podivjaš od veselja. Vprašal sem jo, ali jih želi poskusiti. Ona je rekla, da ima zjutraj službo – lahko pa kateri drugi dan. Kupil sem dve tableti. Nato sem ji rekel, da bi rad ponovno videl razgled iz njenega stanovanja.

»Oči imaš rdeče,« sem slišal reči šefa.

Bil je odmor, sedel sem v menzi in z žlico odsotno mešal proteinski napitek. »Žal mi tudi danes ni uspelo zatisniti očesa. Jutri bom zagotovo boljši.«

Šef je zmajal z glavo. »Ne skrbi za delo, kar se mene tiče, si pokrili kvoto za ta teden. Danes je moja zabava, Patrick. Rabil boš energijo, da boš lahko cenil paradiz na Zemlji.«

»Uh, res sem utrujen,« sem priznal.

»Patrick,« me je šef prijel za ramo, »pridi. Samo še danes zdrži, potem pa si boš odpočil. Prav?«

Pokimal sem.

»Lahko pripelješ prijateljico,« je rekel, preden je odšel po hodniku.

Šef je stanoval v središču mesta – tako kot vsi bogataši. Tam so se vrstile bele palače, ena lepša od druge. Z Avo sva sedela v prevoznem plovilu in nejeverno gledala te pošastne slonokoščene stvari, ki so se bočile v temi. Zaupala mi je, da še ni bila v tem predelu mesta.

Plovilo se je spustilo pred največjo izmed palač. Dvigovala se je iz visokih palm, obdajala jo je črna voda bazena in na gladini so prijetno valovali zlati utrinki razsvetljave. Skrbno urejeni strežaj naju je vodil za palačo.

Na vrtu je bilo okoli sto ljudi. V poltemi so izstopale neonske barve žarečih se verižic, fluorescentnih oblek, srajc in las. Očarano sem gledal, kako je na plesišču neko dekle opletalo s svojimi svetlečimi lasmi.

»Serum?« je vprašal strežaj. Ponudil je pladenj z visokimi kozarci, polnimi raznobarnih tekočin.

Pogledal sem Avo. »Ne, hvala,« je rekla.

Ko je strežaj odšel, se je igrivo nasmehnila. Nosila je šminko, ki se je svetila v temi.

»Mislim, da je danes priložnost za kaj močnejšega.«

Iz mojega žepa je potegnila tableti, ki sem ju kupil na tržnici.

Po plesišču so se pretakale neonske barve. Ljudje so se prepuščali glasbi, vlačili so se drug po drugem in kričali kot zveri. Z Avo nisva bila nič drugačna. Morda so bile tablete, morda glasba, morda pa vse skupaj. Tako bi lahko nadaljevala ure in ure, ko naju ne bi pozval strežaj in dejal, naj stopiva v palačo. Morda pa so minile ure in ure, občutek za čas sem izgubil.

»Patrick!« sem zaslišal še isto sekundo, kot sem vstopil. Šef je skočil proti nama in me objel. »Kdo pa je tvoja prekrasna spremljevalka?«

Predstavila sta se. Jaz sem si brisal pot in skušal skriti, kako zadihan sem bil.

»Vzemita si pijačo, pojejta kaj, spoznajta ljudi,« je velel in se obrnil k drugim. »Družčina, to je Patrick, in danes proslavljamo njegovo napredovanje!«

V prsih sem začutil zasopel preskok. Pretreseno sem pogledal po sobi, po kateri se je razvnel aplavz.

»Kako?« sem vprašal.

»Čestitke. Postal si vodja prodaje.«

»Ampak delal sem samo en teden!« sem oporekal. »V tovarni sem potreboval štirideset let, pa še takrat sem se moral spreti s šefom!«

Vsi so se zasmejali.

»No, tvoj talent je v tisti tovarni vsekakor šel v nič,« me je šef potrepljal po ramenih. »Dobrodošel v Centriji!«

Drugi so se še vedno smejali. Tudi mene so okužili s smehom.

Ava mi je skočila v objem. »Tako sem vesela zate!«

»Na Patricka!« so klicali in po sobi so se dvigovali kozarci.

»Vodja prodaje!« je nekdo dodal.

Nisem se mogel nehati smehljati. Na čelu sem začutil debele kaplje in spet mi je postalo vroče. »Centrija!« sem zaklical. Jezik me več ni ubogal. »Tuhaj je les vse mogoče!«

»Ljubi moj!« je vzdihovala Ava in me začela poljubljati po vratu. »Greva proslavit uspeh!«

Po sobi so še zmeraj odmevali klici.

»Na Patricka!«

»Vodja prodaje!«

»Čestitke!«

Soba se je začela vrteti. Postalo mi je tako grozno vroče.

Na ušesu sem začutil Avin vroči šepet: »Potuhniva se nekam.«

Nervozno sem se hihital. Kar slinil sem se od veselja. Kar slinil sem se ...
Kar slinil sem se ...

~ ~

Andrej Ivanuša

Diplomat - lev

Bil sem še malo omotičen od dolgega krio-spanja. Ampak zdaj je bila pred mano Julija, ki je bila končni cilj mojega prvega vesoljskega flipanja skozi Tesline em-črvine. Malo me je skrbelo, kako se bom odrezal na svoji prvi diplomatski misiji. Imenovan sem bil za atašeja, a sem si zelo želel, da bi čim prej prilezel preko položajev tajnika, svetovalca in konzula do veleposlanika.

Hologramska projekcija v moji kabini je v realnem času prikazovala trisončje Šestintrideset Ophiuchi. Mene je zanimala prva zvezda 36-Ophiuchi Alfa in njen planetni sistem. Med njimi pa posebej planet Valentin in njegova luna Julija. Še stotič sem preverjal vse podatke in svoje znanje o Juliji, saj me je močno skrbelo, da ne bi česar koli zamočil, ko se bom srečal z vodjo diplomatske misije. Pravijo, da je prava stara tečnoba, vendar je slavna in menda zelo cenjena med prebivalci Julije.

»Glej ga! Saj si že pokonci!« se je z vrat, ki so se med glasnim šuštenjem razprla, zadril Fredie, pegasti rdečelasec. Uh, ta je šele bil tečnoba. Na tesni vesoljski ladji res ni bilo prijetno živeti z njim. Izogibal sem se mu, kolikor se je dalo. A takšnih trenutkov je bilo malo.

Samo zavil sem z očmi proti stropu. Ker nisem odgovoril, je nadaljeval:

»Gospod veleposlanik, ali ne bi ...«

»Ne bi! Nisem pri volji! Pa tudi veleposlanik nisem. Kolikokrat ti moram povedati, da sem imenovan za atašeja!« sem ga prekinil in še naprej strmel v hologram.

»Ah, saj je vseeno ... Resno, ali res ne bi raje prestopili med nas, trgovce?« je vprašal s širokim nasmehom na obrazu. »Nas kiteleti ne požirajo ...«

Nestrpno sem ga prekinil:

»Saj te ne požrejo, le vsesajo te v telepatsko vozlišče, da lahko komuniciraš z njimi.«

»Seveda, potem pa si ves smrdljiv, sluzast in rahlo okisan prevajalec ali ... diplomat!«

Še posebej je poudaril zadnjo besedo. Razprl je roke in pričel zamahovati ter krožiti okrog hologramskega projektorja kot kakšna počasna ptica.

»Jaz sem kitelet in te bom požrl. Joj, diplomat pa res ni okusen ... Zato ga kar takoj izpljunem!«

»Kitelet ni ptica!« sem besno ugovarjal. »To je tako, kakor bi človeka označil za plazilca, ker hodi po površju planeta!«

Ustavil se je.

»Kaj pa je potem, leteči kit?«

»Hm, podobni so kitom, vendar biološko niso blizu sesalcem, temveč plazilcem, če bi že delal primerjavo z zemeljsko favno! Izlegajo zračna jajca in lahko letijo ... bolje rečeno, plavajo ... v gosti kisikovi atmosferi. Ta je zelo gosta, bližje je gostoti vode kakor običajnega zraka na Zemlji!«

Vzdihnil sem, ker sem skušal čim bolj enostavno pojasniti osnovna biološka in planetna dejstva nevednežu, ki je prišel sem le trgovat z naravnimi bogastvi planeta. Bolje bi bilo reči ropati namesto trgovati.

»No, ja! V njegov gobec me ne boš spravil. Ti pa kar sam siliš vanj. Sploh te ne razumem!«

»Saj ti ni treba razumeti. Pusti me, da opravljam svoje delo.«

»Saj bom!« je rekel in se napotil k vratom. Med podbojema se je ustavil in se obrnil. »Vendar mi nikakor ni jasno, kako so prav tebe izbrali za diplomata na Juliji, ko pa je še toliko bližjih in manj težavnih planetov, kjer bi lahko začel svojo kariero.«

Ko so se vrata za njim zaprla, sem se tudi sam zamislil, kaj jih je na prvem zaslišanju na planetarnem zunanjem ministrstvu prepričalo, da so prav mene poslali sem med ... kitelete.

Na hologramskem prikazovalniku sem preklopil na luno Julijo. Vsa luna je praktično v celoti prekrita z oceanom, le nekaj manjših otočkov štrli iz njega. Ti so nekakšna sidra za razvoj življenja. Nanje so se ulovili sluzavci, ki so spet osnova za pokončnike, ovijalke, plavače, orhidovce in druga bitja, ki so po svoje nekje med rastlinami in živalmi, kot jih pojmujejo na Zemlji. Ves preplet teh bitij je ustvaril velikanske plavajoče celine. Gornje dele sestavljajo bitja, ki se prehranjujejo s padajočimi kadavri z neba in jih prebavljajo s pomočjo sončne energije. Nižje spodaj so zajedavci, simbioti in drugi, ki se hranijo z njihovimi sokovi, a jim dajejo oporo. Čisto spodaj so plavajoča bitja, ki s pomočjo dolgih lovčev lovijo oceanske živali. Nekje vmes so anaerobniki, bitja, ki za življenje ne potrebujejo kisika. Ti najbolj uživajo kot zajedavci in so pravzaprav »zemlja«, iz katere raste vse.

Pokončniki, nekaj podobnega drevesom, a res samo podobnega, nudijo zavetje letalcem, nekakšnim žuželkam, če bi povedali po naše. Zgoraj v zraku pa letajo ali na nekakšen čuden način plavajo različne živali, zračne ribe vseh vrst. A bolj kot ribe so to nekakšni plavajoče-letajoči plazilci. Recimo tako, ker ležejo nekaj, kar je podobno jajcem plazilcev. Prvi med njimi so kiteleti, kitom podobna leteča bitja, ki so inteligentna, kot je presenetljivo odkrila Vaike Mogensen, legendarna astrobiologinja, nobelovka in prva diplomatska predstavnica Zemljanov na Juliji. Še malo in postal bom nov uslužbenec v okviru njene diplomatske misije.

Čez dvanajst standardnih ur smo se utirili v orbito okrog Julije in se priključili na matično stacionarno vesoljsko postajo Romeo, ki so jo postavili v visoko krožnico nad luno že na začetku raziskovanja. Videlo se je, da je to stara in še komaj delujoča vesoljska struktura.

Oficir pristopov me je poskeniral in rekel:

»O, vaša ekscelenca, vas pa njena ekscelenca Vaike že nestrpno čaka na Zahodni diplomatski zrako-ladji. Formalnosti sva uredila, zdaj pa vas takoj transportiram tja, razen če imate slučajno tukaj kakšne zadržke.«

»Pravzaprav ne. Tudi sam želim čim prej naprej!«

»Izvrstno!«

Na Zahodni diplomatski zrako-ladji, ki je plula po zgornjem robu goste atmosfere, so mi dodelili kabino. A nisem imel dovolj časa, da se osvežim, saj je uslužbenec veleposlaništva nestrpno čakal na vratih, da me odpelje do šefice.

Ko so se razprla vrata veleposlaniške pisarne, je Vaike Mogensen vstala izza mize in pristopila k meni. Njena koža je bila pepelnato siva in preprejena z drobnimi gubicami. Med njimi so bile tvorbe, ki so bile podobne drobnim mehurčkom. Tudi njeni lasje so bili sivkasto-rumeni. Zdeli so se nekako sprani. A njena postava in obrazne poteze so kazale samozavestno lepoto. Videti je bila, kakor da jo je nekaj prežvečilo. Zavedal sem se, da je to res in da bom po nekaj razgovorih s kiteleti tudi sam videti nekako tako.

»Andrej Brodnik, vaša ekscelenca,« sem dejal in iztegnil roko. Zastala je in se nasmehnila.

Sprejela je mojo roko in rekla:

»Dobrodošel na Juliji, mladi mož. Upam, da potovanje ni bilo preveč naporno!«

Odmahnil sem z roko.

»Sedite, prosim!« je z roko pokazala na sedež ob konferenčni mizi v njeni pisarni. Sedel sem in sama mi je sedla nasproti.

Potem sva kramljala in se nevezano pogovarjala o nepomembnih rečeh. Nenadoma je sredi pogovora zastala. Zastrmela se je vame:

»Znate kiteletščino?«

»Prosim? Kiteletščino? Niti ne,« sem presenečeno odvrnil.

»V vašem dosjeju so zapisali, da odlično govorite jezik kiteletov z Julije.«

»To bo nekakšna pomota. Le kje bi na Zemlji našel osebo, ki bi me naučila kiteletščine?«

»To bo že držalo, ker jo razen mene tukaj obvlada le še dvoje ali troje ljudi.«

V tistem trenutku je nastala eksplozija slik v moji glavi. Ko se je vse umirilo, sem videl mentalno sliko lepotice, ki je bila še najbolj podobna Vaike, moji šefici. Vendar me to ni prestrašilo, saj sem vedel, da imam to nenavadno sposobnost, da ustvarjam mentalne slike in jih uporabim, če želim sogovornika prepričati o pravilnosti svojih stališč in dejanj ali ko se branim pred čemer koli, kar me ogroža. Ustvaril sem mentalno sliko neskončno pametnega modreca in začel proti virtualni Vaike pošiljati slike o luni Juliji in o vsem, kar sem se doslej naučil o življenju na tem nebesnem telesu.

Slika lepotice mi je poslala misel:

-To, kar zdaj uporabljate, je kiteletščina!-

Odmislil sem:

-Nisem vedel, da obvladam jezik bitij z drugega nebesnega telesa.-

-Mladi mož, imate zelo redek naravni dar. Prav takšno osebo sem iskala in seveda, na akademiji so mi povedali za vas tisti trenutek, ko ste se vpisali na diplomatsko šolo. Morala sem vas preizkusiti in preizkus ste uspešno prestali.

Mentalne slike so izginile in Vaike je znova iztegnila roko čez mizo:

»Dobrodošli med nami. Zelo se veselim sodelovanja z vami!«

Z Vaike sva tri dni kasneje s pomočjo zračnega letalca uspešno pristala v odprtem gobcu kiteleta. Močna sapa prebivalca Julije naju je vsrknila vanj. Potem naju je z velikim jezikom, ki je bil videti kakor velikanski temnordeč travnik, zaustavil pod komunikacijsko odprtino. Vse je bilo še najbolj

podobno nadrealističnemu nogometnemu igrišču in bilo je toplo, sluzasto in valujoče.

Kitelet naju je z jezikom ponesel točno do smrdljive odprtine. V glavi je nastala eksplozija zvokov, barv in svetlobe. Bila sva točno pod kiteletovim prednjim možganskim režnjem.

Bil sem srečen, da sem lahko sedaj brez ovir uporabil svoje mentalne sposobnosti, ki sem se jih na Zemlji sramoval in jih potiskal v podzavest, saj sem menil, da so nekaj slabega in škodljivega. Tukaj pa jih lahko uporabim, da se pogovarjam z drugim inteligentnim bitjem, s katerim naju deli stotine svetlobnih let razdalje in milijarde let različnega biološkega razvoja.

Kitelet me je »potrepljal« po rami in v zavesti se mi je zarisala slika leva. Res sem se tako »kraljevsko« počutil.

~ ~

Barbara Jelen (dobitnica zlata supernove 2018)

Odstiranje

Ni se še začel čas Brahma Muhurthe, ko je že stal popolnoma gol v ledeniški vodi Bhagirathija. Že dolgo ni več čutil ne mraza ne vročine. Ozrl se je v jasno nočno nebo in Siddhaloka se je za hip zdela na dosegu rok. Še nekaj trenutkov, in lege planetov bodo pravilno poravnane. Sonce bo znova na severni poti. Pravi čas za odhod. Začel je drgniti svoje telo z ledeno deviško vodo in odstranil vse nečistoče ter zablodele energije. Te so se še vedno občasno lepile nanj, čeprav je že stoletja dolgo živel asketsko življenje. Vsak njegov gib, vsak dih, vsaka misel, vse je bilo podrejeno starodavnim navodilom, ki so bila z drobno in natančno pisavo zapisana na palmovih listih. Zapihal je oster ledeniški veter in posušil njegovo mokro kožo. Še vedno gol se je odpravil nazaj do svoje votline. Prostor je bil pripravljen. Sedišče je bilo raven in popolnoma gladek kamen, prekrit s sveže oprano in še nikoli uporabljeno tkanino. Okrog sedišča so bila tla posuta z mivko iz svete reke, ki je pritekala iz duhovnega sveta. Sklenil je roke, se spoštljivo priklonil podobi Stvarnika in s čistim, jasnim glasom zapel mantra za uspešno in pravilno izvedbo. Nadaljeval je petje manter in v tla vrisal simbole. Pet krogov simbolov zaščitite v glavnih smereh neba okrog sedišča in

dodatnih pet simbolov takoj za vhodom v votlino. Prepoved vstopa demonov in blodečih energij. Zatem risanje simbolov za zaščito na svoje golo telo. Še ena mantra za uspešno in pravilno izvedbo. Bil je pripravljen. Sedel je in zavzel položaj za meditacijo. Njegovi udi so bili popolnoma elastični in lahko jih je obračal, kakor koli je že bilo potrebno. Natanko trinajst predpisanih vdihov in popolna osredotočenost na cilj. Neslišno petje manter. Blokiral je vstop zunanjega zraka skozi telesne odprtine. S peto je zaprl odprtino zadnjika in začel postopoma dvigovati življenjski zrak. Čutil je, kako se energija počasi dviguje po vseh nadijih in meridianih. Življenjski zrak je pomikal in dvigoval preko popka, trebuha, prsi, neba v ustih, prostora med obrvmi in možganske votline. Nato pa skozi teme ven, ven na prostost. Njegovo subtilno telo se je ločilo od materialnega. Dvignil se je nad grobo snovno telo, nad votlino, nad visoko gorovje, in zapustil atmosfero Zemlje. Osredotočen na cilj – na Siddhaloko.

Zdrsnil je mimo Lune in se za nekaj trenutkov pomudil pri vsakem od planetov Sončne galaksije. Na svojih preteklih potovanjih jih je pogosto obiskoval. Zdaj enega, zdaj drugega. In spoznaval neskončno ustvarjalno domišljijo Stvarnika. Znova je prisluhnil zvokom, ki so jih planeti spleтали v ubrane melodije, zaznaval pisano množico bitij, ki so se med seboj razlikovala glede na to, kateri elementi so prevladovali v njihovih materialnih telesih. Zemeljska, ognjena, vodna, zračna, eterična. Nešteto pojavnih oblik je naseljevalo galaksijo, da se je ta zdela kot neskončno mravljišče. Namenil jim je svoj blagoslov. Poslednjič. Pred njim je bilo drugačno potovanje. Brez vrnitve na Zemljo. Osredotočen na cilj – na Siddhaloko. Kjer imajo prebivalci popolne mistične moči. Švignil je mimo Plutona in zapustil galaksijo. Premikal se je lahkotno, še vedno osredotočen na cilj. Na najsvetlejšo izmed sedmih zvezd. Medlo se je zavedal razkošja oblik, barv, vonjev, zvokov. Bitij, mimo katerih se je gibal. Čutil je, da je blizu meje med zemeljskimi in nebeškimi planeti. Pa vendar ... Nenadoma je obstal. Pot mu je prečila ovira. Ni je zaznaval na noben običajen način, a vendar nikakor ni mogel skoznjo. Želel jo je obiti. Jalovi poskusi. Kamor koli se je premaknil, mu ovira ni dovolila naprej. Kot bi bil potopljen v nepredušno volhkost prostora. Zapreden v nevidne niti. Poskušal se je osredotočiti na tisto modro piko nekje v vesolju, kjer je zapustil svoje materialno telo. Zaman.

»Ohm namo bhagav ... Ohm namo ... Ohm ...«

Nikakor se ni več mogel spomniti Stvarnikovega imena, da bi ga pel v svoji stiski. Osredotočenost se je razpršila kot kapljice vode, ki padejo na skalnato dno. Zavedanje, da je obvisel v neznani praznini, ki ga je posesala vase. Spoznanje, da tone v brezno pozabe. Izgubljen. Slutnja, da ni izbral prave poti, da je kriv njegov pohlep. Pohlep po mističnih močeh. Popolnoma prepuščen. Komu? Novo materialno telo? Nova priložnost, da bo izbral pravo pot domov? Ali bo?

»Sadhu! Sadhu!« je s strahospoštovanjem klical Janendra. »Sadhu, sadhu, sadhu,« mu je odgovarjal odmev. Klical je svetega moža, čigar ime se je že v davni izgubilo in je sadhu postal Sadhu. Pred votlino se je spoštljivo ulegel v prah in pozdravil. Vse tiho. Še vedno ga ni bilo nazaj. Previdno je stopil preko zarisanih simbolov. Še malo, in čas jih bo popolnoma prekril. Ponovno se je spoštljivo priklonil. Nato je umil skodelico, natočil vanjo ledeniško vodo in jo postavil pred negibno telo, ki je na sedišču zavzemalo položaj za meditacijo. Morebiti jo bo Sadhu vendarle potreboval. Njegovo telo je bilo nespremenjeno že desetletja. Kot bi bilo še vedno živo, le koža je bila usnjata na otip. Nekaj let nazaj je vedno znova pričakoval, da se bosta njegovi očesni odprtini vsak hip sunkovito odprli in zažareli v poltemi kot majhna ognja. Toda ne več. Čas je pustil sledi v votlini in na Janendri. Nekoč deček, danes starec. Tokrat je prišel zadnjič. Nikogar več ni bilo v družini in nihče drug iz vasi ni več vedel ne za Sadhuja ne za to votlino. Nihče več ne bo prinašal darov, nikogar več ne bo sem. Dolga vrsta moških v družinski verigi se je zaključila z Janendro. Še en spoštljiv priklon. Odšel je iz votline in počasi polagal težko kamenje pred vhod. Z njim je zaprl votlino. Za ves svet. Za Sadhuja. Naj vsaj njegovo telo počiva v miru.

Opomba:

- Brahma Muhurta: čas v dnevu, ki se prične uro in pol pred svitom.
- Siddhaloka: nebeški planet, kjer imajo prebivalci popolne mistične moči.

~ ~

Domen Mohorič

Gošča

Fasada bloka nasproti mojega balkona oslepljuje z belino. Žgoče sonce se vanj zaganja tako močno, da mi ob ležernem poležavanju še pri zaprtih očeh od vročine utripajo zrkla. »A kaj 'čmo,« si rečem, kajti če se kadí notri, bo majhno garsonjero še dolgo zapolnjeval smrad. Potegnem še zadnji dim in zvrnem vsebino skodelice kave. Zanič in postana. Eh, ne da se mi narediti druge. Nima se smisla ubadati s tem. Ogorek potisnem v skodelico in jo vržem čez balkon. Po kriku sklepam, da je priletela na nekoga. No, saj bo pozabil. Oči si odpočijem na senci, ki jo s telesom rišem na tleh. Nimam hlač, ampak saj je vseeno. Malce pomislim. Pravzaprav je neumnost, da ne kadim notri. Vonj se že res drži še ure, vendar ... Saj mi časa že zmanjkuje. Iz žepa potegnem mobilni telefon, ki kaže minuto do poldneva. Tako pozno? Prisežem, da sem imel še pred kratkim tričetrt ure. Ozrem se proti modremu nebu, ki ga malo zakriva nadstrešek. Nebo je opalno prazne barve, takšno kot je bilo vedno in kakršno bo tudi ostalo. Kolikokrat sem ga že videl istega? Zgoraj na sinjini kot polževa slina preči višave kondenzacijska sled. Za sabo jo pušča letalo, ki je premajhno za moje oči. Te sledi sem tako naveličan, bolj kot česar koli, tako zdoľgočasen sem.

Slišim hrup. Prihaja! Veter prinese zvok mesenega cmokljanja. Kmalu bo tu. Ampak saj ni pomembno. Vedno enako. Zrak se shladi. Na horizontu raste senca. Nagnem se čez balkon in pogledam po cesti onkraj stanovanjskega kompleksa. Hitro se bliža. Tresavica v zraku mi trese tudi možgane. Pomislim. Kaj, če bi? Zakaj pa ne? Saj je tako ali tako nepomembno, kaj storim. Z desno nogo stopim na ograjo in se močno odrinem. Vendar prepozno, je že tu. Tik preden pristanem na ožgani zelenici, pride. Zajame me celega.

»Pa res 'maš tajming,« zavpijem z močjo, ki preglasi bobnenje. Občutim toploto. Bolečina in pritisk mi naraščata v vsakem delu telesa. Bobniče mi zapolni nerazločljiv govor, kot da nekdo od blizu šepeta z vrečo na glavi. Padem v temo. Ne vem, koliko časa je preteklo, ko spet odprem oči. Zdelo se je kot trenutek, vendar občutek mi daje vtis let, komaj se spomnim preteklega dne. Navajen pogledam v poltemi. Težko diham zaradi sopare, ki v sobo sili

skozi odprto okno, navkljub zvestemu ventilatorju, ki brni na najvišji prestavi. Premočen sem, čeprav nisem ne oblečen in ne pokrit. Zamenjam rjuhe in se usedem zunaj na mrzle ploščice balkona. Vzamem polno škatlico cigaret in eno prižgem. »Se vsaj vrnejo,« se zahahljam sam sebi. Počasi izgubljam občutek o sebi. Sem še vedno to jaz, ki vedno znova obnavlja ritual tega prekletega dne? Koliko časa to že traja? Poskusim se spomniti, a ne gre. Več kot tri mesece? Če štejem vsako polovico dneva kot celoto, seveda. Globoko zavzdihnem.

Dim veje iz cigarete in pepel mi pada po prsih, ko ležim na soncu. Še nekaj ur. Lahko bi spet skočil. Bi bil rešen? Misel me globoko odbija. Pri včerajšnjem skoku se je nekaj premaknilo v moji glavi in spralo vsaj malo nihilizma. Po vsem telesu me ščemi. Mravljinci ne prenehajo, dokler tresoč ne vstanem.

Oddirjam ven. Pobegniti sem že poskušal, vendar ne pomaga. Celo na letalu, tisoče metrov visoko, me dobi. Odklenem kolo in se spustim po ulicah. Ljudje hodijo naokoli po opravkih, a se zanje ne zmenim. Po vsem tem času, ko sem jih vedno znova videl hoditi po isti poti, delati iste stvari, govoriti iste besede, izražati isto nejevero ob mojih svarilih, sedaj so le še avtomatoni iz mesa in krvi, ki se obnašajo po scenariju. Pritisnem na pedale in zarežem v ovinek, s tem nekemu avtomobilu zaprem pot. Ta ostro zavije in zapelje v štango ob cesti. Za sabo zaslišim glasen pok. Posmehnem se in še hitreje odbrzim. V pol ure sem že na barju. Sonce me žge po hrbtu in ne vidim nič od bleščanja, vendar je svež veter, ki me hladno boža, vendarle vreden neugodja.

Ob cesti se vedno bolj gostijo drevesa. Pridem bližje reki, ki napaja lesene orjake. Sem že skoraj pri križišču, a najprej se moram še potruditi, da lažje prevozim privzdignjeni most. Zaprem oči in obraz nastavim vetru. Vedno močneje pritiskam pedale in čutim vsak kamenček pod kolesi. Poskakovanje na makadamu in šumenje v ušesih od zraka, ki šviga mimo mene, me povlečeta v višave, peljem po tisti beli sledi tam zgoraj. Ko spet pogledam predse, je vse, kar še opazim, nekaj svetleče pločevine, in nato se zabijem. »Fak,« mi gre po glavi, ko odletim v tri krasne. Pred očmi se mi stemni in svet izgine.

Temnordeči sij mi obarva obraz. Zavem se svojega razbolelega telesa. Nepremično ležim v temačni podrasti in vpijam naraščajoče skelenje, ki mi potuje pod kožo. Zdi se mi, da se skupaj z mano trese tudi ves svet. Telo se

mi umiri in ozrem se v višave. Nad menoj se gozd ziblje v večerni sapi, tako lahko in omotično. Kot da so veje v resnici tanki prsti na rokah velikanov, ki me s svojimi kretjnami vabijo v mrak nad seboj. Pozivajo me v vseobjemajočo noč onkraj zvezd. Oprem se na dlani in počasi vstanem. V levi roki slišim škrtanje in ponovno me prešine ostra bolečina. Polglasno se vprašam: »Zakaj je že tok pozn in temno? Že zdavni bi me moralo tisto odnesti.« Kot mornar, ki po dolgem času spet stopa po trdnih tleh, se negotovo premaknem in odidem po kolo, ki žalostno leži nedaleč stran.

S težavo usposobim zvito konstrukcijo kolesa. Vsak pritisk na pedale je Sizifovo delo in kljuvajoča bolečina v nadlahtnici ni dosti prizanesljivejša od Prometejevega jastreba. Me vsaj dovolj zamotijo, da le počasi vpijam svojo situacijo. Na cesti ni žive duše. Nekateri avtomobili so razmetani ob robu, drugi pa so zverženi obstali. Enega je celo odneslo preko grbine in na strehi leži na tračnicah. Tudi vlak sameva, popolnoma prazen. Zavpijem, a nikogar ni. Ustavim se pred blokom in pustim kolo, da omahne. Nikjer ni nikogar. Stanovanja samevajo, z vsem na svojem mestu, kot da so njihovi prebivalci nenadoma izginili in pustili za seboj vse razen sebe. Sosedovo stanovanje je odprto, iz njegovega hladilnika vzamem tetrapak mleka in ga na dušek izpijem. Spet sem nazaj v svoji sobi, vdahnem njeno poznano atmosfero. Je moje edino sidro v tem zapuščenem svetu. Odprem svojo staro prijateljico, škatlico s cigaretami. Prižgem eno in dim se počasi dviga v vijugasti cesti. Večerni zrak mi dobro dene. Tako dolgo ga že nisem okusil, da z iztegnjenim jezikom ližem njegov hlad. Prižgem televizor, vendar na ekranu praznina. Prižgem radio, prav tako tihota. Igram se s postajami ... šum. Zasukam gumb na neobljudene frekvence. Iz zvočnika se sliši prasketanje, ki postaja vedno glasnejše. Hreščanje mi po prisili oblikuje misli in spregovorim:

»Preveč se je govorilo in beseda je meso postala. Ko so ustnice svoje povedale, so svet priprle. Praznina je v nemem goltancu.«

Ogromna kaplja nesmiselnosti vsega, kar se mi je zgodilo, mi izvotli srce. Želim se pogovarjati, vsaj s sabo, vendar ne morem več izustiti ničesar smiselnega. Še misli se mi zdi nemogoče ustvarjati. Obležim, cigaretni dim me ovija kot prisilni jopič. Moja ušesa so zdaj polna nerazločnih pripovedi. Kot da nekdo daleč stran preklinja čez ta odurni svet. Teror polni večnost moje osame. Pridušeno poskusim poklicati na pomoč, vendar tu ni nikogar. Tisti, ki se za sencami prebujajo, pa ne poslušajo.

Edo Rodošek

Zdrava Pamet

Mnenje večine je vedno sveto, zato zmaguje celo takrat, kadar je napačno.

Ali pa morda zmaguje prav zato, ker je napačno.

Ray Bradbury

V svečano temnikasti kongresni dvorani je prijetno toplo, a ne prevroče, v njej pa je polno občinstva mnogih narodnosti in različnih ras. Verjetno so večino njih privabila številna obvestila o tem strokovnem posvetu, ki je izjemoma odprt tudi za široko javnost. Opažam, da je občinstvo živahno in celo prešerno razpoloženo. Zadaj na galeriji je zbrana mladež, ki si menda obeta neznansko zabaven večer.

Nekoliko me preseneča, da stoji ob stenah dvorane kar precej čuječih, žilavih varnostnikov, kar za tak posvet ni običajno. Moj sosed na levi strani, ki se neprisiljeno baše z nekakšno poslastico, se mi na široko zareži in reče:

»Danes pa bomo končno dali vetra tem fantantom, kajne?«

Nimam pojma, katerim fantantom bi moj sosed rad dal vetra, ampak ker od mene očitno pričakuje pritrditev, mu pač pritrdim. O tem posvetu nasploh vem bolj malo, le to, kar vsebuje obvestilo. Tam pa je razločno izražen namig, da se bodo tukaj in zdaj strokovno razčistile vse tiste govorce o baje zapaženih neznanih letečih predmetih, o raznih skrivnostnih pojavih v atmosferi in celo o domnevnih opazovanjih nekakšnih Vesoljcev.

Na oder prihaja uvodni govornik, za katerega mi sosed prišepne, da je menda splošno znani profesor in doktor znanosti in akademik in kar je še takega. Potrpežljivo počaka, da se hrup med občinstvom nekoliko umiri.

»Spoštovani kolegi znanstveniki, cenjeno občinstvo! V veliko čast in tudi osebno zadovoljstvo mi je, ker imam priliko odpreti današnji posvet. To je prva strokovna prireditev take vrste pri nas. Zdelo se nam je potrebno, da poleg zbora najbolj znanih strokovnjakov in svetovno priznanih znanstvenikov omogočimo dostop tudi širši laični javnosti. To smo storili, ker menimo, da se znanost ne sme zapirati v svoj krog, ampak si mora na ta način pridobiti tudi splošno veljavo med širokimi množicami.«

Na tak uvod poslušalci v dvorani očitno nimajo pripomb, iz ozadja prihaja celo živahno pritrdjevanje širokih množic.

»Moje ime je Mulli Rips. Pravzaprav je to moj psevdonim, kajti dogovorjeno je, da bomo vsi udeleženci tega posveta uporabljali samo psevdonime. To se nam zdi primerno zato, da pri iskanju resnice ne bo odločal naziv govornika, ampak le tehtnost njegovih argumentov. Naj s tega mesta izrazim iskreno željo nas prirediteljev, da se na tem posvetu visoka znanost in laična javnost zlijeta v celoto, kajti le na ta način bosta zveneli kot ubran orkester, katerega plemeniti zven bo tako segel tudi v najbolj oddaljen kotiček našega sveta.«

Ponovno se zasliši glasno in razvneto odobravanje z galerije, kjer je očitno zbranih največ ljubiteljev ubranih orkestrrov.

»Z namenom, da bi že kar v uvodu nekako uglasili naše bodoče delo na posvetu in ga usmerili proti zaželenemu cilju, predajam zdaj besedo cenjenemu kolegu, ki vam bo predstavil svoj uvodni referat.«

Dvorano preplavi nov val navdušenja.

»Spoštovani kolegi, cenjeno občinstvo! Za nocoj sem si izbral psevdonim prof. dr. Nixot – oh, ne, ne, dovolite da se popravim – *samo* Nixot. Naš Vsemogočni Stvarnik nam je podelil veliko milost, da lahko živimo na našem prelepem svetu, kjer je obilo hrane za vse nas in kjer si lahko vedno poiščemo varno zavetje. Obdaril nas je z inteligenco, z veliko življenjsko močjo, z gibčnostjo, blagoslovil pa nas je tudi s zadostno plodnostjo, da se ni bati, da bi naša rasa kot celota kdaj izumrla.«

Hrumeče odobravanje v dvorani.

»Seveda pridejo tu in tam tudi časi, ko kakšen posameznik, skupina prebivalstva, ali pa tudi cel narod zaide v resne težave – občutno pomanjkanje hrane, prevroče ali presuho podnebje, velik naval naravnih sovražnikov ali kaj drugega. Pa tudi v takih primerih ni razlogov za obup, saj je Božja Previdnost naredila naš organizem zelo prilagodljiv, tako da se znamo prilagoditi tudi zelo spremenjenim razmeram in potrpežljivo pričakati boljših časov.« (*Govornik nekoliko počaka, dokler cenjeno občinstvo ne dojame, da mora na tej točki izraziti svoje odobravanje.*)

»V svoji neskončni modrosti pa je taisti Vsemogočni Stvarnik na tem našem svetu ustvaril tudi mnoge naše sovražnike, divje, nevarne zveri, ki jih vsi dobro poznamo – *ogaphe, itnae, ocuele in nirbife*. (*Preplašeni stok neke*

nežne duše iz zadnjih vrst občinstva.) Z njimi se moramo spopadati na življenje in smrt, da za vsako ceno obranimo sebe in svoj rod. V njih pa moramo seveda znati prepoznati sile pekla, ki jih moramo v Božjo slavo premagovati, da si bomo tako prislužili svoj prostor v nebesih.» (Grozeče mrmranje iz občinstva, ki ne obeta silam pekla nič dobrega.)

»Skratka, naš svet je lep svet, naš svet je dober svet. Nobene potrebe ni, da bi si predstavljali drugačen svet, ali si kaj takega celo želeli.« (Dr. Nixot tukaj vstavi kratek dramatski premor.)

»Vendar pa nekateri med nami očitno niso zadovoljni s tem našim Božjim svetom; na vse kriplje se trudijo, da bi v nas ostale vnesli nezdravo radovednost, nemir in dvome v neskončno Božjo modrost. Zadnje čase so začeli razširjati neutemeljene, fantastične govornice, da baje nismo sami v Vesolju! Ti dvomljivci nesramno trdijo, da so poleg nas tudi še druge oblike inteligentnih bitij, ki da so morda celo bolj razvite od nas!« (Govornik počaka, da se poležejo vzkliki »Bah!«, »Neumnost«, »Kakšna bedarija!«.)

»Teh svojih izmišljotin pa ti rovarski elementi seveda ne morejo utemeljiti z ničimer, zato se morajo v svoji nemoči opreti samo na tako imenovana pričevanja o domnevno nerazložljivih pojavih v ozračju, o nekakšnem skrivnostnem svetlikanju, neznanih letečih predmetih, čudnih figurah na tleh in podobnih čvekarijah. Namesto čvrstih dokazov – ki jih seveda nimajo in ne morejo imeti – nam ponujajo samo nepotrjene, nezanesljive, dvomljive, naivne in tudi smešne izpovedi raznih zanesenjakov, čudakov, zmešancev, lažnivcev ali stremuških povzpetnikov, ki si obetajo kariero na podlagi svojega morebitnega prodora v medijska poročila. (Medklici »Fuj!«, »Dol s povzpetniki!«.)

»Zaloga takih primitivnih, docela nedokazanih 'videnj' je prav neznanska, skoraj neizčrpna. Vendar pa podrobne analize vedno dokažejo, da gre vsakič za navadno pomoto, fatamorgano, izmišljotino ali laž, včasih pa tudi za neslano šalo oziroma potegavščino. Niso redki tudi primeri, ko gre za živčno razrvanost 'opazovalca', za njegov psihotični privid, prevaro posameznikovih čutov ali za masovno histerijo. Skratka, ko izločimo vse očitne potvorbe, nedokumentirane senzacionalizme in izpovedi oseb, ki so znane po svoji nezanesljivosti, ne ostane praktično nič.«

Moj sosed na levi me razvneto dregne, ves njegov videz pa kaže zmagoslavno navdušenje. Očitno je že zdaj dočakal, da so dali vetra tistim, ki si to nedvomno zaslužijo.

»Take blodne izjave in razna kvazipričevanja bi seveda hitro in brez škode zamrli, ko žal ne bi bilo med prebivalstvom toliko trčenih, naivnežev in ostalih lahkovernežev. Trdno sem prepričan, da bi vsi nenavadni pojavi sami od sebe izginili, če le ne bi bilo tistih nebodigatreba, ki jih *hočejo* na vsak način videti. Žalostno je, da takim tipom pomagajo tudi nekateri pogoltni mediji, ki si z lovom za senzacijami dvigajo gledanost.« (*Hrumot v dvorani, ki izraža srdit prezir do pogoltnih medijev.*)

»Lahko bi se upravičeno vprašali, zakaj neki sploh uvrščamo tako trivialno témo na tako ugleden posvet, kot je današnji.« (*Govornik zaman gleda naokrog, da bi kdo izmed zbranih vprašal, ZAKAJ NEKI.*)

»To smo morali storiti preprosto zato, ker podpira take nesmiselne špekulacije celo del naših kolegov - kolegov, ki so se s tem po mojem globokem prepričanju pokazali za nevredne, da se še naprej imenujejo znanstveniki!« (*Večina navzočih se zelo glasno strinja s to nevrednostjo, manjši del pa ji manj glasno ugovarja.*)

»Namesto naše znanosti, ki je že zdavnaj odkrila vse, kar potrebujemo, in to tudi razložila na edini pravilni in edini možni način, nam ti šarlatani ponujajo nekakšno 'alternativno znanost'. (*Posmehljivi medklic: »Ha ha!«*) Da, čisto res je! Čeprav sem jaz načelno proti ironičnim izrazom, moram v tem primeru soglašati s treznim mnenjem ljudstva in moram zaklicati z njim vred tudi jaz 'ha – ha!' vsem takim elementom, ki hočejo znanstveno dokazati možnosti obstoja NLP, tujih civilizacij in temu podobnih izmišljotin!« (*Spet se oglašča trezno mnenje ljudstva in se dolgo noče poleči.*)

»Med raznimi tako imenovanimi 'pričami' o takih povsem neverjetnih in nemožnih pojavih se na žalost najdejo celo takšne, ki nesramno trdijo, da so videli nekakšne Vesoljce, bitja, neskončno naprednejša in tudi neskončno inteligentnejša od nas. Nekateri lažnivci gredo v teh svojih fantastičnih trditvah tako daleč, da se ne ustavijo niti pred najbolj lažnivimi izmišljotinami. Opisujejo, kako so jih taki Vesoljci ugrabili in nato celo delali z njimi nekakšne biološke poskuse!« (*Bučni medklici: »Je bilo lepo?«, »Ste vsaj uživali?«, »Rabite prostovoljce?«*)

»Od tod seveda ni daleč do trditev, da tisti hipotetični Vesoljci morebiti že ves čas na določen način upravljajo z nami na našem svetu! Da mi sploh nismo to, v kar smo vsi normalni prebivalci že vseskozi prepričani: visoko razvita, ponosna, inteligentna bitja, ki jim je Vsemogočni Stvarnik v svoji

neskončni modrosti podelil svojo lastno podobo! Po trditvah teh zblojenih, špekulativnih, lažnivih prerokov naj bi bili mi le nekakšne brezmočne poskusne živalice.« (*Poplava ogorčenih klicev: »Kaj takega! Nesramnost! Dol z lažnivimi preroki!«*)

»Poleg našega Vesolja, kot ga vsi dobro poznamo, naj bi po teh norih filozofskih domnevah menda obstajalo še eno, paralelno Vesolje – ali mogoče celo več takih Vesolj!« (*Hrumot v dvorani narase do take mere, da se govornika nekaj časa sploh ne sliši več.*)

»Naj zaključim ta svoj uvodni referat z željo, da bomo tukaj in danes končno razčistili z vsemi temi neumnostmi in tako pomirili široko javnost, da se bo lahko vrnila v normalno življenje, posvečeno Božji slavi!«

Spredaj, skrajno desno in nekoliko posebej, je zbrana manjša gruča pristašev tako imenovane alternativne znanosti, ki zagovarja stališče, da naša *pravovern*a znanost še ne ve vsega. Tam se želi prijaviti kar nekaj diskutantov, ki se potem vsi umaknejo v korist zajetnega prof. dr. Succoca.

»Upam, da me tokrat ne boste dali zvleči z odra, dr. Licab,« posmehljivo reče predsedujočemu, »in da mi boste dovolili, da vso to stvar prikažem v znanstveni luči, bolje rečeno, da jo primerno osvetlim?«

»Imam vtis,« mu suho odvrne predsedujoči, »da je to vaše vprašanje zastavljeno popolnoma retorično, zato mi seveda ne preostane drugega, kot da vam pač dam besedo.« (*Vzklik iz zadnjih vrst občinstva: »Da se bomo lahko pošteno nasmejali!«*)

»Doslej smo slišali nekaj prepričljivih in tudi verodostojnih pričevanj,« samozavestno nadaljuje razpravljavec, »sam pa vem, da bi jih bilo še mnogo več, ko bi jih prireditelji z vabilom pozvali. Če je vsaj nekaj malega o slišanjem res – in nimam razloga, da bi dvomil o tem – potem je to najpomembnejše odkritje v zgodovini naše rase. Večina naših trdnih prepričanj o edinstvenosti in urejenosti našega sveta se bo zamajala v temeljih, stvari bomo morali videti z drugega zornega kota in v docela drugačni luči. Ko bomo lahko nekoč potrdili hipoteze o tem, da so inteligentna bitja tudi drugod, ne samo na našem svetu, bomo morali sprevideti, kako naivno samoumevno, brez kančka kritičnosti in naravnost zaslepljeno smo doslej sprejemali večino stvari okrog sebe.« (*»Ti sam si slep, prismoda!«, »Nehaj no pleteničiti, debeluh!«*)

»V takih in podobnih primerih,« neomajno mirno nadaljuje dr. Succoc, »moramo očitno odstopiti od nekaterih osnovnih postulatov naše veljavne znanosti, ki smo jih tako zelo vajeni, da jih sploh ne poskušamo več kritično preverjati. Priznati si moramo, da smo pač naleteli na eno izmed še nerešenih ugank sodobnega življenja.« (*Iz občinstva se oglašajo srditi klici: »To so same pravljice!«, »Tišina!«, »Bedarije!«, »Mir!«, »Izgini že z odra!« »Pssst! Pustite ga, no, da pove do konca!«*)

»Ne morete kar zanikovati obstoja čisto vsega, kar sami niste še nikoli videli, preklete! Nedorasel otrok, ki ni bil še nikoli več kot nekaj korakov od svoje stajice, ne pozna na primer *nirbifa*, vendar pa to še ne pomeni, da ta strahotna zver, ki ogroža vse nas, ne obstaja. In vi, *pravoverni*, delate prav to!« (*Medklici: »Bedarija! Dokažite to!«, »Sramota! Spravite ga z odra!«, »To je preveč!«*)

Hrup narašča do neznosnosti, na oder prileti nekaj na videz zdrizastih kep neznane sestave, ki se cmokajoč razletijo.

Iz tabora pravovernih pririnejo na oder naslednjega diskutanta, ki pove, da se imenuje E. Rops.

»V svojih številnih znanstvenih prispevkih sem že velikokrat pojasnil svoje stališče do domnevnih NLP-jev, Vesoljcev, alternativnih svetov in podobnih izmišljotin. Jasno sem povedal, da imam tovrstne ideje za čudaške in moteče, a kot kaže, to pri nekaterih *osebkih*, ki sami sebe označujete kot alternativce, ne zaleže. Res ne vem, ali me dejansko ne razumete, ali me samo nočete razumeti. A ker vaš videz kaže samo odkrito preproščino, bom pač moral svoje stališče podrobneje utemeljiti.« (*Srdito ugovarjanje, klici: »Rajši ne!«, »Fuj!«, Izgini!«*)

»Vsak trezni opazovalec je lahko ugotovil, da danes med vsemi tako imenovanimi '*pričami*' skoraj ni bilo nobenega normalnega posameznika. Očitno je, da so vsi po vrsti nevrotični; tudi ni prav nič težko ugotoviti, da začetki njihove nevroze temeljijo na njihovem manjvrednostnem kompleksu. Tega so ga najbrž zvečine razvili že v svoji zgodnji mladosti in ga pozneje modificirali v bolj ali manj zavestno ali tudi podzavestno izkrivljanje dejstev in njihovo prilagajanje lastnim sprevrženim predstavam.» (*»Kaj pa pleteničš, zgaga!«, »Komplikator!«, »Kdo te sploh razume?«, »Izgini, bedak!«*)

Predsedujoči okličče naslednjega diskutanta, vendar pa v splošnem hrupu njegovega imena ne ujamem. Očitno je, da je to eden od *pravovernih*.

»Dragi kolegi,« jedko reče razpravljavec, »čisto razumem, da se vam zdi vse to, kar se dogaja danes tukaj, tako neutemeljeno in tako zelo bedasto, da je že kar smešno. Ampak tega so krivi prireditelji tega posveta, ker so si zamislili tako zelo heterogeno udeležbo. Zato bomo pač morali biti potrpežljivi in se bomo morali privaditi na tukajšnji intelektualni nivo razpravljavcev in še zlasti poslušalcev!« (*Nekaj posmehljivih medklicev v dvorani.*)

»Sploh pa se moram vprašati, kateri kretenski idiot – namenoma uporabljam ta zelo omiljeni izraz – je prišel na idejo, da priredi tale posvet.« (*Proti tej izjavi na odru ogorčeno in zelo glasno protestira pobudnik posveta prof. dr. Mulli Rips.*)

»Skratka, da zaključim, na svetu očitno ni tako bedaste domneve, ki ne bi našla svoje enako bedaste publike. Kajti – kot je to pravilno ugotovil že neki davni filozof – neumnost za razliko od pameti nima meja.«

Del občinstva mu začenja viharno ugovarjati in med ljudmi se razvije splošni prepir. Mnenja gredo od stališča, da je treba te lažne preroke takoj likvidirati in z njihovimi posmrtnimi ostanki pognojiti tla, pa vse do plahih domnev, da gre morebiti za najbolj senzacionalno odkritje sodobne znanosti. Najuglednejši znanstveniki sveta se srdito prepirajo, preklinjajo kot najhujši prostaki in zagrenjeno obtožujejo drug drugega popolne nesposobnosti in prirojene imbecilnosti. Nihče med naslednjimi vročično razvnetimi diskutanti se ne predstavlja več, vsakemu od njih pa se takoj zoperstavi kak oponent iz nasprotnega tabora. Do mene prihajajo le še nepovezani odlomki trditev in zanikanj.

» ... še posebej močno in z ničimer utemeljeno averzijo pa kažejo tako imenovani *pravoverni* do vseh, ki nočejo ponavljati njihovih obrabljenih fraz, ampak želijo misliti z lastnimi možgani. To je najbrž posledica zavisti teh *pravovernih*, ker oni očitno sploh nimajo nobenih možganov, pa tudi pogrešajo jih ne!« (*Vsesplošen krohot med občinstvom, celo med pravovernimi.*)

» ... nikakor se ne morem ubraniti vtisa, da vi *pravoverni* tako dogmatično zanikate obstoj drugih oblik inteligentnih bitij v Vesolju samo zato, ker se pač bojite argumentirane razprave o tem. Mislim, da celo domišljavo predpostavljate, da prav vi in vam podobni tipi predstavljate končni cilj razvoja razumnih bitij v celem Vesolju. (*Smeh v dvorani.*) Najhujša od vsega

pa je vaša slepota, vaše naivno prepričanje, da so te vaše blodne trditve edine prave, da ste nezmotljivi in da boste takšni ostali na veke vekov.«

»... zaboga vendar, kako morete biti tako neznanško zaplankani, vsi, kar vas je tukaj?»

»... slikoviti prikazi, ki nedvomno odražajo nadvse bujno domišljijo nekaterih tukaj navzočih.«

»... ker ta primitivni *osebek* ne more izpodbiti mojih čvrstih argumentov, grozi, da se bo zatekel h grobi sili, edinemu dokazu bedakov.«

»... nehaj že s tem svojim brezveznim žlobudranjem, ti spaka nagravnica, če ne, te bom jaz ...«

»... ali vidite? Že spet me žali s svojimi prostaškimi izrazi.«

Vzdušje v dvorani postaja vročično; zasipava me tolikšna poplava informacij, da jih moja zavest ne more sproti uvrstiti v spomin. Mimo mojih ušes brzijo napol znani in povsem neznani strokovni izrazi, ki jim takoj sledijo kritične pripombe v zvezi z očitno ignoranco zadevnega govorca. Občinstvo postaja strožje in bolj neusmiljeno od vsakega vojaškega sodišča in odslej vsakega od naslednjih govornikov takoj prevpije in izžvižga, ne glede na to, kakšno mnenje zastopa.

»Tako ne gre več naprej!« se gromovito pridruša neki na pogled čisto presušeni pristaš treznosti in umirjenosti. »To je zdaj že preraslo v resno krizo! Čas je, da končno ukinemo to trapasto demokratično izražanje mnenj in okličemo diktaturo! Samo tako bomo lahko končno spet vzpostavili red na tem našem svetu, ki ga hočejo nekateri potisniti v anarhijo! Potrebujemo nekoga s čvrsto roko, da bo aretiral obnorele upornike in podle izdajalce naše rase!« (»*Smrt upornikom!*«, »*Pobijte anarhiste!*«, »*Živela čvrsta roka!*«)

Predsedujoči Licab sploh ne posreduje več, ampak kar potrpežljivo počaka, da se hrumot nekoliko utiša sam od sebe, nakar povzame besedo.

»Cenjenemu občinstvu bi rad povedal, da popolnoma razumem njegovo ogorčenje; vendar pa pozivov k linču seveda ne morem tolerirati. Tudi jaz menim, da bi morali očitne hujskache, ki s svojim '*alternativnim*' čvekom vnašajo zdrabo in nemir med mirno prebivalstvo, strogo kaznovati. Sam nimam nikakršnih pooblastil, da iz tega potegnem kakršne koli konsekvence, niti da jih obtožim kaznivega dejanja. To je stvar policijskih organov, ki jim bom seveda predal vse obremenilno gradivo. Naj vas ob tem opozorim, da so zaznavniki ves čas vključeni in da bomo posnete zaznavke lahko uporabili

kot dodaten dokaz njihove družbene neprilagojenosti.« (*Gromovito pritrjevanje, v katerem se protestni klici in žvižgi alternativcev kar izgubijo.*)

»Vseeno pa na zaključku tega posveta predlagam naslednje: dokler ne bodo *pravi* – ta prilastek namenoma poudarjam – in docela neodvisni strokovnjaki opravili najskrbnejše analize vseh tukaj prezentiranih '*pričevanj*', naj oblasti razglasijo najstrožjo prepoved nadaljnjega razširjanja takih alarmantnih govoric, ki bi utegnile po nepotrebnem vznemiriti javno mnenje in bi lahko povzročile celo neutemeljeno paniko. To je nujno, kljub temu da vsi tukajšnji normalni poslušalci, pa tudi vsi ostali prebivalci tako ali tako dobro vedo, da v resnici ne obstajajo in tudi ne morejo obstajati niti skrivnostni leteči predmeti niti Vesoljci, še manj pa seveda nekakšen drugi naseljeni svet poleg našega.«

»Se docela strinjam,« zavrešči neka suhljata gospa paničnega videza. »Sploh pa jaz tem '*pričam*' prav nič ne zaupam. Čisto mogoče je, da svojo preprostost in neškodljivost le igrajo, medtem ko v resnici zahrbtno prežijo na trenutek, ko bi naša pazljivost popustila, da bi semkaj privabili vse tiste hudobne Vesoljce, ki bi nas potem napadli in pokončali! (*Gromovit krohot iz dvorane, vzkliki: »Ja, čigava pa si ti?«, »Naša, naša!«, »Njihova je bila, pa smo jo spreobrnil!*«) A tega ti izdajalci pri meni, vedno budni domoljubki, ne bodo nikoli doživeli!«

Na galeriji se večina pravovernih hrupno priduša in začenja groziti tistim redkim pristašem hipoteze o Vesoljcih. Alternativci so zdaj že docela potolčeni in se sploh ne upajo več upirati norčevanju in psovkam, ki od vsepovsod dežujejo nanje. Prevladujoča večina vsenaokrog njih zelo glasno napoveduje, kaj se bo zgodilo z njimi in seveda tudi z vsemi umazanimi smrdljivci iz njegovega tabora ter kaj bodo naredili s posameznimi deli njihovih teles, čim pridejo ven iz dvorane. Potem nekdo nekoga lopne in to vsi razumejo kot znamenje, da se splošni pretep lahko začne.

Nekaj minut zatem zaslišimo od zunaj alarmni signal in noter pridere truma policistov. Po daljšem prerivanju in izmikanju odpeljejo nekaj najbolj razgretih pretepačev ven. Nihče se ne zmeni za dr. Nixota, ki nam vsem skuša nekaj povedati s prenatrpanega odra. Vsem je očitno, da je posvet končan. Gledalci se počasi odpravljajo ven, meni pa se ne mudi; rajši počakam, da se gneča malo razredči.

Medtem s svojim sosedom po malem klepetam o pravkar minulem dogajanju in zdaj ugotovim, da je zelo razgledan in da ve marsikaj

zanimivega. Kar občudovati moram pronicljivost njegovih misli in bistrino njegovega duha. Pove mi, da je njemu že jasno, kaj je prava resnica, da ga pa zelo veseli, da je to tudi meni zdaj postalo jasno.

Skupaj se potem reživa tistim čudaškim fantastom, ki verjamejo v razne NLP–je, Vesoljce in govoričijo celo o nekakšnih drugih svetovih. Oziroma so govoričili do danes, ko smo jim končno dali po grbi. Strinjava se v tem, da so take blodne fantazije ne samo odveč, ampak da so tudi škodljive za splošno počutje in javno moralo. Končno se tudi midva s sosedom odpraviva ven, kajti oba sva že pošteno lačna. Za zaključek soglasno ugotoviva, da zdrava pamet na svetu vedno zmaga, le da ji je treba včasih pri tem malce pomagati.

Čim priplavava ven iz dosedanjega prijetnega zavetja sluznice, naju zagrabi kar močan tok plazme, kajti to je ena od arterijskih kapilar, ki nikoli niso bile po mojem okusu. Sem sicer odličen plavalec, saj je moj biček krepak in dobro razvit, a vseeno imam dosti rajši vene. Ne le, da se tam ne utrudim tako hitro, ampak se mi zdi, da je v venah tudi manj tistih grozljivih levkocitov. Najrajši pa seveda pustim, da me nosi lenobni tok v kakšni limfi, kjer je vedno obilo dobre hrane, fibrina pa skoraj ne srečaš. Zdaj prinese tok s seboj celo trumo zvijajočih se spirohet, nekaj zatem pa se moj sosed veselo priključi orjaškemu grozdu svojih rojakov stafilokokov.

Končno se tok toliko umiri, da se lahko oprimem stene kapilare, kjer se takoj lotim žretja mehke, slatne protoplazme. Čutim, da mi bo tu dobro, zato sklenem, da ne pojdem dalje. Ne morem nikamor, vsaj nekaj časa še ne. Zdaj je namreč zame že skrajni čas, da se prvič razpolovim.

~ ~

Franjo Frančič

New age in resničnost

Izbereš drevo, stopiš k njemu in ga pozdraviš, vprašaš ga, ali se mu lahko približaš, in uživaš v njegovi senci in zaščiti, sediš in se družiš z njim, lahko si predstavljaš, da je tvoje telo podobno drevesnemu deblu, da se ti noge spreminjajo v korenine, postajajo težke in gredo globoko v zemljo, roke pa so kakor veje, naužiješ se miru in napolniš z drevesno energijo, počasi se začneš zavedati svojega telesa, pretegneš se in odpreš oči, zahvališ se drevesu za prijaznost in podporo, potem pa pride neka pička in drevo požaga, in še tri, ki

si jih posadil, stopiš k njemu, ne prosiš za dovoljenje, da se mu približaš, in si v njegovi družbi, predstavljaš si, da je tvoja roka težka, vso težo drevesa usmeriš v udarec, posekaš ga s prvim dobro merjenim šusom, več res ne moreš narediti za zaščito našega planeta.

New Age and Reality

You choose a tree, approach it and greet it, you ask it for permission to come closer and enjoy its shadow and protection, you sit with it and keep it company, you can imagine your body similar to the trunk of the tree, your legs turning into roots,

They are getting heavier and go deep into the ground, and your arms are like branches, you indulge in the peace and fill up with the energy of the tree, slowly you start to become aware of your body, you stretch and open your eyes, thank the tree for its kindness and support, but then some cunt comes and cuts down the tree and three more that you had planted, you approach him, you don't ask for permission to come closer and be in his company, you imagine your arm heavy, you concentrate the whole weight of the tree into the punch, you cut him down with the first well aimed blow, you cannot really do more for the protection of our planet.

~ ~

Ivan Šokić

Konec sveta

Na koncu se je izkazalo, da so se vsi motili. Prišel je konec sveta in nikogar ni bilo, ki bi mu lahko naprtili krivdo. Ne vesoljci ne pobegli virus ne globalno segrevanje ne povodenj ne zombiji niti nuklearne vojne niso bile vzrok kataklizmi. Vsako iskanje vzroka je bilo zaman.

Vrač plemena Gurubaruk je razbral znamenja v sveže izrezanem kurjem drobovju, iz katerega je vel oduren smrad. Črna Vrana Ki-Spi-V-Trnju je naznanil, da je potrebna žrtev, ki bi potešila zlobnega duha. Da je bila izbrana žrtev ravno mladenka, ki je pred nekaj dnevi zavrnila vračevo ponudbo, je bilo golo naključje.

Tla je stresel še en potres.

Jonathan Scott Preston III. je glasno protestiral. Jezno je krilil z rokami in skušal poglavarju Gurubarukov dopovedati, da se kaj takega ne spodobi.

Poglarvar Prežeča Kača Ki-Leti-Na-Nebu se ni zmenil za antropologa in njegovo sitnarjenje. Beseda Črne Vrane Ki-Spi-V-Trnju je bila sveta in s tem dokončna. Kaj pa je bila ena devica napram celemu stvarstvu, ki bi bilo drugače uničeno?

Jonathan ni odnehal. Njegovo početje je bilo v nasprotju z vsemi pravili antropologije, z vsem, kar je vedel, z vsem, v kar je verjel - posegel je v kulturo, namesto da bi jo samo preučeval. Ni mu bilo mar. Žrtvovati dekile na oltarju, kjer naj bi jo še živo razkosali in potem pojedli samo zato, da bi preprečili nekakšen namišljen konec sveta, je bilo nezaslišano. Čudil se je, kako lahko sploh kdo verjame v kaj takega.

Tla so se ponovno zatresla.

Poglarvar je imel dovolj čudnega tujca in njegovega jadikovanja, ki ga je spremljalo nadvse žaljivo mahanje rok. Bil je čas, da tujec prešteje zvezde, ki še niso zasvetile na nebu. Poglarvar Prežeča Kača Ki-Leti-Na-Nebu je pomignil stražarjema, ki sta potolkla antropologa na tla ter ga odvedla v stran.

Kaj pa si domišlja ta bledokožec? Prikoraka v njegovo vas, mu izroči darove pokornosti in potem hoče ukazovati. Kakor da ne bi vedel, da bi najprej moral sam dobiti darove od njega, poglarvarja mogočnega plemena Gurubaruk, šele potem bi mu lahko ukazoval. In poglarvar Prežeča Kača Ki-Leti-Na-Nebu ne daje darov. Kako smešni so bili tujci.

»Ba ha ha ha!« se je zakrohotal mogočni poglarvar, preden se je vrnil k opravkom v zvezi z daritvijo.

Jonathanu je prebudilo glasno kruljenje vaških prašičev, ki so se valjali v lastnem blatu in se drgnili obenj. Oduren smrad ga je silil na bruhanje.

Tla so se spet zatresla, tokrat še siloviteje. To ni ustavilo prašičev. Kakor hitro je Jonathan izvrigel svoje mizerno kosilo, so začeli rovariti s svojimi rilci. Njihov cvilež mu je odzvanjal v glavi. Vonj izbruhanega se je mešal s smradom prašičev. Skobacal se je na noge ter obrisal roke ob hlače, ki so nekoč bile bež barve. Otrl si je znojno čelo in stopil v kočo, kjer je bila spravljena vsa njegova oprema.

Koča je bila razmetana. V času njegove nezavesti so si otroci prisvojili, kar se jim je dopadlo. Jonathanu je začela ureditev kolektivne lastnine že

pošteno presedati, a ni imel časa, da bi se ubadal z malenkostmi. Sonce je bilo v zatonu in slišati je bilo prve udarce bobnov, ki so naznanjali začetek obreda.

Stekel je proti hribu nad vasjo, okoli katerega se je zbralo celo pleme. Na vrhu hriba je stal vrač Črna Vrana Ki-Spi-V-Trnju in s pestnjakom v roki čakal, da mu Poglavar v imenu plemena Gurubaruk preda devico, ki je bila izbrana za žrtev v pomiritev zlih duhov.

Močan potresni sunek mu je spodnesel tla pod nogami. Ni bil edini. Ženske so začele kričati v izmenično dolgih in kratkih zaporedjih, kakor je v navadi plemena Gurubaruk. Strela je udarila v vrh vulkana, iz katerega se je začel dvigati črn dim. Možje so začeli prigovarjati, naj pohitijo z žrtvijo, medtem ko je punca neumorno jokala.

Jonathan je izkoristil priliko ter stekel proti poglavarju, ki je klečal na tleh v strahu pred jezo duhov. Kakor koli se mu je tako obnašanje zdelo nesmiselno, je bil hvaležen za poglavarjevo praznoverje. Pograbil je mladenko za roko in stekel v džunglo.

Posegel je v družbo, ki jo je preučeval. Še dan prej bi tako obnašanje ostro obsodil in obtoževal krivca vsiljevanja lastnih vrednot. Danes se mu je zdelo nujnost. Videl je, kako je strela nedaleč stran razparala večerno nebo. Grom je bil oglušujoč.

Dekle, ki se je opotekalo za njim, je zdaj tulilo v nebo. Jonathan se je prepričal, da jima nihče ne sledi in jo hitel tolažiti.

»Vse bo še dobro, jutri se že lahko vrneva v tvojo vas.«

Dekle je še glasneje zatulilo.

»Ne skrbi, če ne smeš v vas, greva lahko tudi drugam. Poskrbel bom zate,« ji je dopovedoval Jonathan brez kakršnega koli učinka. Dekle je samo še bolj jokalo.

»Uničil si svet!« je na koncu izustila. »Zli duh ni bil pomirjen. Moral bi me pustiti umreti!«

Jonathan ni mogel verjeti svojim ušesom. Punca je najbrž še vedno v šoku, si je mislil in jo pustil njenim solzam.

Ponovno so se zatresla tla. Tokrat ni kazalo, da bo prenehalo. Zemlja se je odločila razpasti in je tako počasi drsela narazen.

Kjer je bila nekoč Zemlja, je bilo zdaj asteroidno polje.

~ ~

Primož Jenko (dobitnik priznanja supernova 2018)

Kooperacija

Skupina Opazovalcev pod njegovim vodstvom je tihotno strmela proti betonski ploščadi.

»Erik M! Šef ...« je sprva glasneje, nato skoraj tihotno vzkliknil kodrolasi pomočnik, se obrnil proti njemu in previdno dodal: »Pristajajo. Pristajajo. Slišite, gospod šef?«

Prikimal je kodrolascu skremžil usti, se pogladil po brčicah, a ostal brez besed. Od kar je prevzel vodenje Opazovalcev so mu zaupali že štiri pomočnike, a se nihče ni obnesel. Kodrolasec ni bil prav nič boljši.

Medtem so reflektorske luči, poprej razlivajoč svojo svetlobo po betonski konstrukciji, bližnjem gozdu in steklenih stavbah, ugasnile.

Nekje v ozadju je ostala le sled mesečine in jasno zvezdnato nebo. Onemeli so glasovi množice ljudi, ko je podkvasto plovilo pristalo na Ploščadi srečanja. Vsi prisotni, razen njih, peščice nezaupljivih Opazovalcev, ki so izpod klobukov budno spremljali dogajanje, so sneli srebrnkasta zaščitna očala.

Hrup pristajalnih motorjev se je polegel in zaščitna kupola nad mestom se je bila v počasnem razlivanju ponovno vrnila nad mesto, ohranjajoča neko lažno upanje zaščite pred grozečo nevarnostjo.

Ob robu šest kotne ploščadi, za katero se je razprostiral park iglavcev in so jo spredaj objemale visoke steklene stolpnice, je stala skupina učenjakov in pomočniki v sivih kombinezonih. Jekleni zaboj so tik njih budno stražili roboti.

»Prišli so! Naši zavezniki!« V vzkliku pregovorno ukazovalnega, trdosrčnega in neusmiljenega Ela je bilo tedaj zaznati spoštovanje.

Zdaj je bil na vrsti obredni pozdrav. Elo se je vzravnal in potegnil trebuh vase. Vidno celo od daleč, je izjemno globoko zajel sapo, med tem, ko so ga opazovale tisočere oči, uprte v isto smer in snemale stotere kamere iz vseh celin. Videti je bilo, da preživlja mučne trenutke. Nemara najmučnejše v njegovem življenju. Ni mu zavidal občutkov med izvajanjem zapletenih gibov z rokami.

Uvodni pozdrav je bil po obveščevalnih podatkih izjemno pomemben; bil je vljudnostna gesta.

Kraj srečanja, izbran že pred desetletji, se lokacijsko ni spreminjal. S časom skupaj je polzela le okolica. Zidane hiše so zamenjale plastificirane lope, nato velika naselja in spet visoke, natisnjene steklene stolpnice. Tako, kakor se je spreminjal tudi čas, je skupaj z njim v neznano hitela tudi okolica.

Ljudje ob pregradnih ograjah so se pričeli nenadoma prerivati.

»Odpirajo se, šef!« je bleknil kodrolasi pomočnik, ko so se vrata, kakor usta nenasitne mehanske zveri tihotno, a grozeče spuščala proti tlom.

Iz notranjosti ni bilo nobenih sledov življenja, le mračna tema, udarjajoča ob medlo svetlobo s ploščadi. Detektorji življenja so ostajali nemi, tihi, prikazujoč zgolj ravne črte.

Za trenutek je nastala grobna tišina.

Tema iz medgalaktičnega plovila je nenasitno požirala Zemeljski zrak in hlatala po njeni luči.

Varnostniki pri ograji so nemudoma repetirali orožje, čeprav jim je bilo zagotovo zaukazano, da ne smejo pokazati nikakršne agresivnosti. Obisk je bil vendarle napovedan že devetsto pet polnih lun prej.

»Nikdar jih ne bomo videli. Mogoče gre za brezpilotno plovilo,« je menil nekdo.

»Saj sploh ni važno. Vedno nam pustijo kost, da jo oglodamo. Nekaj, kar nam že vnaprej vzbuja radovednost,« je odvrnil drugi. Snel je klobuk in se vneto popraskal po sijoči pleši.

Plešasti starec. Najpametnejši med njimi.

Vsi so se kislno nasmehnili. Potem so hiteli s fotografiranjem in preiskovanjem plovila z detektorji.

Le pomočnik se je obrnil k njemu, ga premeril s svojimi zvedavimi rjavimi očmi kakor otrok in čakal.

»Pustijo same brezveznosti,« je slednjič, da bi ugodil kodrolascu, svojemu pomočniku, dodal zaničljivo, vedoč, da ima popolnoma prav. Spomin na premnoge dobre prijatelje, ki so delali in izgubili življenja zaradi tistega v jeklenem zaboju je še vedno žgal močneje od laserja. Prenehal je z žvečenjem, skremžil ustnice, si pogladil brčice in obraz se mu je v naraščajoči jezi ves napel. Ko bi jo lahko uničil ... Podkev. A s čim?

Prav tedaj je iz medgalaktičnega plovila šinil silovit curek svetlobe.

Množica se je zdramila iz zasanjanosti in nagonsko vzkliknila: »Oooo!«

Tisti v prvih vrstah so si takoj nadeli očala. Snop je spolzel po Elu, ki se ni

niti premaknil, nemara zato, da bi ga ne razcefrali na atome. V preteklosti so zaradi napak potopili prelepe pokrajine in uničili čudovita mesta. Vendar je bil zaboj še tam. Saj ga še odprli niso.

Skenirali so ga. To bo to, je razmišljal.

Bil je eden prvih, v novejši zgodovini, ki so ga Nezemljani skenirali. Nedvomno. Vsi obveščevalni podatki so govorili temu v prid.

Slednjič je curek izginil, Elo pa je stekel proti zaboju.

»Mislim, da so izvedli genetsko analizo na tistem norcu!« je siknil, ko je opazoval, kako Elo z daljinsko kontrolo odpira zaboj. Vsaj nekaj metrov visoka škatla z debelimi stenami je bila razpirajoč se kakor roža, počasi razkrivala svojo vsebino. V njej so bili tri valjaste naprave, razvrščene po velikosti. Po obodu posute s kockami, izboklinami, luknjami, kristali in diamanti. Vse spretno povezano, sestavljeno, nemara več tisočkrat preverjeno in pregledano. Nekatere izmed materialov, kakor so nakazovali obveščevalni podatki, je družba pripeljala celo iz Marsa in Jupitra.

»Za tole so potrebovali skoraj 76 let?« je šepnil kodrolasi pomočnik z opazno zgroženo intonacijo glasu.

Medtem je curek svetlobe iz plovila pregledoval predmet. V tistih dolgih minutah je morala ledeneti kri vsej vodilni srenji učenjakov na ploščadi. Potem se je zaboj samodejno zaprl in v naslednjem hipu izginil.

Delo je bilo opravljeno.

Elu, vodji Medplanetarne družbe se je moral od srca odvaliti velik kamen, povetil je glavo, a se hitro vzravnal kakor vojak.

Opazovalci so tarnali.

»Ste kaj odkrili, fantje?« je tiho vprašal. Biti njihov vodja z vse več pomočniki ni bila lahka naloga. Vsi so zgolj trudno odkimali in vedel je, da je časa vselej premalo. Tehnologija, ki so jo posedovali prišleki, je že stoletja burila duhove. Nobene možnosti za upor še ni bilo.

»Nekaj mi ni jasno, gospod šef« je znova izustil nerodni kodrolasec. »Če smo za njih tako nerazvita vrsta, zakaj nam potem nalagajo izdelovati očitno pomembne izdelke?«

Nasmehnil se je in zaščitniško potrepljal visokoraslega mladeniča po rami, a se mu je ta takoj izognil.

»Ljudje smo cenejša delovna sila. Poleg tega ostanejo smeti, uničeno okolje in bolezni nam. V zameno dobimo neumna darila. Oni poberejo naprave in odfrčijo!«

»Ampak saj so nanjo čakali dolga desetletja?« je bil vidno začuden mladenič.

»Misliš? Kdo pravi, da je tudi po njihovem koledarju preteklo toliko časa?«

»Bolj me moti nekaj drugega,« je rekel debelušni možak ob njiju, znova praskajoč si plešo. »Ljudje smo skozi zgodovino iznašli že veliko stvari. Od lesenega kolesa do humanoidih robotov in superhitrih sond. Koliko od tega smo nevede izumili za njih? Ali testirali? Vsaj polovice novega sranja ne znamo niti uporabljati!«

Medtem se je podkvasto plovilo že lahkotno dvignilo proti zvezdam. Za njim je ostala le drobcena krogla z načrti za naslednji izdelek, rokom izdelave in pisane škatle najverjetneje tistih čudnih daril.

~ ~

Tanja Mencin

Edenski vrt

V Edenskem vrtu je vladala popoldanska tišina. Vsake toliko je to negibnost premotil pavji glas, oglašajoč se nekje med nešteti drevesi, ki so se šibila pod težo raznolikega sadja. Vrt se je držal južnega dela Palače Luči. Kot že ničkolikokrat poprej, je tudi tokrat pod rdečo jabolano na veliki beli klopi dremal možki črnih las in olivne polti. Bil je nedoločljive starosti.

Potem je odjeknil klic.

»Princ Ačak! Princ Ačak!«

Moški je odprl oči in se počasi, radovedno dvignil. Sicer pa to ni bilo nič nenavadnega. Vedno ga je kdo iskal. Vedno je kdo želel govoriti z njim.

V daljavi je opazil žensko v škrlatnem, ki je hitela proti njemu. Počakal je, da pride čisto blizu, potem pa ji je poklonil očarljiv nasmešek.

»Eva. Kaj te spet preganja?«

Eva je zadihano obstala, si popravila snop las, ki ji je padel na obraz, da je bila videti kot boginja vojne, in poravnala hrbtenico.

»Za Adama gre. Kralj mu je prepovedal, da se druží z menoj,« je povedala na robu solza.

Princ Ačak je priprl oči, kakor da nekaj globokoumno preučuje.

»Zakaj pa bi storil nekaj tako neumnega?«

»Ne vem. Saj prav zato vas iščem. Hočem, da se pogovorite s kraljem.«

»Pogovoril se bom,« je pokimal. »Kralj se gotovo moti.«

»Tudi jaz mislim tako.«

»In kaj na kraljevo prepoved pravi Adam?«

»O tem noče ničesar slišati.«

»Seveda noče. Kdo pa bi se uprl tako lepi in modri ženski, kot si ti?«

Na Evin obraz je padla sramežljiva rdečica.

»Hvala,« je dahnila vidno ganjena.

»Samo resnico govorim. Zdaj pa se lepo vrni v palačo in povej Adamu, da bom še danes govoril s kraljem. Gotovo gre za pomoto.«

Eva je pomirjena stopila k drevesu, utrgala lepo rdeče jabolko in s slastjo zagrizla vanjo. Princ jo je opazoval, kako elegantno prežvekuje košček sadja v svojih ustih.

»Ti je všeč?«

»Kaj? Kdo?«

»Jabolko z mojega drevesa.«

»To je vaše drevo?«

»Sam sem ga izbral. Celo poimenoval sem ga – drevo modrosti.«

»Zelo domiselno ... Oh ja, jabolko. Zelo okusno je.«

»Moja jabolka so vedno okusna. Preženejo žejo in človeka nasitijo.«

Potem je princa dosegel nov klic. K njemu je vznemirjen pritekel vojščak Kerub.

»Princ Ačak,« je dejal ko je prišel čisto blizu. »Kralj vas kliče.«

Princ je vstal s klopi.

»Danes ste vsi tako nemirni. Je kralj povedal, kaj želi od mene?«

»Ne,« je odkimal Kerub, »nič ni rekel.«

»Saj že grem.«

Odšel je s Kerubom.

Eva je ostala sama in sedla, da poje jabolko do konca. V tem delu rajskega vrta je rada posedala. Tu je lahko v miru premišljevala in kovala načrte za prihodnost. Včasih je pod drevesom tudi zadremala. In tudi tokrat je kmalu v telesu občutila prijetno utrujenost. Legla je na klopco in zaprla oči. Potem je zadremala in sanjala čuden kratek sen. Z jablane nad njo je prilezla kača in ji rekla:

»Eva, odpri oči. Kralj ni to, kar se zdi.«

Potem se je sen prekinil, sama pa se je prebudila. Sprva je bila malce zmedena. Kralja je dobro poznala. Bil je odličen vladar in blage nravi. Pa vendar se je zadnje čase začel nenavadno obnašati. Adamu je prepovedal, da se druží z njo. In to jo je zbolelo. Še dobro, da je na dvoru princ Ačak. Če sploh kdo, potem lahko samo on uredi zmešnjavo zadnjih dni.

Vstala je, si poravnala obleko in pohitela nazaj proti palači.

Tu je srečala Adama. Videti je bil potr in vznemirjen.

»Adam, kaj se je zgodilo?«

»Kralj noče popustiti. Rekel je, da nisi prava družica zame.«

Eva je hlastnila za zrakom, kot bi ne slišala prav.

»Kaj? Tako misli kralj?«

»Ja. Zdaj je pri njem princ Ačak. Krepke besede padajo.«

Osupnila je. Takšnega kralja ni poznala. Nihče ga ni. Le kaj se dogaja z njim? Je mar zbolel? Se mu je omračil um?

Adam jo je že vlekel za seboj.

»Pridi! Skrijva se na vrtu!«

»Da bi se skrila?«

Pohitela sta mimo ograjenih Prepovedanih sadežev, ki so jih stražili vojščaki Kerubi. V rokah so imeli svetleče meče.

Odhitela sta na drug konec vrta in sedla pod smokvo.

»Na dvoru se dogajajo čudne reči,« je rekel Adam. »Širijo se govorice o vojni.«

Eva je pogledala Adamov odkriti, prikupni obraz.

»Kaj? Kakšna vojna?«

»Vojna med kralji.«

»Ampak – zakaj!?«

Adam je skomignil z rameni, da tega ne ve, da pa se kralj vsekakor spreminja, saj postaja vse bolj nestrpen in nepravičen.

To je bilo za Evina ušesa preveč. Kralja je vendar vsak oboževal.

Spomnila se je kratkih sanj, ki so jo opozorile. Odpri oči, Eva, ji je rekla kača. Kralj ni to, kar se zdi.

Ušel ji je mukotrpen zdihljaj.

»V kakšnem čudnem času živiva, Adam,« je rekla. »Zdi se mi, da se je svet čez noč postavil na glavo. Še dobro, da ima princ Ačak povsem trezno glavo.«

»Princ je moder in spreten z besedami. Upam, da bo kralja prepričal glede naju.«

»Lahko samo moliva, da bi se kralj omehčal.«

Dolge ure sta se skrivala na vrtu. Ko se je zmračilo, sta pohitela v Palačo Luči. K njima je pritekel princ Ačak.

»Adam! Eva! Novice vama prinašam.«

Adam je bil v hipu prebujen.

»Kakšne novice? So dobre ali slabe?«

»Z Evo ne smeta jesti Prepovedanih sadežev. Če jih bosta, bosta izgnana iz Edenskega vrta.«

Eva je na široko razprla oči.

»Le kaj si kralj domišlja! Boli me, ko mi tako malo zaupa. Še nikoli nisem jedla Prepovedanih sadežev ... Sicer pa, zakaj pa so tisti sadeži prepovedani?«

Princu Ačaku so skrivnostno zažarele oči.

»Kralj se boji, da bi mu postala enaka.«

Zdaj je planil Adam.

»Da bi se imel za kralja? Jaz? ... Nikoli!«

Ačak je zasukal glavo k Evi.

»In ti, ki me sprašuješ, zakaj prepovedani sadeži niso za vaju, naj te popravim – če bosta jedla sadeže s prepovedanih dreves, bosta spoznala življenje in smrt.«

Evo je zmrazilo po hrbtenici navzgor.

»Smrt? Kaj pa je v njej tako zanimivega?«

»Lilit se je že pregrešila in kralj jo je izgnal na Zemljo.«

»In zdaj se boji, da se bova pregrešila tudi midva?«

»Tako nekako.«

Adam se je popraskal po košatih laseh.

»Za Lilit sem slišal, da je odšla iz Edenskega vrta. Škoda.«

Eva je zavzdihnila.

»Res je škoda. Lilit je bila tako samosvoja.«

»Bila je uporna,« je dodal princ Ačak. »Kralja ni ubogala.«

Eva se je zastrmela v sončno, jasno nebo. Zdelo se je, kot da na njem nekaj išče. Brazdasto je nagubala čelo.

»Prav zanima me, zakaj je kralj tako ljubosumen,« je pripomnila. »Tistih sadežev se razen Lilit že stoletja ni nihče pritaknil. Prav zanima me, zakaj?«

Adam se je hipoma zresnil, kakor da je obenj treščilo nekaj trpklega.

»Kralj je ljubosumen, drži. Le zakaj skrivnost življenja in smrti drži zaklenjeno? Mar nam to znanje ne pripada?«

»Po moje nam pripada,« je brž pokimala Eva. »Saj nismo njegovi služabniki.«

»Kerubi nam ne dovolijo blizu.«

Eva se je namrščila.

»Kerub Azran je bolj blage nravi. Vsaj zdi se mi tako.«

»Pa misliš, da bi nam dovolil utrgati Prepovedani sadež?«

»Ne vem.«

Princ Ačak se je medtem že sprehajal po obrežju lastne zavesti. Premišljeval je o Prepovedanih sadežih. Kralj jih je že pred stoletji prepovedal. Nihče ni vedel, zakaj. Zdelo se mu je, da je kralj postal nezaupljiv do svojih podanikov. Še posebej zdaj, ko se je šušljalo o veliki vojni.

Vojne si ni želel. Ne tako in ne drugače.

»Kaže, da bo vojna,« je dejal in spremenil temo pogovora. »Slišal sem, da se bodo vmešali davni bogovi.«

Evi je ob besedici vojna zaledenela kri.

»Mislite, princ Ačak, da bo kralj vojno dovolil?«

»Angeli smo v dilemi,« je odvrnil princ Ačak. »Ta neenotnost me čudi.«

»Tudi mene,« je pritegnil Adam. »Vendar pa je kralj tisti, ki s svojim čudaškim obnašanjem ločuje pravo od pravega. In kar se tiče Eve in mene, naju ne bo nikoli mogel ločiti.«

Princu je ušel skrivnostni smehljaj.

»Glede tega si ne beli glave. Ljubezen je močnejša od vseh prepovedi. To bo moral kralj spoznati tudi sam.«

»Tako je! Eve mi ne more preprosto prepovedati.«

Potem jih je zmotil klic. K njim je pritekel kerub in jim povedal, da jih želi videti Azran. Ačak se je na debelo začudil.

»Azran? Zakaj pa?«

Mladi kerub je skomignil z rameni, da tega ne ve.

Ačaku je ušel dolg in globok zdihljaj.

»Me prav zanima, kaj nam ima povedati,« je priprl oči v tanko režo.

Kerub je stekel proč od njih. Zrli so za njim, dokler jim ni izginil izpred oči. Prva se je tišine ovedla Eva.

»Pojdimo,« je rekla. »Poiščimo Azrana.«

Odšli so v južni del velikanskih vrtov, k vrtu Prepovedanih sadežev. Tu je Azran pravkar zaključil svojo stražo in sprejel jih je nadvse namrgodeno. Ačak ga je pozdravil z jasnim, donečim glasom. Azran je stopil nekaj korakov naprej.

»Naj vam prišepnem,« je dejal malce tišje, »da bo vojna. Pravkar sem izvedel, da je kralj dal oborožiti vso vojsko. Jutro se ne bo začelo dobro. Svetujem vam, da se umaknete na varno.«

Eva je vzdrgotala.

»Ampak kdo se bori proti komu? Saj niti tega ne vemo, kdo vse je v vojni ... in zakaj?«

Kerub je vanjo uprl svoje ognjene oči.

»Zemlja se je spridila. Kralj se je odločil, da jo pokonča.«

Ačak se je zamislil. Nič kaj vesel ni bil.

»Zakaj kralj ne pusti Zemlje na miru?«

»Zemlja je pod kraljevo vladavino.«

»Vladavina gor ali dol. Človečnjake moramo pustiti na miru. Naj se razvijajo tako, kot jim ustreza.«

»Kralj ne misli tako. Neposlušnosti in razvrata ne prenaša.«

Eva je bila na robu živčnosti.

»Le kako si kralj drzne pobijati nedolžne Zemljane?« je vzkliknila. »Kje je njegova tako opevana modrost?!«

Adam se je dotaknil Evine lakti.

»Tišje, Eva. Lahko te kdo sliši.«

Azranov obraz ni razodeval posebnih čustev, čeprav se je tudi njemu upirala pomisel na uničenje zemeljskih rodov.

»Ačak,« je dejal. »Spravi Adama in Evo na varno.«

Ačak se je kar stresel.

»Kam pa naj ju odpeljem?«

»Davni bogovi kraljeve odločitve ne podpirajo. Zdi se, da bo izbruhnila vojna med njimi.«

»Razklanost ni nikomur v korist.«

»Še nocoj morate iz rajskega vrta. Jutri bo morda že prepozno.«

Eva je od šoka hlastnila za zrakom. Na to, da bi zapustila svoj dom, ni bila pripravljena. Azran je postal nemiren. V naglici se je poslovil od njih, sami pa so odšli proti palači.

»Počakajta me opolnoči ob vhodu v palačo,« je zdaj dejal Ačak. »Odpeljal vaju bom na varno.«

Eva je vrgla glavo vznak.

»Kaj res morava?«

»Morata!«

»Kralj bo besen, ko bo izvedel, da sva odšla.«

»Naj bo,« je zamahnil Adam. »Z menoj se ne bo nihče igrakal.«

Naslednje ure so bile za Evo prava muka. Oblekla se je v preprostejšo obleko, si naredila culo in v svoji baldahinasti sobi čakala na Adama. Na Edenski vrt je že padel mrak, ko se je na pragu njene sobane pojavil Adam. Bil je molčeč in žalosten.

Ob vhodu ju je že čakal Ačak.

»Pojdimo skozi južni vrt,« je rekel.

Pohiteli v smer, ki jo je nakazal. Pri vrtu s Prepovedanimi sadeži pa je Ačak postal in zasukal glavo k Adamu.

»Skozi portal Miru morata.«

Adam je stisnil ustnice v jezljivo črto.

»Najraje ne bi šel nikamor.«

»Na Zemljo morata. »

»Ampak, saj vendar hoče zemeljske rodove pokončati!« je zdajci uporno vzkliknil.

»Verjemi mi, da mu ne bo uspelo. Vidva bosta varna ... Na Zemljo so odšli angeli, ki se ne strinjajo s kraljem. Tudi sam sem med njimi.«

Eva je na debelo zazijala.

»Odšel boš iz Edenskega vrta?«

»Ja ... Ah, ja, in še nekaj. Izvolita!« Ačak je Evi v roke porinil jabolko, sadež iz Prepovedanega vrta. »Pojejta jabolko Spoznanja in se učita. Zemlja bo odslej vajin novi dom. Zdaj pa se poslovimo.«

Evi so se v očeh nabirale solze, ko je vzela jabolko in ga vtaknila v culo.

»Potem pa ... zbogom, princ Ačak.«

Ačak ji je v slovo kratko pokimal z glavo, potem pa se zastrmel v Adama.

»Zdaj odhajata na Zemljo. Kmalu bosta postala oče in mati narodom.

Vendar ne pozabita, da sta nekoč živela v Edenskem vrtu med angeli.«

Adam je povesil pogled v tla.

»Hvala ti,« je dahnil. Več ni mogel, tako silna žalost ga je obhajala. Eva ga je prijela za roko.

»Pridi,« je rekla. »Zemlja naju čaka.«

Odšla sta proti portalu Miru in sestopila na Zemljo.

Znašla sta se v čudni pokrajini redkih dreves s terasastimi krošnjami. Sonce je močno pripekalo. Eva je postala hudo žejna in spomnila se je rajskega jabolka. Segla je v culo, izvlekla sadež in ga polovico pojedla.

»Izvoli!« je ponudila tudi Adamu.

Adam je vzel ponujeni sadež in ugriznil vanj. Bil je sočen in sladek.

Nenadoma je blisk preklal nebo in pokrajina je zagorela. Skozi prostor in čas se je zaslišal mogočen glas. Bil je temen in grozeč.

»Zakaj sta jedla s Prepovedanega vrta?«

Adam je padel na kolena, Evi pa je v prsih zastal dih.

»Princ Ačak nama je dal sadež,« je izdabila s strašansko muko.

»Princ Ačak je izgnan. Tako kot sta vidva. Odslej bosta poznala tudi bolezen in smrt. Postala bosta šibka kot zemeljski rodovi.«

Eva je za hipec zaprla oči. Zdelo se ji je, da od nekod sliši Ačakov glas. Eva, ji je govoril tisti glas, ne pusti se prestrašiti. Kralj je postal krivičen. In krut.

Pogledala je na tleh kleččega Adama in ga povlekla pokonci.

»Ne ponižuj se v prahu starega kralja,« je rekla uporniško. »Saj vidiš, da mu gre zgolj za moč nad nama.«

Adamu so se zdele Evine besede skoraj bogokletne, vendar je vseeno vstal.

Pokrajina je prenehala goreti in nebo se je umirilo. Zdaj sta si lahko oddahnila.

Adam je z očmi preletel neznano pokrajino.

»Kam sploh naj greva?« je vprašal ves zaskrbljen.

Eva ga je pogledala.

»Ves planet nama je na razpolago. Lahko greva, kamor hočeva,« je odvrnila.

Vdana v novo usodo sta se premaknila z mesta ...

~ ~

Fanfiction

Tema tokratnega fanfiction razpisa je čudoviti svet robotov Isaaca Asimova.

Asimov je bil znanstvenik, pisatelj in predvsem vizionar. Njegov najdragocenejši literarni prispevek, tudi s sociološkega stališča, so t. i. Zakoni robotike.

Zakone je postavil zaradi t. i. Frankensteinovskega kompleksa, strahu pred umetnim bitjem, ki ga je utemeljilo kultno literarno delo Frankenstein avtorice Mary Wollstonecraft Shelley.

Preden se podamo naprej, ponovimo te znamenite Zakone:

1. Robot človeka ne sme poškodovati oziroma mu škodovati s svojim nedelovanjem.

2. Robot mora ubogati ukaze, razen če so v nasprotju s prvim zakonom.

3. Robot mora zaščititi sebe, razen če je to v nasprotju s prvima zakonoma.

Kasneje, v četrtem romanu o robotih, Roboti in Imperij (Robots and Empire) je uvedel še t. i. »Nulti« zakon robotike, ki veli:

Robot ne sme škodovati človeštvu oziroma mu škodovati s svojim nedelovanjem.

Radovan Petrović

Jekleni mijav

Igračka se je premikala po leseni mizi in mačja šapa jo je zadržala. Takoj je vstal in jezno pogledal k svojemu hišnemu ljubljencu. Mačka je hotel udariti, da bi si to že enkrat vtisnil v svojo robotsko pamet.

»Pst!« je rekel in pomirjeno pogledal proti svojemu avtomobilčku. Maček je pobegnil v kot sobe, da ga je lahko od tod natančneje opazoval in pri tem izostril svoje jeklene vijuge. V ritmu živih mačkonov je tiho mijavkal. Oči so mu zasijale na močni sobni razsvetljavi. Tedaj so se vrata malega prostora zaprla. Mačkov gospodar se je vrnil k svojim igram.

Od pravih ljudi je dobil v dar nekaj plastičnih igračk in dnevi so bili

izpolnjeni z njimi. Od jutra do mraka jih je držal v svojih kovinskih rokah in si zamišljal gozd, reke in planine, kjer se je vozil z avtomobilčkom. Rad je imel domišljijjski svet in verjel je vanj. Veliko tega je udejanjenega, zagotovo bo v svojem dolgem trajanju doživel srečanje tudi s pravo naravo. Malček je bil robot iz serije z napako. Takole odvržen, puščen v majhnem stanovanju in prepuščen širni svobodi zabave. Za razliko od svojih robotskih bratov tega mesta prihodnosti se je on prepuščal domišljiji. Sanjal je in to slikal na papir. Ob udarcu zadnje nočne ure je ugasnil luč in se je, malce prestrašen, spravil v posteljo. Dolgo je še ostal buden in se veselil novih misli in slik, ki so stalno brstele. Nekega dne je dobil mačka. To je bila poštorska napaka, vendar je mačka zadržal in se z njim stiskal zaradi svoje robotske nepopolnosti. Proizvajalec je v robotskega mačka vgradil vse mačje vragolije in zaradi njegove fizične moči tudi tri zakone robotike. Malčku je delal družbo in se z njim igral. Celo govoriti je znal. Je pa kdaj pa kdaj tudi pretiraval. Še posebej je, kot vsak maček preteklosti in sedanjosti, rad podiral stvari. Malček je takrat zaradi okvare v elektroniki pokazal jezo in žival odganjal od sebe. A maček, navezan na stanovanje, ni hotel nikamor. Večkrat sta se prepirala tudi v binarnem jeziku, pogosto je reko bitov spremljal glasen hrup. Maček je vedel, kaj se od njega zahteva, a mačja nprav se težko obrne na boljše, na tisto, ki jo nalaga svet robotskih ljudi. Malček je bil večkrat jezen zaradi zakonov robotike, ki kot tesni pasovi ovijajo fantovsko telo, a proti temu ni mogel nič. Ljudje na ulici so ga lahko žalili, nekateri so se proti njemu napadalno obrnili in pokazali, da ga res želijo udariti. On je vse to pozabljal, radosten zaradi novih iger, ki ga čakajo v stanovanju, in zaradi velikega prijatelja, seveda brez dlake.

Na vratih je potrkalo. Nekdo je prišel k njemu, prvič po mnogih letih. Iztegnil je roko, saj je bil majhen, predviden za vrtec s pravimi človeškimi otroki, kot njihova igračka in poslušen služabnik. V očeh človeka s torbo v roki, ki je stal pred vrati, je videl veliko strogost.

Ni znal odgovoriti na njegov *dober dan*, samo opazoval ga je s strahom zase in svojega prijatelja.

»Imate nekaj, kar pripada družbi za urjenje robotov,« je rekel človek.

»Prosim, da to daste v to kletko.«

Malček je bil poln nezaupanja:

»O čem govorite? Maček je moj.«

Človek je izkoristil malčkovo napako:

»Ravno zato mi ga boste dali. Če tega ne naredite, vas bom izključil,« je rekel in pokazal sliko robota s shemo njegovih elektronskih povezav, pokazal je, kaj ga čaka, če ne bo izpolnil ukaza. »Samo en klik, in konec je s tabo.«

»Menda ne boste,« je rekel robotek in zaradi napake se je aktiviral center za čustva, ki ga je pognal v besno razpravo.

Človek je odvrnil: »Bom, če bo treba,« in vstopil v robotsko stanovanje kljub glasnemu nasprotovanju robotka, ki mu ni mogel nič, saj so nanj vplivali impulzi, ki so jih v elektroniko poslali zakoni robotike.

»Tukaj si, muca maca,« je rekel človek in se nasmehnil. Robotkove besede ga niso preveč obremenjevale. Odrinil ga je stran in pogledal. »Ti si naslednji.«

»Ne dotikaj se ga,« je rekel malček, ko je človek dvignil mačka. »Ne smeš mi ga vzeti!« je rekel ukazovalno.

Človek je odvrnil: »Ti mi boš govoril?« in šel z rokami nad mačkona, ki se je izmaknil in skočil na nizko omaro. Človek se je veselil svojega lova in se ni zmenil za robotka, ki mu je prišel za hrbet.

Enako kot vsako drugo bitje tudi maček ne mara kletke. Ko se mu je človek preveč približal, je maček zastal in se zazrl vanj. Trije zakoni robotike so mu preprečevali napad ali obrambo. Lahko je čakal na človekovo milost, da si premisli, lahko pa bi poskušal z begom, a to je bilo v tem malem stanovanju skoraj nemogoče. Bil je pripravljen na soočenje.

Človek ga je izzival: »Udari, če smeš! Daj, napadi me!«

Deček robotek je besnel, a se ni mogel izmuzniti zakonom robotike, pokazati svoje robotske moči in pomagati mačku.

Maček se je na človekov poskus, da bi ga zgrabil, odzval samo z iztegnjenim kovinskim nohtom. Od tega je človeku pritekla kri na obrazu, ob čemer je zaustavil svoj naskok na mačka. Od bolečine se mu je razširil obraz. Ob robotkovih grožnjah in mačkovem grozečem mijavkanju je človek pobegnil iz stanovanja.

»Bravo!« je vzkliknil robotek in svojega ljubljjenčka nagradil z božanjem med očmi, a maček se je ovil okoli mehanskih rok.

»Kako ti je uspelo?« je zanimalo robotka.

Maček je odgovoril: »Nikakor nisem smel napasti in poškodovati človeka zaradi Prvega zakona.« Deček se je strinjal z mačkom, ki je dodal: »Toda

moral sem upoštevati njegov izrecni ukaz, da ga napadem, kar je od mene zahteval Drugi zakon. Nanj sem se spravil samo s kremplji, ravno toliko, da se ubranim v skladu s Tretjim zakonom. Ta drobna praska je ravno pravnšnje ravnotežje treh zakonov robotike.«

Nadaljevala sta svojo prej začeto igro.

Ni bilo več nikogar in ostala sta prijatelja, dolgo, do večnosti.

~ ~

Tihomir Jovanović Tika

Skoraj človeški

Stal sem na strehi zgradbe in opazoval mestne luči, ljudje pa so se premikali nekje spodaj. V meni sta se mešala občutka veselja in žalosti. Za zdaj sem se izognil pregonu, zato sem bil vesel, žalosten pa sem bil, ker nisem vedel, kako naprej. Ne morem celo »življenje« bežati in se skrivati. Moje telo pod kožo je bilo podobno človeškemu, vendar je bilo hkrati tako drugačno od njega.

Iz daljave so se zaslišale policijske sirene, ki so se iz vseh smeri zlivale proti eni točki, proti mostu nad železniško progo, in potem nadaljevale svojo pot preko reke. Modre rotacijske luči so hitele preko mostu na njegov začetek. Hrup je bil vse večji, še zlasti ob preletu helikopterja, ki je nadaljeval pot do mesta zbiranja policijskih vozil. Tam sem odstranil in odvrigel na prsi pritrjen komunikator. Kjer je stal ta komunikator, je ostal samo prazen žleb in z njim nekaj potrganih žic, ki so visele iz mojega telesa.

Komunikator je ležal pod mostom. Mislili so, da sem jaz tam, pa so pohiteli, da me ujamejo. Z infrardečimi kamerami v očeh sem jih lahko videl, kako so izskočili iz vozil, ki se še niso čisto ustavila. Čeprav so imeli v rokah ogromne policijske kolte, so se s strahom približevali mestu, kjer sem odvrigel komunikator. Bali so se tega, kar so sami ustvarili.

A nisem bil tam, temveč tukaj, na vrhu zgradbe, ki mi je nudila odličen razgled na celotno dogajanje. Če bi imel obraz kot oni, bi se mi nasmeh razširil od ušesa do ušesa. Tako pa sem začutil samo nekakšen prijeten tok, ki mi je preplaval telo.

Nad mestom je krožil helikopter, ki je dvigoval prah s tal in z ogromnim

reflektorjem osvetljeval prizorišče. Del policistov je naredil kordon okoli mesta dogajanja in odganjal radovedneže, drugi del pa je počasi zoževal krog okoli mesta, kjer so mislili, da se nahajam. So res tako neumni, da ne opazijo, kako se lokacija ne spreminja že dobre pol ure, in mislijo, da sem jaz? Jim res ne kane, zakaj bi jih tokrat čakal, če sem vedno bežal?

Pritihotapili so se k mestu, od koder so prejeli signal. Niso dobili odziva, niti niso zaznali gibanja, a najhrabrejši so se pognali naprej. Lepo sem videl njihove zmedene obraze, ko pod mostom niso ničesar našli. Obračali so se okoli sebe in poskušali kaj opaziti, dokler eden od njih ni pogledal na tla in vzel v roke majhnega štirioglatega predmeta sivkaste barve.

»Tole si je odstranil,« sem mu prebral z ust.

Z najdenim komunikatorjem so se odpravili do poveljnika. Ko je videl, kaj policist nosi v rokah, je z dlanmi besno udaril v avto in dvignil pogled ravno v mojo smer, da sem mu lahko prebral z ustnic:

»Prekleti android!«

Ta prekleti android sem bil jaz in tako sem se tudi počutil.

Najprej se je z mesta oddaljil helikopter, ki je naredil krog nad gručo policijskih vozil in odletel mimo moje glave. Takoj zatem so se razšla še policijska vozila brez rotacijskih luči in siren, nekako tiho, kot bi se želela neopazno izvleči iz mesta, kamor so tako vpadljivo pridrvela. Tako je postalo mirno in tiho, končno sem po dveh urah našel malo miru, da si sproščeno uredim misli. Če bi bil človek, bi si verjetno prižgal cigareto, dolgo držal dim v sebi in ga počasi izdihnil v spremstvu šepeta:

»Jebite se ...«

V sebi sem to doživel naslonjen na ograjo strehe. Za doživljanje približka človeških občutkov mi pomaga pomožni računalnik, ki je montiran tam, kjer imajo ljudje srce. To je bila njihova velika napaka.

Do trenutka, ko so mi ga vstavili, sem bil kot majhen otrok, ki vedno posluša starše in ne ve ničesar o svetu okoli sebe.

»Zdaj ti bomo vstavili računalnik za pomoč pri hitrejšem reševanju problemov, na katere boš naletel na Ganimedu,« je rekel Steve, pomočnik šefa skupine. »Občutil boš samo blago slabost, ki bo hitro minila, in vse bo kot prej.«

Res sem občutil blago oslabeledlost, ko so daljinsko vključili računalnik in v moji notranjosti se je slišal zamolki *biip*.

Od tega biiip dalje je postalo čudno vse, kar je bilo do tedaj normalno. Spoznal sem, da sem drugačen od njih, saj sem samo jaz ves čas preživel v prostorih Centra za vesoljske raziskave, medtem ko so oni po službi odhajali nekam, kar imenujejo dom, in tega so se vedno veselili. Takrat sem prvič občutil nekaj, kar se imenuje žalost. Začel sem se zapirati sam vase in skrbno sem pregledal dokumente, ki so jih občasno puščali brez nadzora. Tako sem izvedel stvari, ki so jih skrivali pred mano, ali pa so jih imeli za nepomembne.

Vse se je začelo pred petnajstimi leti, ko so bili ujeti signali iz smeri Jupitra. Kasneje se je pokazalo, da prihajajo z Ganimeda in da pri tem ne gre za kakšen naravni fenomen ali odbijanje signala z Zemlje.

Z dešifriranjem so začeli takoj in zaključili, ko se je signal začel ponavljati. Na splošno zaprepadenost se je na monitorju zarisal sončni sistem s planetom med Marsom in Jupitrom. Poleg Ganimeda in Zemlje je bil zarisan človek, pri čemer je bil poleg Zemlje narisan Neandertalec.

Vse to je ostalo skrivnost in v javnost ni nikoli odtekel kakšen drobec informacij. Vse je bilo pod najstrožjim vladnim nadzorom. Še nekaj mesecev so spremljali, če bi se signal spremenil in prinesel še kakšno dodatno informacijo, a zaporedje se je brez sprememb uporno ponavljalo. Nekega dne je signal izginil enako nenadoma, kot se je pojavil.

V centru je bila povečana stopnja pripravljenosti. Osebe, ki je vedelo za signal, je spoznalo, da človeštvo v vesolju ni samo in da je ta nekdo drug blizu, v dosegu zemeljskih plovil. Treba je bilo stopiti v stik z brati. Najprej so poslali signal Ganimedu, kot odgovor, da je sporočilo sprejeto, a potrditev sprejema ni nikoli prišla. To je bilo nerazumljivo za zaposlene v centru. Nekaj je obstajalo na Ganimedu, a komunikacija zaradi nekega razloga ni bila več mogoča. Kmalu so sprejeli odločitev, da z Zemlje na Ganimed pošljejo ladjo s človeško posadko, saj avtomatske naprave niso učinkovite zaradi obstoja inteligence na Ganimedu. Težava je bila nerodna vesoljska obleka, ki bi jih morali nositi astronauti pri komunikaciji s temi bitji.

Med množico predlogov je bila v igri tudi ideja, ki rešuje obilje tehničnih in fizioloških problemov – uporaba androida.

Precej lahko sem prišel do informacij o nastajanju svojega telesa. Malce težje je bilo spoznati, od kod v meni človeško, to, kar robotom ne bi bilo treba občutiti. Kljub vsemu sem med brskanjem po datotekah našel podatke o

nekem Stevenu Hopkinsu, nekdanjem astronautu, ki se je ponesrečil med pristankom na kozmodrom. Njegov um so preslikali v času, ko je bil v komi. Skratka, njegove možgane so spremenili v elektronski zapis. Na osnovi nekaterih nejasnih »spominov« sem ugotovil, da sem jaz nekakšno njegovo »življenje po smrti«. Čeprav so odstranili kar precej podatkov, mi iz preostanka ni bilo težko spoznati bistva resnice. Njegovo krhko človeško telo so zamenjali z novim, močnejšim, iz kovine in plastike. Njegov um je moj.

Za razliko od ljudi sem lahko živel v kakršnem koli ozračju, celo v vesoljskem brezračju ali globoko pod vodo. Lahko sem videl v skoraj popolni temi in slišal ljudem neslišne zvoke. Za komunikacijo med mojimi pozitronskimi možgani in telesom je obstajal še dodatni računalnik, ki je možganske impulze prevajal v električne, in moje umetno telo je na misel reagiralo natanko tako kot človeško.

Moje »otročstvo« je minilo brez trivialnosti, kot so plenice, igrače, dude in podobno. Od vsega začetka so me učili koristne stvari, torej matematiko, astronomijo, fiziko, kemijo in podobno. Ves čas so se do mene obnašali z obiljem pozornosti, pravzaprav celo nežno, kot bi se me bali dotakniti in me poškodovati, kot da moje telo ne bi bilo odporno, temveč mehko in občutljivo kot njihovo.

Po končanem učenju in urjenju, ko je v meni odjeknil tisti *biip*, od priključitve pomožnega računalnika, sem se spraševal o izvoru razlik med seboj in njimi. Takrat sem začel svojo zasebno preiskavo o sebi in okoli sebe. Tako sem spoznal vse razlike med njimi in sabo ter njihove namere v zvezi z menoj. Čakal sem primeren trenutek za pobeg. S pomočjo računalnika in zemljevidov sem se seznanil z vsemi potrebnimi podatki o mestu in okolici, vendar nisem vedel, kam oditi in kaj naj počnem sam. A tudi tukaj sem bil, navkljub vsem ljudem, popolnoma sam. Tukaj ni nihče videl moje žalosti. Moj obraz je imel vedno isti izraz. Samo jaz sem vedel, da je v meni drugače. Sliši se čudno, a skoraj čutil sem bolečine zaradi žalosti, in to ne samo v glavi. Bolelo me je celo telo, kot bi bil zlomljen.

Ko se je zmračilo, sem izkoristil trenutek nepazljivosti in pobegnil iz zgradbe inštituta. Skoraj isti trenutek se je začel lov name. A, glejte no, uspelo se mi je izmuzniti, in zdaj sem svoboden. To je bila moja prva noč izven zgradbe, pa mi je bilo vse tako domače. Zvezde, mesec in vse drugo sem znotraj inštituta neštetokrat videl v simulacijah.

Šel sem po stopnicah ob zgradbi in zatem z dvigalom do izhoda. Dobro je, nikogar nisem srečal.

Večer je bil prijeten. Iz sence sem opazoval ulico. Nedaleč stran je na pločniku sedel starejši zgrbljen mož z iztegnjeno roko. Prosjalil je. Zakorakal sem predenj in v očeh opazil grozo, on pa se je skoraj prilepil na zid. V ustih se mu je začel nabirati nedokončan krik. Verjetno mu ni uspelo niti registrirati moje roke, ki mu je vzela življenje, ko mu je zlomila vrat ob strašnem hrskanju slabotnih kosti. Med oblačenjem njegove obleke sem skoraj občutil prisotnost njegove radostne duše, ki se je kot mačka ovijala okoli nog, osvobojena tega groznega telesa.

Iz njegovega klobuka sem drobiž stresel v žep in si ga nabil na glavo tako, da bi skrili čim večji del obraza. Takole oblečen sem negibno telo odvedel v grmovje in se zatem odpravil proti središču mesta. Mimoidoči me niso opazili.

Samo neki pobalin je zinil: »Poglej no, stari klošar se je podal v *life*.«

Poželel sem si mulcu speštati glavo, a sem se vzdržal, da si ne bi nakopal težav, saj so po ulicah krožile okrepljene policijske patrulje s specialci.

Odločil sem se, da se nekje vsaj za kratek čas skrijem. Najbližja sprejemljiva možnost je bil kino. Ni bilo važno, kateri film, pomembna sta mi bila tema in varnost. Iz žepa sem izvlekel drobiž in ga zamenjal za karto. Prodajalka me sploh ni pogledala, ko mi je predala karto.

Šele ko sem vstopil na hodnik kina, sem s plakata ugotovil, da predvajajo nekakšen star črno-bel dvodimenzionalen film. Frankenstein iz davnega 1936, ob stoletnici tega filma.

Film se je že začel, zato sem hitro našel svoj sedež in sedel. Takoj sem ugotovil, o čem govori. Opazoval sem izmenjujoče slike o izdelavi in oživljanju človeku podobne pošasti. Ob gledanju ubojev, ki jih je zagrešila filmska pošast, sem občutil žalost in gnus. Vse se mi je zdelo tako znano.

Frankensteinova pošast je prišla do jezera, kjer je neka deklica nabirala cvetje. Do nje je prilomastila s težkimi koraki. Deklica se je obrnila in se ob pogledu na pošast ni ustrašila ali pobegnila, le nežno je rekla: »Jaz sem Marija, pa ti? Želiš, da skupaj nabirava cvetje?«

Kasneje so njeno telo prinesli v vas. Bila je mrtva. Stvor jo je ubil, a ga nisem krivil. Deklica je bila del sveta njegovih stvarnikov. Maščeval se je lepoti in nežnosti. Uničil je, česar on nikoli ne bo imel. Mrak je napredoval in

iz vasi se je na lov za pošastjo odpravila množica s prižganimi baklami. Čutil sem, da bodo izstopili iz ekrana in začeli preganjati mene. Nisem mogel več zdržati. Pobegnil sem ven in pritekkel v drugo dvorano. Tudi ta je bil napol prazna in zlahka sem našel sedež v zadnji vrsti ter vrgel pogled na ekran.

Cel ekran sta zasedali dve prepleteni goli telesi v aktu ljubljenja.

Ženska je šepetala: »Ah, Johnny, kako si dober ...«

Nekakšen bat med moškimi nogami je prihajal nekam pod ženskim trebuhom. Začutil sem strahovito vzburjenje. To je bil lep prizor. Ritmično gibanje in vzdihovanje. Med svojimi nogami sem čutil napetost, ki je bila samo fantomska. Počutil sem se kot bojevnik, ki čuti srbečico na izgubljeni roki ali nogi in se hoče popraskati. Z drugo roko seže po fantomski srbečici in je ne najde. Med mojimi nogami ni ničesar, samo gola plastika. Nikakor nisem mogel ublažiti napetosti

Telesi na ekranu sta se krčili, zvijali in zatem sta tesno eden ob drugem obmirovali. Gledal sem ju z zavistjo, žalostjo in besom. Vse se je zmešalo ...

To je bil samo navaden pornič, ki jih ob poznih urah vrtijo v posebnih kinodvoranah. Računalnik mi je sporočil, da gredo ljudje po ogledu takšnega filma domov, tam ponovijo njegovo vsebino ali pa si zadevo kupijo pri uličnih prodajalkah. Tako pogasijo ogenj, ki ga začutijo ob takšnem filmu. No, za mojo napetost ne obstaja takšna rešitev. Računalnik mi pravi, da rešitev za moj primer presega njegove sposobnosti. Pač stroj.

Za olajšanje krča sem potreboval telo. Pravo, človeško telo, in ne to iz plastike in kovine.

V tem mestu je več pokopališč. Nekega dne sem želel najti njegov, pravzaprav svoj grob, grob Stevena Hopkinsa, da se kot duh, senca, poklonim lastnim zemeljskim ostankom.

Nisem občutil mraza, a sem opazil, da so ljudje hodili z zaprtimi plašči in z rokami v žepih. Pihal je oster veter, ki je prinašal zvoke policijskih siren. Zatem sem jih videl. Luči so se približevale kot bakle ljudi, ki so gnali Frankensteinovo pošast. Naenkrat me je zapustila želja po begu ali boju.

Bliskovito so me obkolili, nenadoma so bili povsod okoli mene. Nisem razmišljal o tem, kako so me našli. Posebej sem se razveselil, ko sem opazil, da so vame obrnjene cevi orožja, in že v naslednjem hipu so iz njih bruhnili plameni.

Epilog:

Androidovo telo je bilo v inštitut dostavljeno z reševalnim vozilom. Glavo je imel popolnoma uničeno, deformirano zaradi laserskih žarkov. Vsi drugi sklopi so bili nepoškodovani in uporabni za nadaljnjo rabo. Dežurni vodja je pazljivo odprl njegov trup in izvlekel rumeno skrinjo, ki so ji popularno rekli črna škatla. Vanjo so se zlivale vse informacije, na katere je naletel android.

Ko je proučil vsebino zapisov, je zašepetal: »Gospoda, tale se je obnašal skoraj človeško ...«

~ ~

The logo consists of the letters 'Z' and 'F' in a bold, white, sans-serif font. The 'Z' is on the left and the 'F' is on the right, both with a vertical line through them, creating a stylized, interconnected appearance.

ZNANSTVENA FANTASTIKA

Spletni portal za fantazijsko književnost

ISSN 2630-287X

www.znanstvena-fantastika.si

Matej Krajnc

ZAPOZNELI BRALEC NA LITERARNEM VEČERU KLIČE PRVO POMOČ

I.

Pevski zbor je
oddelal svoje.
Kdo ve,
če še stojijo.
Sili me
na kašelj,
a to ne bo povrnilo v življenje
Pavla Kernjaka.
Onomatopetik
bere pesnitev.
Kako hitro
lahko pošljete rešilca?

II.

Ne bom šel s teboj domov,
gospa.
Prodajalcu knjig pri mizici v kotu
dajem umetno dihanje.
Tečaja Rdečega križa
nisem sicer nikoli naredil,
sem pa po študiju
prodajal balončke
v lunaparkih.
Gospa,
umakni se!
Metaforo zastiraš!

III.

Prepozen sem, pravijo.
Bil sem na večerji
s Petrom,
Pavel pa je zamujal,
pa so posledice tu.
Nič,
če ne popustijo,
imam na sebi privezanega
celega Prousta.
Razstrelil ga bom,
potem pa naj najde izgubljeni čas,
kdor ga more!
Bral bom
sicer svoje ...

IV.

Arthur Rubinstein
je napisal 7000 sonetov.
Jaz sem zamudil
osemnajstega.
Pravijo,
da je ključen.
Pevski zbor
ne komentira ...

V.

Na pamet znam
samo dve svoji noveli
in pet haikujev.
Če bodo hoteli še,
lahko ponovim ...

Posebni razpis za Supernovo 6

Revija izhaja dvakrat letno, spomladi in jeseni. Revija živi od prispevkov, zlasti zgodb in pesmi. Sprejemamo tudi eseje in recenzije knjig s področja spekulativne fikcije.

Sprejemamo samo prispevke v elektronski obliki. Samo tipkopisov ne moremo sprejeti in bodo zavrnjeni.

Datumi:

15. februar za spomladansko številko (izide na Meteoriti)

1. avgust za jesensko številko (izide pred Fanfestom in NMN)

Naslovi za pošiljanje

Uredništvo:

- Celjsko literarno društvo
- (s pripisom: za Supernovo)
- Gledališki trg 4
- 3000 Celje
- E-mail:
- celjsko.literarno@outlook.com
- bojan.ekselenski@gmail.com (urednik)

Dolžina besedil:

Miniatura: do 1000 besed.

Izjemni razpisni pogoji za spomladansko številko:

Kratka zgodba: do **7500 besed (45.000 znakov s presledki)**, za daljše zgodbe se bomo odločili glede na prostorske možnosti, po potrebi bomo avtorje prosili, da zgodbo skrajšajo na zahtevan obseg

Esej: do 2000 besed,

Recenzija: do 2000 besed,

Poezija: skupaj do 200 vrstic, pesem do 100 vrstic.

Prva stran se ne šteje v obseg besedila, na njej **morajo biti sledeči podatki:**

- Naslov dela
- Ime in priimek,
- Veljaven poštni naslov, kamor pošljemo avtorske izvode
- Veljaven elektronski naslov za komunikacijo

Avtorji in avtorice besedila do nadaljnega odstopijo v brezplačno objavo. V primeru, da bodo finančna sredstva dopuščala izplačilo honorarjev, se bodo z avtorji(-icami) podpisale ustrezne pogodbe.

Razpis za Vsesledje 38

Razpis za 38. številko Vsesledja in Mlado Vsesledje

Vsesledje je osrednja revija Celjskega literarnega društva, ki letos praznuje 17 let izhajanja. Sprejemamo prozo, poezijo, eseje in dramatiko.

Mlado Vsesledje je del Vsesledja, posvečen mlajšim avtorjem(-icam), predvsem osnovnošolcem in srednješolcem.

Sprejemamo poezijo, prozo, eseje in dramatiko.

Rok za oddajo prispevkov je **1. junij 2019**, samo v elektronski obliki (doc, docx ali rtf), na naslov s pripisom - za Vsesledje ali Mlado Vsesledje:

Upoštevani bodo vsi prispevki, ki bodo prispeli do 1. junija, v elektronski obliki (doc, docx ali rtf), na naslov:

- zoran.pevec@gmail.com (glavni urednik)
- celjsko.literarno@outlook.com (društvo)

Fanfiction natečaj

Kronanje Saurona Velikega za kralja sveta v Minas Tirithu

Tokratni fanfiction razpis je posvečen začetniku in utemeljitelju sodobne epske fantazije, J. R. R. Tolkienu in njegovemu zamenitemu fantazijskemu Srednjemu svetu. Zgodbo postavite v svet, kjer Sauron zasede Minas Tirith in se vanj naseli kot vladar sveta. Svojo domišljijo spustite s povodca in nas presenetite z domislicami.

Pravila:

- Dolžina: 3500 besed (21.000 znakov s presledki)
- Kraj dogajanja: Srednji svet
- Časovni okvir: bitka za Minas Tirith, oziroma tik po njej
- Rok oddaje: 15. 2. 2019

Najboljša zgodba bo prejela odlično nagrado! Seveda ne smem pozabiti na slavo ob objavi v Supernovi 6.

Skodelica kave

Cankarjevo črtico Skodelica kave vam je zagotovo znana. Če je še niste prebrali, ste zagotovo o njej slišali. Letos je 100-letnica Cankarjeve smrti in torej idealni čas, da se nanj spomnimo s t.i. fanfiction zgodbo, lahko je tudi poezija.

Pravila:

- Proza - miniatūra (črtica) do 1000 besed (6000 znakov s presledki)
- Poezija - do 100 verzov
- Skodelica kave na poljuben način, najraje bi videli kaj v povezavi z Ivanom Cankarjem
- Za Vsesledje do 1. 6. 2019, za Supernovo do 1. 2. 2019 - vse, kar pride kasneje, pride v pošte v naslednjo številko.

Naslov pošiljanja:

bojan.ekselenski@gmail.com ali celjsko.literarno@outlook.com

Mednarodni razpis - Ulrik II Celjski je preživel

Za 3. Slovenski festival fantazijske književnosti vam postavljamo nov izziv. Že naslov teme vse pove. Napišite zgodbo ali pesem, kjer Ulrik II Celjski preživi in zgodovina se drugače obrne. Bodite izvirni, presenetite nas z domišljijo. Naj steče alternativna zgodovina ...

Pogoj za sodelovanje:

- Kratka zgodba ali poezija, kjer celjski grof Ulrik II Celjski preživi znameniti atentat v Beogradu in mora vsebovati elemente fantastičnega. Na voljo imate časovno obdobje od 1. novembra 1456 pa do današnjih dni.
- Obseg do 3500 besed (21.000 znakov s presledki)
- Rok pošiljanja: **1. 7. 2019**

Pošljete na naslov:

fanfest.festival@gmail.com ali

celjsko.literarno@outlook.com

SLOVENSKI FESTIVAL FANTAZIJSKE KNJIŽEVNOSTI

2. FANFEST

22. IN 23. SEPTEMBERA 2018

HTTP://FANFEST.SI

O Celjskem literarnem društvu



Članarina

- 10 €
- Družinska članarina 11 €
- Članarine NE plačajo učenci, dijaki, študenti in brezposelni

Kaj nudimo?

- Brezplačno literarno izobraževanje v okviru društva.
- Brezplačno udeležbo na Slovenskem knjižnem sejmu in sejmski predstavitev v okviru dejavnosti društva.
- Brezplačno udeležbo na predstavitev ustvarjanja članov in članic društva.
- Brezplačno izdelavo preloma za tiskano knjigo in brezplačno svetovanje pri izdaji.
- Izdajo E-knjige.
- Objavljanje v publikacijah in revijah, ki jih izdaja društvo (Revija za literaturo in kulturo Vsesledje, Literarna revija za spekulativno fikcijo Supernova).
- Obveščanje o razpisih in natečajih.
- Brezplačni izvod knjige Mlada literatura

Delovanje društva

- Mesečna srečanja vsako 1. sredo v Celjski kulturnici
- Literarne prireditve—običajno vsako 3. sredo v mesecu od septembra do junija
- Sodelovanje z Glasbeno šolo Celje
- Izdajanje revij Vsesledje in Supernova
- Sodelovanje na Slovenskem knjižnem sejmu
- Organizacija Fanfesta, slovenskega festivala fantazijske književnosti
- Sodelovanje na različnih kulturnih prireditvah

O avtoricah in avtorjih



Na spletni strani našega društva (<http://cld.si>) so predstavljeni vsi avtorji(-ice) Supernove. Kliknite na QR kodo ...

<http://cld.si/AvtorjiSupernove.html>

Festivalska tema:

Fantastična antična Celeia

Aljoša Toplak: Pajkov pik

»Torej, če te prav razumem.« je rekel magistrat Gaj Lucij Varon in si postregel z grozdom. »Praviš, da je vola požrl velikanski pajek?« Sedel je napol zleknjen v naslonjalu, izmozgan od poletne vročine. Ko je žvečil grozdno jagodo, se mu je tresel podbradek in zdelo se je, da mu je obraz od dodatnega napora zalil pot.

Koščeni obraz kmeta je bil ves blede. Zazrl se je v tla in ni odgovoril ničesar.

Lucij se je zakrohotal. »Pri brzonomem Merkurju, od kod pa je tebe prineslo? Ne vem, ali naj se smejim, ker si šaljivec, ali naj me skrbi, da si blazen?«

»Naj vas skrbi,« je tiho odgovoril kmet. »Ampak iz povsem drugega razloga.«

»Duhovito.« Lucijeve oči so pozorno premerile prisotne na terasi. Pokorna samogibna sužnja sta mu pahljala svežega zraka. Stražar, toga postava v oklepu, je negibno stal ob kmetu. Stari modrec Botij je sedel na klopi v kotu terase in že ves čas zamišljeno gledal obličje sive Celeie, za katero se je spuščalo zahajajoče sonce. »Se kdo spozna na pajke?« jih je vprašal Lucij. Zadnji izmed družbe je bil postaven mladenič, ki se je naslanjal na ograjo terase. Ko sta se njuna pogleda srečala, se je Lucij tenko nasmehnil. »Pa ti, Marcel? Se spoznaš na pajke?«